לציונות–לסוציאליזם–לאחוּת עמים

על המשמר

יום ה', י"ח באב תשמ"ז, 13 באוגוסט 1987 / שנת מ"ח מס' 13419 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

רייגן בנאום לאומה: אסור להגן על הנשיא מפני האמת

וושינגטון. — הנשיא רייגן קיבל על עצמו אמש אחריות מלאה לפרשת אירן־קונטרס, באומרו ש„בסופו של דבר אני הוא זה שצריך לתת דין וחשבון לעם האמריקני, ואסור שאהיה מוגן על ידי עוזרים".

בנאום לאומה ששודר אמש מהבית הלבן, אמר רייגן: „נותרו שבעה עשר חודשים לכהונת ממשל זה, ואני רוצה שהם יובילו לשגשוג לעם האמריקני".

כדבריו ציין רייגן, ש„אסור שיגנו על נשיא מן האמת", ובכך התייחס לעדותו של יועצו לשעבר פוינדקסטר, כה אמר, שלא דיווח לנשיא על עניינים שונים (איי. פי.)

הצעת רבין־ניסים שתובא ביום ראשון לממשלה:

ארה"ב מוכנה לסייע ב־500 מיליון דולר לנטישת „הלביא"

הסכום של 500 מיליון דולר הוא לשנתיים — יסייע ליצירת כעשרת אלפים מקומות עבודה חלופיים ● מורכב מהגדלת ההמרה של הסיוע הצבאי ב־100 מיליון דולר ובהגדלת קניות הגומלים ב־150 מיליון דולר ● הצעת רבין־ניסים תקרא לממשלה לבטל הפרוייקט ולהקמת צוותים לטיפול בבעיות התעסוקה שיווצרו ● שולץ שלח איגרות לשרים בכירים — מפציר בהם לקבל החלטה על גניזת המטוס ● מתח במערכת הבטחון לקראת הישיבה המכרעת ביום ראשון

שמיר: ההחלטה על ה„לביא" תהיה ישראלית

ראש־הממשלה, שמיר, אמר אתמול כי האמריקנים תמיד אמרו, שההחלטה על „הל־ביא" צריכה להיות ישראלית. וגם הוא סבור שההחלטה אינה צריכה להיות תלויה בלחצים כלשהם. „ביום א' נדון על כך, ואני חושב שגם נחליט, וההחלטה תהיה ישראלית", אמר שמיר במהדורות מבט.

לדעתו, יש הפרזה בהערכות על אפשרות של משבר ביחסים עם ארה"ב, אם יוחלט על ייצור „הלביא". „אנחנו לא מחפשים משברים, וגם ארה"ב לא מחפשת קשיים מיוחדים", אמר. הוא אינו סבור, שמדובר על הפסקת הסיוע האמריקני לייצור המטוס, וגם על כך ידונו. (עתים)

מאת כתבנו הכלכלי ב"ים ומאת כתבנו הצבאי

הממשל האמריקני מציע לישראל הטבות בסך של כ־250 מיליון דולר לשנה, במשך השנתיים הקרובות, כדי להניע את הממשלה לבטל את פרוייקט „הלביא". כך עולה ממסמך משותף שהוגש לממשלה ע"י שר־האוצר משה ניסים ושר־הבטחון יצחק רבין ומהצהרות של מקורי ממשלה בכירים.

על פי הצעת־החלטה, שהגישו ניסים ורבין לממשלה, מוכנה ארה"ב להגדיל בשנתיים הקרובות את החלק של המרה חופשית של סיוע החוץ הצבאי מ־300 ל־400 מיליון דולר. פירוש הדבר שישראל תוכל להשתמש בעוד 100 מיליון דולר למימון פרוייקטים מקומיים. בנוסף לכך, אומרים ניסים ורבין, האמריקנים מוכנים לממן קניות גומלין בישראל רק אם יבוטל ה„לביא" ולא בטוח אם הם ימשיכו לעשות כן אם הפרוייקט יימשך.

500 מיליון דולר הטבות לדברי פקידים במשרד האוצר,

(המשך בעמוד 4)

„אלוף פיקוד צפון במלחמה לא ידע כלל על 40 הק"מ"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בעקבות הרצאתו של אריאל שרון על מלחמת לבנון גילה אתמול מקור צבאי בכיר, שהיה בתפקיד מרכזי בפיקוד צפון, במהלך מלחמת־לבנון, כי אלוף פיקוד צפון בזמנו, האלוף אמיר דרורי, לא השתתף בשום ישיבת ממשלה מה־4 ביולי 82' ועד חודש ספטמבר, בו גורשו המחבלים מביירות. בהתייחסו להרצאתו של שרון כינה אותה המקור „מעשה אומנות".

„כל מה שאמר שרון, אלו אכ (סוף בעמוד 4)

אלוף דרורי — מריח לא טוב

חבית של רעל ציאניד התגלתה במרכז תל־אביב

חבית של רעל ציאניד נתגלתה אתמול אחה"צ בחצר של בית ברחוב טיומקין 3 בתל־אביב. דיירי הבית והכתים בסביבה פונו מחשש להרעלה וקטע הרחוב נסגר לתנועה. את החבית גילתה גב' בלומה גרבורגי המתגוררת באותו בית. האשה ירדה לחצר כדי לבצע בו ניקיון בעזרת שני סטודנטים והבחינה בחבית כחולה השעונה ליד פחי האשפה. עליה היה כתוב: „זהירות, ציאניד רעל".

האשה הזעיקה מייד את המשטרה. המשטרה וכוחות בטחון הגיעו לבית והזעיקו מומחים לרעלים. נוצר חשש כי הרעל החריף עלול להתפשט והוא מסכן את הדיירים בסביבה. מדובר ברעל קטלני, ציאניד, שהוא אחד הרעלים המסוכנים ביותר. נראה היה כי החבית חלפה. ניידות עברו ברחוב והזהירו את השכנים לפנות את בתיהם מחשש הרעל הקטלני. צוות של מומחים לרעלים לבושים בסרבלים לבנים ועל פניהם מסכות גאז ושנשאו על גבם בלונים של חמצן פינו את החבית המסוכנת מן החצר והוציאוה אל המרכזה, ומשם פינתה אותה שריונית של המשטרה. אחד השוטרים נפגע מהרעל ואושפז.

הציאניד הוא חומר רעיל ונדיף. הוא משמש בין היתר בתעשיות הכסף והזהב, להוצאתם מן העופרה. כמו כן הוא משמש להכנת חומרי הדבר שונים. המשטרה חוקרת כיצד הגיעה החבית המסוכנת למקום. (עתים)

עובדי „בזק" שובתים ליממה בשל יחסי עבודה עכורים ● עמוד 19
קוראים לקיסר להגן על אל־מליח ● עמוד 19
אנונו יוכל להעיד כיצד נתפס ● עמוד 3
שמיר הצליח להפחיד את שולץ ● עמוד 3
עלי הופמן נגד אריאל שרון ● עמוד 2

מטה משותף ל„חופש התרבות בבירה"

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

מטה משותף למען חופש התרבות ולהקרנת סרטים בשבתות בירושלים הוקם אתמול ביוזמת סניף מפ"ם בבירה.

יו"ר הסניף נחום סולן מסר אמר, כי בגוף החדש משתתפים מפ"ם, ר"צ, שינוי, תנועות הנוער, התנועה הרפורמית, ארגוני סטודנטים ועוד. כצעד הראשון תערך בליל שבת הפגנת הזדהות ותמיכה בסינמטק בירושלים. הוחלט חרף לחצים, לחדש את הקרנות הסרטים בלילות שבת.

להודות בכשלון

אף אחד אינו שש להפסיק את ייצור ה„לביא". עדיף היה לבנות מטוסים בארץ ולהעסיק בכך עובדים ישראליים, מאשר לרכוש את המטוסים בחו"ל. עדיף היה לפתח ידע טכנולוגי מאשר לקנות אותו מוכן. אולם לקביעה זו יש סייגים. הראשון הוא כי הייצור ייעשה פחות או יותר, באותו מחיר כמו האלטרנטיבה; ותנאי שני שיימצא חון מספיק לשם השלמת הפרוייקט.

הוקא המחקרים שהוזמנו ע"י התעשייה האווירית מפרופסורים יוקרי שם, מוכיחים כי המצב הפוך. „הלביא" כיום, גם אם מוחקים את השקעות העבר, יהיה יקר יותר מאשר האף־16 ומחירו עשוי להגיע לפחות כפול מהאלטרנטיבה השווה לו בטיב. השלמת ה„לביא" תדרוש השקעה של כ־750 — 800 מיליון דולר לשנה, כסף שלא מצוי בידי ישראל. הממשל בארה"ב, שסיפק עד כה 550 מיליון דולר לשנה לפיתוח ה„לביא", מזה 300 מיליון דולר „כספי המרה" להוצאות מקומיות ו־250 מיליון דולר לייבוא חלקים — מתנגד ל„לביא" ועשוי להפסיק את הסיוע. התוספת של 230 מיליון דולר, שיידרשו מכספי התקציב הישראלי, לא עומדים לרשות המשק. תוספת תקציב זו תצטרך לבוא על חשבון יעדים אחרים, לוחצים גם הם. משמעות התוספת הנדרשת, לתקופה של כ־15 שנה בעתיד, היא תוספת מסים, העלאת ריבית, או קיצוץ משמעותי בהוצאות חינוך, רווחה או בהוצאות בטחוניות אחרות או בהשקעות במשק. המשך הפרוייקט לא יאפשר לאזן את המשק מבחינה כלכלית ועשוי אף להחריף את המיתון הרעוע שחושג כיום.

ההבטחות האמריקניות להגדיל את רכש הגומלין ולהגדיל את כספי ההמרה מ־300 ל־400 מיליון דולר לשנה, מאפשרות להפסיק את ה„לביא" ללא יצירת אבטלה. להיפך, יישארו במשק עוד 100־200 מיליון דולרים לשנה לצרכי תוספת תעסוקה שיש לקוות כי תהיה רבה יותר. בתנאים אלה יהיה זה חוסר אחריות להמליץ על המשך פרוייקט ה„לביא". אין ספק, כי עדיף היה מכתחילה לא להתחיל אותו בכלל. רק תהליך קבלת החלטות משובש של השרים דאז, בגין ושרון, הביאו לכך שהוחלט על ייצור זה ותמוססנותם של בגין ושרון מכה עתה בהודאה בכשלון צורב של בזבוז סכום של 1.5 מיליארד דולר. אולם העובדה שבזבזו סכומים כה גדולים מכספי הסיוע האמריקני אינה יכולה לגרום להחלטה לבזבז עוד כ־2 מיליארד דולר נוספים, מכספי משלם המיסים. יש להודות בכשלון העבר, ולא להרוס את המשק וגם את הבטחון לעתיד.

אוספים חתימות לכינוס הכנסת כדי לתבוע ועדת חקירה למלחמת לבנון

הח"כים כהן ווירשובסקי החלו בהחתמת 20 ח"כים לצורך כינוס הכנסת בפגרה ● פרס: „הרצאת שרון" — מוסיפה תוקף לדרישה לוועדת חקירה ● וייצמן: לאחר ששרון פתח את פיו, יש מקום להמשיך ולחוקרו ● רפול לעומת זאת טען כי המלחמה השיגה את מטרותיה „אלא שבמו ידינו החזרנו הסורים לדרום לבנון" ● עיריית ק"ש: לחדול מהוויכוח

מאת מוטי בסוק, וחיים מרגלות כתבי „על המשמר"

שניים מח"כי ר"צ, מרדכי ווירשובסקי ורן כהן, אוספים 20 חתימות של ח"כים, כדי שניתן יהיה לכנס את הכנסת בפגרה, לדיון בדבריו של שרון שלשום, על מלחמת לבנון.

השניים עומדים לדרוש בכנסת הקמת ועדת חקירה למלחמה כדי לחשוף את ההיבטים הצבאיים והמדיניים של המלחמה. הוועדה תצטרך לקבוע את מידת האחריות למלחמה של הממשלה, של ראש־

(המשך בעמוד 2)

המערך תובע דיון בקבינט בכוונת הליכוד להרחיב תוכנית ההתנחלויות

שרי המערך: זו הפרה גסה של קווי היסוד ● „לוי רוצה להיות מלך השטחים, שרון מלך לבנון וארנס מלך „הלביא""

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

שרי מפלגת העבודה החליטו אתמול להחיש כינוס מיידי של הקבינט לדיון על התוכנית להקים יישובים חדשים בשומרון, ולהעביר תקציבים נרחבים לישובים קיימים, כפי שהודיע שר הבינוי והשיכון דוד לוי.

הפרת קווי היסוד

בישיבת שרי המערך קבעו השרים, כי יש בתוכנית זו הפרה גסה מקווי היסוד של הממשלה, וכן של ההסכם הקואליציוני. כמו כן יש בכך, מתן העדפה לשטחים על פני פיתוח העיירות באיזור הנגב, עקיפת תקציב המדינה, וגרימת נזק מדיני חמור לישראל.

שרי מפלגת העבודה החליטו לעמוד על קיום קווי היסוד של הממשלה וכן על ההסכם הקואליציוני ולמנוע את ביצוע התוכנית.

השר פרס ישלח מכתב לרה"מ בנושא ויביע את התנגדותו לתוכנית הליכוד. כמו כן יתבע להביא את הנושא לדיון בקבינט.

„שלושת המלכים"

במהלך הישיבה גינו השרים של מפלגת העבודה את שרי הליכוד ומעשיהם, ואת ההשתוללות המפלגתית שלהם על חשבון עניינים לאומיים באומרם: „לוי רוצה להיות מלך השטחים, שרון רוצה להיות מלך לבנון, וארנס רוצה להיות מלך הלביא".

בני תחרזת / פנטום אלפים

עניין של רגש

1
הַלַּהַק יוֹצֵא לְסִיּוּר בַּגִּזְרָה.
חַכִּי לִי, יַלְדָּה, וְקַוִּי
שֶׁנַּחֲזֹר גַּם הַפַּעַם מֵאֶרֶץ־גְּזֵרָה
גַּם אִם אֵין עוֹד לְבִיא.

2
נַעֲרָה שֶׁלִּי, יָפָתִי,
עוֹד אֶשָּׂאֵר עַל כַּפַּיִם
מִן הַסַּף הָרָחָב שֶׁל בֵּיתִי
לְרַחֵף בְּפַנְטוֹם אַלְפַּיִם.

3
מִתּוֹךְ הַהַכָּרָה אֲנִי טָס לְהָצִיץ
עַל אַדְמַת לְבָנוֹן הַמְסֻכְסֶכֶת
שֶׁבָּנֶיהָ זוֹרְעִים נָתִיךְ וְנָפִיץ
וְהַזְּמַן לֹא עָמַד בָּהּ מִלֶּכֶת.

פזמון חוזר: נַעֲרָה שֶׁלִּי, יָפָתִי...

4
וְעִם שַׁחַר אֲנַחֵת בַּבָּסִיס, יְקִירָה
וְאָשׁוּב אֶת גּוּפֵךְ לְלַטֵּף
וּמְטוֹסֵי הֶעָתִיד שֶׁאֵינֵךְ מַכִּירָה
נוֹשְׁקִים בּוֹ כָּתֵף אֶל כָּתֵף.

אילן שיינפלד

מטרת דמות/ניסים

אפשר לשכוח שהוא ליבראל

משה ניסים באמת עושה את החיים קשים.

אפשר לראות בו אוייב העובדים במשא־ומתן עם קיסר, ואפשר לראות בו נציג השכל הישר בעמידתו בנושא „הלביא". אבל אי־אפשר להתעלם מכך שהוא שובר את מקבץ הדעות המוצקות שאנו רוכשים בהכרות הקרובה עם הפוליטיקאי הישראלי.

ראשית, הוא מעניק לך את התחושה, שהוא יודע במה מדובר, ומעוניין שגם אתה תדע. בזה הוא היפוכו של מנהיגנו, יצחק שמיר.

שנית, הוא מדבר בבהירות, ללא אי־הבנות, ללא התנצלויות ופניות. בזה הוא שונה מעמיתו לממשלה, שמעון פרס, המרבה להסתבך לאחרונה בערפילים של „להיות כפנים ולהרגיש בחוץ".

שלישית, הוא „הורג אותך ברכות", ללא דם ואש ותמרות עשן, ותראו איפה הוא ואיפה מודעי. דרך־אגב, אפשר בקלות לשכוח שהוא ליבראל.

ורביעית, הוא בעל הומור, השוכן איי־שם בין פיו לבין שפמו הרועד בהנעה־עצמית, ובזה הוא שונה כמעט מכל מסייעיו ומתנגדיו. קשה אתו. באמת קשה.

רוביק רוזנטל

שפופרת/בנימין זיגל

אין עניין בדגי־רקק

המוניטורית המגינה על איוון דמיאניוק, הביאה לבית־המשפט מומחה חטופה, כי מסמך טראווניקי הוא זיוף סובייטי. מה דעתך? לדעתי זה סתם שטויות. לברה"מ אין עניין בדגי רקק מסוג זה. היו מאות אלפים שאחרי נפילתם בשבי שירתו את הנאצים. אז

דווקא את חצי־האנאלפבט הזה הם ירדפו עד כדי זיוף מסמכים? וחוץ מזה יש זיוף מסמכי אקטואליים, אך לא היסטוריים. אפשר למצוא דוגמאות של זיוף מסמכים היסטוריים? היו דיווחים על זיוף מסמכים במטרה לסכסך בין מדינות, היו זיופים של שטרי כסף — של לירות, של אגרות חוב, של דולרים, עד כדי־כך שאף למומחים קשה היה להבחין בין הזיוף והאמיתי. אך אלה היו זיופים „אקטואליים", לא של מסמכים היסטוריים. אגב, טענה בדבר זיוף מסמכים העלה גם הבישוף הרומני טריפה, שהיה מנהיג „פלוגות הברזל" האנטישמיות, ובשל תפקידו ברדיפת יהודים והסתרת חלקו בהן גורש מארה"ב אחרי נטילת אזרחותו. האמריקאים תלשו במהלך המשפט את תמונתו של טריפה מהמסמך, ומצאו תחתה טביעת אצבע של הבישוף.

יוסף שמי

על המשמר בשטח / שרון מדחפר

המעמד נותן לגיטימציה

„מודל אידאלי לניהול מלחמות מוגבלות על־ידי צבאה של מדינה דמוקרטית", זה מה ששרון התכוון לומר באולם בר שירה, וזה מה שהוניק אל שער האוניברסיטה כמה עשרות אנשים זועמים.

אכן, מפלאי הדמוקרטיה, מי שרצה אדם אחר יושב בכלא, אך האחראי למותם של 657 חיילי צה"ל ועוד עשרות אלפי פלשתינים ולבנונים, מכהן כשר בישראל ונושא את דבריו בפורום מכובד מאוד, במקום בפני ועדת חקירה ממלכתית. היום הוא מנסה לרחוץ בנקיון כפיו ואת האחריות להטיל על דרגים ודרגי־דרגים

„לך בעקבות בגין" אומרת הכרזה. יוצרה מתכוון כנראה שהשרשרון המעדיף כידוע את כבשיו, יסתגר לו עימם בחוותו, ויספר להם את האמת עד סוף ימיו

שהיו, לדבריו, שותפים להחלטות.

חם בשער האוניברסיטה, „1000 נאומים לא יחזירו המתים", „שרון אסון", „הזמן לא מכפר", מכריזים השלטים שבידי האנשים. במכוניות ממוזגות חולפים על פניהם כל המכובדים השועטים אל האירוע החברתי של השנה. וזה מה שמרגיז את המפגינים בשער. המעמד נותן לגיטימציה.

„600 חללים אידאליים במלחמה אידאלית", כך בשלט שבידי עמיחי ישראלי, איש האוניברסיטה הפתוחה, שהיה פעיל בוועד נגד המלחמה בלבנון, אבל היום בא מיוזמתו למחות על שהאוניברסיטה מזמינה את שרון להרצאה אקדמית מלומדת.

ב„קמפוס" מאוגדים סטודנטים מכל המפלגות, יהודים וערבים. הם חושבים ששרון ורבין מאוחדים בהתנגדות לשלום ויש להתריע על כך בכל מקום. צעירי מפ"ם וצעירי ר"צ שרים „רד אלינו אווירון" ונדחפים על ידי השוטרים אל המדרכה. חנן ארז אומר שצריך להזכיר שאי אפשר לשכתב את ההסטוריה ושרון הונה את כולם, מנע תהליך מסודר של קבלת החלטות וניהל את המלחמה בעצמו. היתה שם התגנבות יחידים של אנשי „שלום עכשיו" עם שלטים מגולגלים שנפרשו רק בפתח האולם. אבי עופר אומר שלא ירפו משרון ולא יתנו לו להציג את שקריו בלי תגובה.

היו גם כמה מאלה שהכרנו ופגשנו במשמרות מחאה להוצאת צה"ל מלבנון. לא הספיקו להזעיק יותר, כבר לא רגילים. אבל אם יהיה צורך — יחדשו את הקשר. האם היה זה רק פסק זמן? האם אפשר למנוע מתן לגיטימציה לאיש שהנהיג מלחמת שולל שהרי ברגע שיזכה בה, תתחיל הספירה לאחור למלחמה הבאה.

תאיר זבולון

רק רקע / מתאנול

נשרף יותר טוב

המתאנול, שכשלושה אחוזים ממנו נשקה את מכוניותנו בתוך כחצי שנה, הוא עוד מוצר שנולד עם משבר הדלק העולמי של שנות ה־70, כאשר העולם המערבי ביקש להשתחרר בכל כוחו מהתלות בספקיות הנפט המסורתיות, וחיפש חומר בעירה חלופי למנוע הקונבנציונאלי. המתאנול אינו מופק מנפט, ובכך נפתח למעשה פתח לייצור מקור אנרגיה מפחם או מגז טבעי, ממנו מצויות רזרבות גדולות בעולם.

המתאנול משווק בעולם בשתי דרכים עיקריות. האחת התקבלה בינתיים בישראל והיא שיווק דלק מהול בשלושה אחוזים של מתאנול. השניה — שיווק דלק, ש־90 אחוזים ממנו הוא מתאנול ורק 10 אחוזים דלק.

הדרך בה ישווק המתאנול בישראל אינה מציבה בדרך־כלל בעיות טכניות מיוחדות, וכאלה לא צפויות גם אם ימהלו 5 אחוזים של מתאנול בדלק.

בדיקות שנערכו בטכניון בחיפה הוכיחו, כי המתאנול נשרף טוב יותר מהבנזין בעת פעולת המנוע, ובניסויים התברר שמכוניות סובארו ופורד אסקורט בהן נערכו הניסויים, הפכו לחיות חסכוניות ב־2 עד 6 אחוזים.

בארץ נערך גם ניסוי שהקיף 16 אלף כלי־רכב, שעברו 3.5 מיליון ק"מ, ולדעת מומחי הטכניון נרשמה בו הצלחה.

השימוש בדלק שמרכיבו העיקרי הוא מתאנול, דורש שינויים מכניים בכלי־הרכב, ולכן לא נראה שישתמשו בדלק זה בארץ

יואב אביב

ציורמצב

אח"מ/מיק ג'אגר

אמא מספרת

פעם, לא מזמן, לפני עשרים שנה, חמש־עשרה נגיד. הוא היה אימתן של האמהות. מיק ג'אגר (ולמען השם, אחת ולתמיד. השם הוא מיק, עם י' אחד, לא מייק), מלך הפרובוקציה, מראשוני מטפחי הרימוי הרדימיני, הבחור שהילדות מתו עליו והיו מוכנות לעשות הכל - חלקן אף עשו — כדי לבלות איתו את הלילה, כשם אחד מלהיטיה הגדולים של להקת „האבנים המתגלגלות". עכשיו, תשכחו

מיק ג'אגר: לאמא זה לא מפריע

מזה. בגיל 43, אב לשלושה ילדים (רשמיים) ועוד אחת (שלקח לו די הרבה זמן כדי להכיר בה), ג'אגר הוא דוגמא ומופת לבורגני עשיר, איש משפחה, שהתחביבים שלו, לפי אמו, הם בישול („רק שהוא אף פעם לא מדיח את הכלים") והילדים, הגדולים והקטנים יותר.

הקטנים, משמע ג'יימס בן השנה ואליזבט־סקרלט בת השלוש. הילדים שעשה בשיתוף־פעולה מלא עם ג'רי הול, דוגמנית שמנסה לפתוח עתה קריירה מוסיקלית ותצטרף לזמר הקאנטרי ווילי נלסון, בהופעותיו בסין. הם לא נשואים, אמנם, אבל לאמא אווה ג'אגר זה באמת לא מפריע. „היא בחורה נחמדה, מתחשבת, טיפוס מאוד משפחתי", משבחת את כלתה־בפועל. „היא האשה המתאימה למיק."

את שתי הבנות הבוגרות, ג'ייד (מנישואיו לביאנקה), וקאריס (מיחסיו עם הזמרת מארשה האנט), שלח לבתי־ספר יוקרתיים. גם את שני הצאצאים היותר קטנים הוא מתכנת בכיוון הזה. בינתיים, הוא מתנהג כמו כל אבא מסורף ופוקח שתי עיניים על כל נסיון של הזאבים הצעירים להתלבש על בת ה־18 שלו, בבת־עינו. עם הקטנים, מדווחת אמא ג'אגר, הוא נהנה לשחק כדורגל, ואליזבט־סקרלט מגלה כשרון בתחום הזה, חוץ מזה, מתערב האבא, ג'ה, הוא הורה קפדן מאוד, ממש כמו אביו לפניו. הייתם מאמינים עליו

עומר ניר

תמונת מצב / מנהיגים

קלוואדוס למזכיר המועצה

במסעדת היוקרה „הגסטרונום" ברחוב ירמיהו 2 בתל־אביב, יושבים לארוחת־צהריים שני מנהיגי פועלים. האחד, מופקד בוועד־הפועל של ההסתדרות על תחום מרכזי של חוק וסדר, והשני מזכיר מועצת־פועלים גדולה מאוד.

לאחר התייעצות עם השף אנטואן, הם הזמינו כמנה ראשונה קערת שרימפס. המנה העיקרית היתה דג מושט בתנור. את הארוחה, שנמשכה כשעתיים, הם קינחו בחמש כוסיות וודקה תוצרת פינלנד, ושתי כוסיות אמארטו איטלקי משובח. במקום מנה אחרונה הזמין איש הוועד־הפועל בקבוק קלוואדוס צרפתי (210 שקל הבקבוק), ממנו לגם להנאתו שלוש כוסיות. מזכיר מועצת־הפועלים הסתפק בכוסית אחת.

הפעם שילם החבר מהוועד־הפועל. הוא לא שכח לבקש קבלה. יש מקום להניח שהוא לא ישכח לגבות את המחיר מההסתדרות הכללית של העובדים, מי שנשכחה היא המלצרית ששירתה אותם, המתפרנסת על טיפ שהם לא שילמו לה. היא תיאלץ להמתין לסועדים קצת פחות סוציאליסטים.

ע. דואת

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

הברפלד ודודאי ינסו לגבש היום קווים להמשך המו"מ על השכר

או שהמו"מ יסתיים החודש, או "ייצא לפגרה" – עד שישוב הברפלד ממסע של חודש בחו"ל

מאת אבשלום קווה, כתבנו לענייני עבודה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד והממונה על השכר במשרד האוצר, הילל דודאי, ייפגשו הבוקר בתל־אביב כדי לגבש קווים עיקריים לגבי המשך המו"מ על הסכמי שכר ומסגרת בשירות הציבורי.

השניים ידונו בלוח הזמנים של יישום קיצור שבוע העבודה ומעבר לארבעים שעות עבודה שבועיות, וכן במתן תוספות־שכר, לא רק לבעלי השכר הנמוך.

זילוני: לסיום הוואלס המתיש

סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים זילוני, אמר אמש כי אם ראשי המו"מ יצליחו לתחום את הנושאים העיקריים, יהיה ניתן לקדם את המו"מ ולסיים כדבריו, את "מחול הוואלס" המתיש של דיונים ומגעים.

המו"מ אמור להסתיים עד סוף חודש אוגוסט, או לצאת לפגרה ארוכה משום, שהברפלד עומד לצאת בתחילת החודש הבא לסיור בן חודש ימים לארצות־הברית וגם מזכ"ל הסתדרות הפקידים, משה בית דגן, המייצג את האיגוד הגדול ביותר בשירות הציבורי יוצא בקרוב לחו"ל.

המשכים

אוספים חתימות

(סוף מעמוד ראשון)

הממשלה דאז בגין, ושל שר־הבטחון והרמטכ"ל באותם ימים, שרון ורפאל איתן.

ח"כ כהן, שנכח בהרצאת שרון שלשום ואף הציב לו שאלות קשות, עליהן לא ענה השר, טען כי לשרון לא היו שום מיסמכים ממשיים. בהרצאתו הוא השתמש בטיעונים שהעלה בעבר והופרכו מאות פעמים. לדעת ח"כ רן כהן מנסה שרון להתחמק מאחריותו לכשלון המלחמה, ולהעביר אשמתו על אחרים וכדי שמזימה זאת של שרון לא תצא לפועל, יש להקים מייד ועדת חקירה ממלכתית שתסים, פעם אחת ולתמיד, את שקריו של שרון.

פרס: לא דובים ולא יער

"לא דובים ולא יער" — במלים אלה הכחיש מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס את דבריו של השר אריאל שרון, כאילו מפלגת העבודה ידעה על מהלכי מלחמת לבנון ואישרה אותם.

שמעון פרס הגיב אתמול בבוקר בקול ישראל על דבריו של השר אריאל שרון ב"מכון ללימודים אסטרטגיים" באוניברסיטה תל אביב בעניין מלחמת לבנון.

פרס אמר כי ב־5 ביוני נקרא לראש הממשלה דאז, מנחם בגין, יחד עם יצחק רבין וחיים ברלב, אחרי שצה"ל כבר חצה את הגבול. "מר בגין הצטרך שלא יצא לו לקרוא לאופוזיציה לפני "זה" — הבהיר מר פרס. "נאמר לנו במפורש שזוהי מלחמה ל־3־4 ימים, 40 ק"מ, כדי להרחיק תותחים ותו לאו. לשאלותיהם של מר רבין ברלב נאמר שצה"ל לא יגיע עד ביירות ולא לקרבת ביירות. עוד נאמר שלא נתעסק עם הסורים.

בגין לא היה מודע

כולנו הופתענו הפתעה אדירה ממה שקרה לאחר מכן. לא רק שלא נאמר לנו, אלא ההיפך. כשהתחילו ההפצצות על ביירות, אני עצמי התקשרתי למר בגין והוא לא היה מודע כלל על הפצצות אלה. הוא אמר לי שיבדוק עם מר שרון" — הטעים פרס.

פרס הוסיף, כי המלחמה התחילה כשיחסית, היה שקט בגבול לבנון. היא נסתיימה, כך אמר, כשחיזבאללה נוסף לאש"ף הקיים בלבנון. "לבנון הרוסה ללא מוצא. היא רובצת כמצע כבד על כתפיה של ישראל, ללא תקנה. היא עלתה דם רב, בין היתר, עלתה גם חמישה וחצי מיליארד דולר, לפי חשבונם של כלכלנים עכשיו. מה השגנו איזה תכנון היה?" — היקשה פרס.

באשר לדרישה העולה שוב העולה לוועדת חקירה על מלחמת לבנון, אמר מר פרס "אני חושב שהרצאתו של מר שרון רק מוסיפה לדרישה לוועדת חקירה".

וייצמן: להמשיך בחקירה

השר עזר וייצמן שב וקרא אתמול למנות ועדת חקירה ממשלתית בעניין מלחמת לבנון וטען, כי יש להמשיך בחקירה שהביאה להדחתו של שרון. וייצמן אמר ב"קול ישראל", כי השר אריאל שרון השמיע אי־דיוקים בהרצאתו באוניברסיטת תל אביב והציג לציבור דברים שהוצאו מהקשרם. לדבריו ישנם הרבה אי־דיוקים בדבריו בעניין הפעלת צה"ל בלבנון ועוד.

הוא אמר, כי מדובר בשר שעמד בראש מערכה כושלת, גם בתוצאות וגם נוכח הקורבנות. הוא אמר, כי לאחר ששרון פתח את פיו לאחר 5 שנים, יש עתה מקום להמשיך בחקירה. יש לדון כיצד הלכנו להילחם במחבלים ונמצאנו מסובכים עם הסורים, ציין.

"זו עזות מצח משר־הבטחון שהודח מתפקידו, ועמד בראש מערכה שכמעט הביאה אסון על עם ישראל וחוצפה לאומית לומר ולהביא דברים מחוץ להקשרם", אמר והתריס: איפוא היה הרמטכ"ל במלחמה, מי ניהל אותה הרמטכ"ל או שרון.

"רפול: הסובייטים איימו

ח"כ רפאל איתן (רפול) שהיה הרמטכ"ל בתקופת מלחמת לבנון גילה אתמול, כי הסובייטים הזהירו מפני נסיון השתלטות צה"ל על כביש ביירות־דמשק בזחלה והודיעו, כי הם מעמידים דיוויזיות צנחנים רוסית ואוקראינית בכוננות.

רפול אמר, כי צה"ל יכול היה לתת באותה עת תנופה ולהגיע לכביש זה ואולם הדבר יצר בעיה לדרג המדיני. לדבריו, הנשיא האמריקני רייגן אמר "לא" וגם הרוסים אמרו "לא" לרייגן והודיעו לו, כי הם מעמידים את הכוח הצבאי בכוננות.

"במו ידינו חיבלנו"

עוד טען רפול, כי למלחמה זו יתהה מטרה שהושגה ואולם הוא הטעים, כי אנו במו ידינו החזרנו את הסורים לדרום לבנון והפכנו את הקערה על פיה.

תוצאות חיוביות

ראשי ישובי הצפון מוחים על העלאה מחודשת של מלחמת של"ג והויכוח הציבורי מהתחדש בעקבות כך. זאת אומר ראש עיריית קריית־שמונה פרופסור אזרן. הוא מחה על התקפות נגד השר שרון ואמר, כי כל התוקפים אותו, כנראה שאינם מודעים לתוצאות החיוביות של מלחמת של"ג ולשקט היחסי שיש לישובי הצפון. (עתים)

עובדי "רום־כרמל" יפגינו למען הפסקת ה"לביא"

מאת כתבנו לענייני עבודה

עובדי מפעל "רום־כרמל" ובני משפחותיהם יפגינו ביום ראשון הקרוב ברחבת משרד ראש־הממשלה בעת הדיון שיתקיים אותה שעה על עתיד פרוייקט ה"לביא". החלטה על כך התקבלה אתמול בדיון משותף של יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות עליזה תמיר, נציגי ועדי העובדים ונציגות מטעם מועצת פועלי חיפה. יו"ר ועד העובדים מסעוד אלימלך הציג בישיבה מסמכים המאשרים שלמפעל יש הזמנות לעבודה ביותר מחמישה מיליון דולר ואין שום צורך בסגירת המפעל, השייך ל"כלל", ובפיטורי 120 עובדים.

עליזה תמיר אמרה כי מטרת ההפגנה להבהיר לממשלה שהמשך ייצור ה"לביא" יפגע בתעסוקתם של עשרות אלפי עובדים בישראל, שהם ערובה לבטחון המדינה לא פחות מאשר המטוס המדובר ביותר.

איזור חדש בבחירות לפרלמנט הירדני — ייצוג מחנות הפליטים הפלשתינים

מאת פנחס ענברי, כתב "על המשמר"

ירדן מתכוננת לבחירות חדשות לפרלמנט, אף על פי שעדיין לא הוכרז מועד. מזה כמה ימים מפרסמת ירדן את איזורי הבחירה ואת מיקום הקלפיות, צעד מקדים לעריכת בחירות כלליות לפרלמנט. החידוש בבחירות החדשות — ייצוג מחנות הפליטים הפלשתינים בפרלמנט. על רקע זה מתפתח עימות חריף בין ירדן לבין אש"ף המתנגד לכך.

"המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חרדים 102־121. טל' 3־233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

רבין: פוטנציאל הטרור חמור היום מבעבר

פוטנציאל הטרור מלבנון היום חמור יותר מאשר לפני המלחמה, ויש סימנים של שיתוף פעולה בין "חיזבאללה" ואש"ף של ערפאת — אמר אמש שר־הבטחון י. רבין, בהתייחסו לדברי השר שרון על מלחמת לבנון.

רבין, שרואיין בתכנית "מוקד" בטלוויזיה, ציין ששני היעדים של המלחמה, חיסול הטרור מלבנון ויצירת ממשלה בלבנון שתחתום על הסכם שלום — לא הושגו. לישובי הצפון היום לא משנה איזה גורם טרור יורה את הקטיושה או מנסה לחדור.

אילו אריק שרון ושרים אחרים היו חושבים, שתוצאות המלחמה היו כל כך מזהירות, הם לא היו מנסים להרחיב את השותפות לאחריות מל־חמה על כל שרי הממשלה והאופו־זיציה, בדרך כלל מחפשים שותפים כאלה בתנאים מסויימים, אמר.

עם זאת הוא אינו סבור שיש צורך בוועדת חקירה, ואין להיכנס לוויכוח על פרטים ועל ציטוטים מחוץ להקשרם. הוא מצידו מתמקד בטיפול בתוצאות המלחמה, ובכך טיפל בהוצאת 15 אלף חיילי צה"ל ומאות טנקים ונגמ"שים מלבנון. (עתים)

אש"ף ישוב רשמית ללבנון בינואר

כווית. — מנהיגים בכירים באש"ף אומרים, כי בתחילת השנה הבאה יערך בלבנון טקס בהשתת־פות ערפאת ועוזריו הבכירים, לרגל יום השנה להקמת פת"ח, החזרה הרשמית ללבנון והחיאת הברית הלבנונית־פלשתינית.

כאשר נשאלו אותם מנהיגים ע"י העתון "אל־קבס", מדוע הם בטוחים בדבר החזרה ללבנון ב"קרוב מאוד", למרות שכמה פלגים מזויינים הפו־עלים שם מתנגדים לכך, הם השיבו: "עליכם להמתין ולראות את "טריפת הקלפים", שתתרחש בקרוב בלבנון. אנו עדיין "המספר" החזק בנוסחה הלבנונית. חזרתנו תבטיח בראש ובראשונה תמיכה במטבע הלאומי וחידוש האיזון במדינה. (ע"מ)

● שלושה שודדים רעולי פנים רוקנו אמש באיומי אקדח את כל תכולתה של חנות התכשיטים היחידה בגדרה.

לחברנו יוסי בן אליהו

משתתפים בצערך במות

אביך

בית קיבוץ דליה

"חיפשתי דרך לצעוק לו איך אתה לא מתבייש"

מספרת טלי הופמן, מהדור הצעיר של מפ"ם, שהפריעה לשרון בדבריו וגורשה בכוח מן האולם

מאת דורית גפן
כתבת "על המשמר"

"חיפשתי את הדרך הכי אפשרית להביע את המחאה שלי ושל הדור הצעיר של מפ"ם" — אמרה אתמול הסטודנטית טלי הופמן, אשר צעקה בעת הרצאתו של אריק שרון באוניברסיטה: איך אתה לא מתבייש, תתבייש לך!

טלי סיפרה אתמול כי הצליחה לנצל את הקשרים הטובים שלה מתקופת היותה סגן יו"ר ועד הסטודנטים, והשיגה הזמנה להרצאתו של שרון באוניברסיטה. עוד אמרה, כי החזיקה בתיקה כרזה מקופלת "לא שכחנו" והסתירה מתחת לחולצה, חולצה אדומה של צעירי מפ"ם.

הטפתי בוקס

"כאשר שרון דיבר על "המלחמה הצודקת" קמתי והפשטתי את החולצה האדומה, שלפתי את הכרזה, והתחלתי לצעוק. הספקתי לצעוק אולי פעמיים: איך אתה לא מתבייש. ואז הטפתי בוקס מאיזה גבר שמן. מישהו אמר לי, שהוא כנראה מאנשי שרון במרכז "חירות". מיד תפסו אותי אנשי הבטחון, ופשוט גררו אותי החוצה. אני המשכתי לצעוק. לאחר מכן לקחו ממני את הפרטים כדי למסור אותם למוסדות האוניברסיטה".

סטודנטית לפילוסופיה

טלי הופמן היא סטודנטית לפילוסופיה. לדבריה, דרשה להכנס פנימה כדי לזהות את האדם שהיכה אותה, אך לא נתנו לה. "פשוט גרשו אותי מהאיזור".

טלי, המפגינה בת ה־24, מספרת כי השתתפה בכל פעולות המחאה נגד המלחמה, כמעט מתחילתה. "היו מעט מאוד הפגנות שלא הייתי בהם. הייתי גם בהפגנה שבה זרקו רימון ואמיל גרינצווייג נהרג. אם יש נושא שמרתיח אותי ומוציא אותי מהכלים זה שאריק שרון, שבעורתו האריכה נהרגו כל כך הרבה אנשים שלנו וגם פליטים פלשתינים, מדבר על המלחמה כמצב נחושה. אני וחברי נעקוב אחריו ונגיע לכל מקום. שרון יפגוש אותנו בכל מקום, שבו ידבר על המלחמה — עד שתקום ועדת חקירה".

מפגינת מפ"ם, טלי הופמן, נגררת בידי שוטרים

לחברנו קאסם זייד ומשפחתו

אתכם באסונכם הכבד
במותם של

מוחמד ותופיק זייד

בית "על המשמר"

בעקבות שיחות שמיר־היל; שולץ מבהיר שאינו מתכוון לבוא לישראל

שמיר מקדם בברכה את מאמצי ארה"ב לבדוק רעיונות לקידום השלום אולם הצהיר שמבחינתו ועידה בינ"ל אינה קיימת □ העלה בשיחה עם היל את רעיונותיו שחלקם נדחו בעבר: ועידה אזורית, הסדרי ביניים, מיני ועידה

מאת דליה שחורי, כתבת "על המשמר" וסוכנויות הידיעות

הסטייט דיפרטמנט הודיע אמש, כי לשר החוץ שולץ אין שום תכניות לבקר בישראל. דובר המחלקה אמר זאת בתגובה לידיעות מישראל, כי ביקור כזה נדון בפגישה בין רה"מ שמיר ועוזרו של שולץ צ'רלס היל בירושלים.

ארה"ב מוכנה לבדוק דרכים שונות לקידום תהליך השלום, שהוועידה הבין־לאומית היא רק אחת מהן ומבחינת ראש הממשלה יצחק שמיר, האפשרות הזו אינה קיימת כלל.

זאת הבהירו אתמול חוגים בלשכת ראש הממשלה בעקבות פגישתו השניה של שמיר עם עוזרו האישי של מזכיר המדינה האמריקני צ'ארלס היל.

שמיר מקווה, שהנכונות האמריקנית לבדוק דרכים שונות לקידום תהליך השלום תכלול את ההצעות שהעלה: ועידה אזורית, או מיני ועידה (בשיתוף ארה"ב) או הסדרי־ביניים בגדה המערבית שיסוכמו בין ישראל לירדן.

היל מסר לשמיר, כי הממשל האמריקני מעוניין לפעול לקידום תהליך השלום גם בשנת הבחירות ובהתאם למגמה זו עשוי לבוא לאזור ולישראל בשבועות הקרובים מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. בלשכת ראש הממשלה העריכו, כי עצם בואו של שולץ יתן תאוצה לתהליך המדיני.

גם בפגישת אתמול העלה שמיר את התנגדותו הנחרצת לוועידה בין־לאומית. הוא העלה את רעיונותיו לקידום המו"מ והם נדונו בהרחבה. שמיר הביע תקווה, כי כמה מהרעיונות שהועלו ימצאו את ביטויים המעשי בשטח בעתיד הקרוב.

בפגישה הועלו גם נושאים בילטראליים משותפים ונדון נושא יהודי בריה"מ (לקראת פגישת מזכיר המדינה שולץ עם שר החוץ הסובייטי שווארנדזה במחצית ספטמבר). שמיר קידם בברכה את האפשרות ששולץ יבוא לביקור בישראל והביע שביעות רצון גם מביקורו של צ'ארלס היל. "תמיד מועיל לחדש את המגע הישיר עם מזכיר המדינה ולהחליף השקפות ומחשבות", אמר.

לאחר הפגישה ציין דובר ראש הממשלה יוסי אחימאיר, כי השיחות התנהלו באווירה ידידותית מאוד ונתנו ביטוי לאימון ההדדי השורר בין ראש הממשלה ובין מזכיר המדינה האמריקני.

חסן כחיל מכנופיית "המפוצצים" נורה ונפצע קשה

מאת כתבת "על המשמר"

חסן כחיל, אחד העבריינים הידועים ביפו, בן למשפחה של סוחרי סמים שהיה עד מדינה בפרשת המפוצצים בתחילת שנות השמונים, נורה אתמול בבטנו בשעות הערב. סמוך לשעה 6, הוא הובא ע"י 2 אלמונים, שנמלטו אחר כך, לחדר המיון בביה"ח וולפסון כשהוא פצוע.

חסן כחיל, נעצר לפני כשנה וחצי בחשד שגרם לפיצוץ במכוניתו של עבריין אחר מיקו לויה מיפו. מיקו לויה נהרג מהפיצוץ ביום ששוחרר מכלא מעשיהו.

חסן כחיל האשים את לויה ברצח אחיו האג' כחיל. חסן כחיל שוחרר מחוסר הוכחות. בפרשת הפיצוצים ביפו שהיתה בשנים 80־'81 התפוצצו במשך תקופה קצרה מכוניותיהם של עבריינים נודעים ביפו. אחרים מהם נהרגו ואחרים נפצעו.

חסן כחיל שהיה אחד מחבורת המפוצצים העיד נגד חבריו־שותפיו, עם להרשעתם ויצא בלא עונש. כמה מהם עדיין בכלא.

הפיצוצים במכוניותיהם של העבריינים החלו כזכור בשיתוף פעולה בין משפחת כחיל ומשפחת קעיד לאחר רצח האג' כחיל ולאחר מכן שנערך כבני משפחת שניר מלפס מיפו. במשטרה חוששים עתה מסדרה חדשה של מעשי נקם בעולם התחתון.

אין ספק, שמדובר במאבקי כוח בעולם הפשע. המשטרה פתחה בחקירה. לא נמסר על מעצרים.

עמדת יוניפי"ל הותקפה ע"י מחבלים

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

עמדת יוניפי"ל מאויישת ע"י חיילים מהיחידה הפיג'ית, הותקפה בפרגמות וכפצצות אר.פי.ג'י, ככל הנראה ע"י מחבלים.

גורמים בכוח האו"ם מסרו שהדבר אינו כנראה כתגובה על כך שחיילי האו"ם מנעו מכמה חוליות מחבלים להחדיר אמצעי לחימה לדרום לבנון, במטרה לבצע פיגועים באיזור.

היל נפגש עם קולק

יועץ מזכיר המדינה האמריקני שולץ, צ'רלס היל, נפגש אמש בעירית ירושלים עם ראש העיריה טדי קולק לשיחה בנושא ירושלים שנמשכה למעלה משעה.

היל סיים את ביקורו בארץ בשיחה זו, וזאת לאחר שנפגש עם ראש־הממשלה וממלא מקומו. בשיחה תיאר ראש עירית ירושלים את תהליך בניית יחסי הדו־קיום בעיר המאוחדת, מדיניות גישור על קונפליקטים והמאמצים לשמור על אופיה הייחודי של ירושלים כעיר קדושה לכל הדתות.

ביהמ"ש העליון התיר לואנונו להעיד במשפטו כיצד נתפס

כן יורשה להעיד על מצבו הנפשי כאשר נכלא ובאלו תנאים הוחזק בחו"ל □ נאסר עליו להעיד באיזו ארץ נתפס וכן תיאור כלי התחבורה שבו הובא

מאת דוד פרידמן,
כתב עתי"ם

בית המשפט העליון פסק אתמול כי מרדכי ואנונו יוכל להעיד במהלך משפטו כיצד נעצר מיסית, כמה זמן ובאלו תנאים הוחזק, ומה היה מצבו הנפשי באותה עת.

ואולם, לא יוכל ואנונו להעיד בבית המשפט באיזו ארץ נתפס, המקום המדוייק שבו הוחזק, שמותיהם או תאורם של האנשים אשר עסקו בתפישתו ובשמירה עליו, ותאור כלי התחבורה שבהם הועבר ארצה. בית המשפט העליון השאיר על כנו את החסיון על מחקרים בשדה הגרעין המתנהלים בישראל.

פסיקת בית המשפט העליון ניתנה אתמול אחר הצהרים בעתירתו של מרדכי ואנונו, להסיר את החסיון שהוטל על הדרך שבה הובא לישראל ונכלא כאן ואת החסיון על העבודות והמחקרים המתנהלים בשטח הגרעין בישראל. ואנונו פנה לבית המשפט העליון לפי פקודת הראיות הקובעת כי אם הוטל חסיון על ראייה מסויימת ניתן לגלות אותן לנאשם אם עשיית הצדק גוברת על בטחון המדינה.

הדיונים התנהלו בפני השופט גבריאל בך. הדיונים היו חסויים ופסק הדין של השופט הוקרא אתמול אחר הצהריים בנוכחותו של מרדכי ואנונו. כתב עתי"ם דוד פרידמן מוסר כי מרדכי ואנונו הובא לבית המשפט העליון במכונית שחלונותיה צבועים לבן סמוך לשעה 4 וחצי אחר הצהרים. בשעה 5 החל הדיון והשופט גבריאל בך הקריא באולם בית המשפט את החלטתו. באולם נכחו גם בא כוח המדינה עו"ד עוזי חסון וסניגורו של ואנונו עו"ד אביגדור פלדמן.

סמוך לשעה 6 אחה"צ הוצא ואנונו מבית המשפט כשהוא עטוף שמיכה צבאית והוכנס במהירות למכונית משטרתית, כאשר כמה עשרות שוטרים מאבטחים את אזור בית המשפט והגורה חיה של שוטרים חוצה על המעבר שממנו הוצא מרדכי ואנונו והועלה על הרכב שהובילו אל מחוץ למקום.

חיפש איזון

השופט בך קובע כי עליו היה לשקול ולהכריע האם יש מקום לשמור חלק מהראיות בסוד דבר שיכול לשלול משפט צדק של הנאשם. השופט בך קובע כי הוא חיפש את האיזון בין השניים. האחד, משפטו של הנאשם ואפשרות לאפשר לו הגנה מלאה ומאידך, השמירה על בטחון המדינה.

השופט בך קובע בפסק דינו כי הסניגור טען בפניו כי זו הפעם הראשונה שמוטלת הגבלה על עדות הנאשם עצמו ולא היו מקרים דומים בעבר. השופט בך קובע, כי אכן לא רק במקרים נדירים יש להטיל הגבלה על עדותו של הנאשם עצמו בפני בית המשפט.

השופט בך קובע כי בעקבות טענתו של הסניגור כי הסניגוריה תבקש לקיים משפט זוטא כאשר לקבילותם של הודעות מסויימות שנמסרו ע"י ואנונו לאחר מעצרו בישראל, הוא החליט לאפשר לואנונו להעיד על אופן מעצרו והחזקתו ועל מצבו הנפשי שהביא אותו לטענתו למסור את ההודאות.

כתב עתי"ם מוסר, כי עו"ד אביגדור פלדמן בא כוחו של ואנונו אמר, כי מרשו היה מרוצה מפסיקתו של השופט בך וכי יש בדעתו לבקש בקרוב להתיר פתיחת חלק מהדיונים במשפטו של ואנונו שהתנהלו בבית המשפט המחוזי בירושלים. עו"ד אביגדור פלדמן הביע סיפוק מהחלטתו של השופט גבריאל בך.

"בגין שמע לראשונה על כניסת טנקים לביירות... מפיליפ חביב"

היבט חדש הסותר את התמונה הוורודה שצייר אריאל שרון בהרצאתו שלשום בעניין היחסים בינו ובין ראש־הממשלה לשעבר מנחם בגין בעת המלחמה בלבנון ובכלל, עולה מביוגרפיה חדשה ("לנצח או למות", הוצאת "מורו"), על בגין שיצאה לאור בימים אלה בניו־יורק — מוסר הירחון "מוניטין" בגליונו הקרוב והמסתמך גם על ראיון עם מחבר הספר נד טמקו. מי שהיה כתב העתון "כריסצ'ן סיינס מוניטור" בישראל והיום משמש כראש המערכת האפריקנית של העתון.

טמקו מקדיש בספרו חלק נכבד ליחסים בין שרון ובגין, יחסים שמקורם בקשר היסטורי: סבו של שרון גייס את זאב דב בגין, אביו של בגין, לציונים המיליטנטיים, וסבתו של שרון הייתה המיילדת של בגין.

בין היתר מספר טמקו, כי בגין, כמו בימיו באצ"ל, הגביל את מעורבותו המבצעית במלחמה בלחץ על שר הבטחון למנוע אבידות. בגין לחץ על שרון לא לנוע לעבר שאטורה, מאחז סורי על כביש ביירות־דמשק. הוא טען כי המהלך יגרום לאבידות ישראליות רבות. כשהגיע בגין לנאום בכנסת ב־8 ביוני — לקרוא לאיפוק בחזית הסורית ולעצור בקו 40 הק"מ — הפציצו מטוסי חיל־האוויר, בפקודות שרון, מתקני מכ"ם סוריים בלבנון.

על התכירה עם הנוצרים ועל כניסת צה"ל למזרח ביירות, שמע מנחם בגין ב"קול ישראל". הוא הכחיש את הידיעה כיוון שלא דווח על ההתקדמות. בגין חזר על אותה הכחשה כאוזני פיליפ חביב. חביב השיב: "הטנקים שלכם כבר בבעבדה". באותו רגע צלצל הטלפון. בגין עימת את שרון עם טענת חביב. שרון השיב: "נו, אז נזיז את הטנקים".

לאלה המצפים היום, יותר מאי פעם, כי בגין יפר את שתיקתו כדי למסור את גירסתו על מהלכי המלחמה בלבנון, בעד שרון או נגדו, אומר טמקו ל"מוניטין" כי בגין נאמן מדי למטרות המלחמה וגא מכדי להתנצל בעטיה. דן מרידור, המצוטט בספר, אומר: "בגין לעולם לא יוניח מישהו אלא אם כן הלה יונח אותו קודם, ואריק חכם מדי כדי לעשות זאת". (שע"ח)

המפכ"ל עומד על דעתו שביקור ועדת הפנים בהר הבית עלה 98 אלף ש"ח

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

מפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס עומד על כך שביקורם של יו"ר ועדת הפנים של הכנסת ח"כ דוב שילנסקי ועמיתיו לפני זמן קצר בהר הבית, עלה — 98 אלף ש"ח למשלם המיסים. באותו יום נאלצה המשטרה לגייס 800 שוטרים למבצע מיוחד זה, ולספק להם תחבורה ומזון.

ח"כ שילנסקי התרעם על פרסום פרטים אלה וטען, כי המפכ"ל רב ניצב דוד קראוס דאג לפרסום נתונים אלה מטעמים פוליטיים. שילנסקי מתח ביקורת חריפה על קראוס בישיבת ועדת הפנים של הכנסת אתמול.

המפכ"ל, שחש עצמו נפגע, הצהיר כי "מעולם לא עסקתי בפעילות פוליטית. לא הוצנחתי למשטרה אלא התחלתי את הקריירה המשטרתית שלי מדרגת שוטר פשוט עד שהתמניתי לרב ניצב כמפכ"ל. כל השנים ביצעתי את תפקידי ללא משוא פנים וללא התייחסות דתית ועדתית. הונחתי אך ורק על ידי השיקול המקצועי".

החכ"ים שנכחו בישיבה ניסו להפיג את המתח ואברהם ודריגר הציע לשילנסקי להזמין את המפכ"ל לכוס קפה ולחסל את הפרשה.

פרס נחמקין וניסים לא הצליחו בפגישתם לקדם הסיוע למושבים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

דרישת הבנקים לקבלת ערבות מדינה לחוב של כ־83 מיליוני שקלים שחבים קיבוצי התק"ם ואי יכולת למצוא "כתובת" ל־120 מיליון שקל, שחבים המפעלים האזוריים של המושבים, עמדו אתמול במרכז דיון שנערך בלישכת שר החוץ שמעון פרס בהשתתפות נציגי התק"ם, המושבים, שר החקלאות אריה נחמקין ושר האוצר משה נסים.

בישיבה עלה גם נושא מחיקת החובות לתנועה הקיבוצית. אחד המכשולים להפעלת תוכנית הסיוע למושבים הוא חוב של 120 מיליון שקל של המפעלים האזוריים.

עפ"י התנאים שהציעה וועדת רכיר היה על המושבים לשאת בתשלום חובות אלה. אבל, בעקבות החלטת ועדת הכספים, נושא זה ירד ולא הוחלט מי ישלם בסופו של דבר סכום זה.

אתמול הציע נחמקין שהמושבים יקחו על עצמם את החוב הזה כדי שיהיה אפשר להתחיל בהפעלת תוכנית הסיוע.

בישיבה התברר שהתק"ם, מבקש לקבל הלוואות חדשות מהבנקים כדי לממן תוכניות פיתוח והשקעות אך הבנקים דורשים ערבות מדינה לשליש מ־250 מיליוני חובות קיימים לפני שהם יסכימו להגדיל את ההלוואות לקיבוצים.

שר האוצר משה ניסים אמר שלא יסכים לתת את הערבות המבוקשת. נושא שלישי שעלה בישיבה אתמול, היתה בקשת הקיבוצים למחיקת חובות בסך 60 מיליון שקלים.

בישיבה הובהר, כי הבנקים מוכנים למחוק 30 מיליון בנוסף ל־50 מיליון מחיקת חובות למושבים.

ערפאת הקדים את שמיר ברומניה

בלגראד. — ראש אש"ף יאסר ערפאת נועד ביום שלישי עם נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו, יומיים לפני ביקורו של ראש הממשלה שמיר ברומניה.

רדיו בוקרשט מסר, כי שני הצדדים חזרו על הקריאה לפתרון מדיני בדרך של מו"מ לבעית המזה"ת, פתרון שיתבסס על נסיגה ישראלית מן השטחים המוחזקים והקמת מדינה עצמאית לפלשתינים. (ע"ר—ע"צ)

12 כפירים נוספים לחיל הנחתים האמריקני

מאת דליה רפאל,
כתבתנו בוושינגטון

בבסיס חיל־האוויר האמריקני של חיל־הנחתים באריזונה, ימסרו היום 18 מטוסי כפיר מתוצרת התעשיה האווירית הישראלית, ליחידת האימונים 401 של החיל.

ישתתפו בטקס מפקדים בכירים בזרוע האווירית של המארינס, ראש משלחת משרד הבטחון בניו יורק אברהם בן־יוסף, וסגן נשיא התעשייה האווירית יעקב בן־בסט. 5 כפירים יגיעו לבסיס במהלך הטקס, 8 הנותרים יגיעו לארה"ב במשך החודש.

הכפירים ישמשו בחיל־הנחתים במשימות סימולציה, כשהם ממלאים את תפקיד התוקף הסובייטי, כמובן, כמטוסי מיג.

המטוסים נמסרים לאמריקנים בהסכם החכרה ללא תשלום ויתוחזקו ע"י חברת־בת של התעשייה האווירית.

12 כפירים משמשים כבר שנתיים במשימות דומות בבסיס הימי אוקיאניה שבמדינת וירג'יניה. יחידת האימונים 401 של המארינס הוקמה במרץ 1986, במטרה לחקות את הטקטיקות הסובייטיות בקרבות אוויר־אוויר, ולאמן את טייסיה למקרה של עימות בשעת מלחמה. בהאנגר של היחידה בבסיס ביומה משוחזרת "אווירה המקנה לטייס הלך רוח סובייטי", מסביר סרן בייקר, אחד מ־11 הטייסים שכבר הוכשרו לטיסות סולו על הכפיר. גם סמל היחידה משלב סמלים סובייטים עם תמונת הכפיר שמתחתיו מופיע כינוי היחידה "סנייפרס", באותיות הקריליות.

הכפירים הותאמו במיוחד למשימה זו ואף הוכנסו בהם שינויים לפני שנמסרו לאמריקנים. החוזה עם חיל־הנחתים הוא למשך שנתיים, עד ארבע שנים, שיחודש בכל שנה ע"י שתי הממשלות. אם תיזדקק ישראל למטוסים, במקרה של מלחמה, הם משוחררים מהחוזה ויוחזרו מיד.

המשכים

ארה"ב מוכנה לסייע

(סוף מעמוד ראשון)

יש אפילו נכונות אמריקנית להגדיל את מימון קניות הגומלין בעוד כ־150 מיליון דולר לשנה, אם הפרוייקט יבוטל. ההגדלה תהיה לשנתיים. בסך הכל תקבל ישראל הטבות נוספות של עד 500 מיליון דולר: 200 מיליון דולר של הזרה חופשית ועוד 300 ממון קניות גומלין. על פי חישובים שנעשו באוצר, כספים אלה יעזרו ליצור בין 5000 ל־10,000 מקומות עבודה במשך שנתיים. ההצעה האמריקנית באה להקל על בעיית האבטלה, שעלולה להיווצר עם ההחלטה לנטוש את פרוייקט „הלביא".

הצעת ההחלטה של ניסים ורבין אומרת שצוות משותף של האוצר ומשרד הבטחון יעסוק בסגירה מסודרת של פרוייקט „הלביא" ומשרד־הבטחון יכין תוכנית של שימוש בכספים שהשתחררו למימון פיתוח אמצעי לחימה הדרושים לצה"ל. צוות משותף של האוצר, משרד הבטחון ומשרד העבודה, אומרת הצעת ההחלטה, יגיש תוכניות להתמודדות עם ההשפעות על התעסוקה של סגירת „הלביא". יש לציין, שהכספים שיבואו מארה"ב יאפשרו מימון מיידי של פיתוח אמצעי הלחימה החלופיים שצה"ל רוצה, ויקל על בעיות התעסוקה הצפויות.

השיכנוע האמריקני

במערכת הבטחון מיחסים חשי־בות רבה לקריאתו של משרד החוץ האמריקני כי על ישראל לסגת מפיתוח וייצור מטוס „הלביא". „עובדה זו מבהירה שהממשל האמריקני החליט לעשות מאמצים אחרונים בתקווה שישראל תבטל את הלביא". גורמי צבא בכירים, מעריכים כי אם תחליט הממשלה בשבוע הבא על המשך ייצור „הלביא" עשוי הממשל לקצץ ב־סיוע הצבאי ולצמצם את מידת שיתוף הפעולה שהוא מעניק למער־כת הבטחון במחקר ובפיתוח פרוי־קטים שונים. עפ"י הערכה המשך „הלביא" יגרור בתוך זמן קצר את ביטול הסכמי רכישות הגומלין ו־עקב כך גם פגיעה בתעשיות הב־טחון. כתבנו הצבאי מציין, כי בעניין זה הבטיחו במימשל לשר־הבטחון רבין לפני כחודש, כי סעיף זה לא יופסק אם יוחלט לבטל את „הלביא".

במערכת הבטחון וצה"ל ובתעשייה האווירית גובר המתח לקראת הכרעת הממשלה ביום ראשון. גורמי צבא הביעו תקווה ששמיר אכן יוביל את הממשלה להכרעה סופית ולא ימשיך במדיניות הסחבת בה נקט עד כה.

איגרות שולץ

שר־החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ שלח איגרות לרה"מ שמיר ולשרים בכירים אחרים המפצירות בהם לגנוז את פרוייקט „הלביא" — נמסר אתמול. האיגרות נשלחו ארב־עה ימים לפני התכנסות הממשלה ביום ראשון לקבלת החלטה בנושא. שולץ מדבר באיגרות על דאגתו לבטחונה של ישראל ועל המיגבלות האמריקניות להמשך סיוע לפרויי־קט. הוא מדגיש את מחוייבות ארה"ב לתמוך בחלופות ללביא, ולסייע להן, כפי שכבר הובטח לשר־הבטחון, לפני חודש, בארה"ב.

דני פלד רכז נוער מפ"ם

מרכז נוער מפ"ם התכנס הערב בבית המרכז.

בפני המרכז הופיעו מזכ"ל מפ"ם גרנות ומזכירי הדור הצעיר בהווה ובעבר גלאון ורועה.

מזכירות מרכז הנוער בחרה את נציגיה למרכז הדור הצעיר: חנן וולף מכפר סבא, ירון זיירמן מחולון, ליאור דץ מחיפה, כמו כן בחר המרכז את ירון זיידמן מחולון לרכ"ד מזכירות הנוער. המרכז נפרד מלילך קליימן שריכזה את פעילות הנוער בשנה האחרונה.

אלוף פיקוד צפון

(סוף מעמוד ראשון)

עובדות כהווייתן. אחת, אחת נכונות אבל אין אלו כל העובדות. לדבריו, האלוף אמיר דרורי, וכמותו אנשי פיקוד צפון, לא ידעו כלל על החלטת הממשלה (שמסתבר שאכן התקבלה) לצאת למלחמה רק עד למרחק של 40 ק"מ. „לראשונה נודע לאלוף דרורי על כך רק ב־10 ליולי, כאשר שמע ששר־הבטחון הורה להחזיר את „כוח יוסי" וכוח שיריון בפיקודו של האלוף יוסי פלד) שהיה מעבר לאגם קרעון".

המקור הצבאי הבכיר התייחס גם לפגישת שר־הבטחון עם מפקדי אוגדות בצפון ב־4 בחודש מאי 82'. כזכור, האשים שרון את קציני פיקוד הצפון כי ביקשו ממנו להיכנס למלחמה עם הסורים כבר בשלבים הראשונים של המלחמה.

דומגע עם הסורים

„אכן היו כאלה שטענו שלא ניתן לבצע את המיבצע הגדול ללא מגע עם הצבא הסורי בבקעה. חלק מהקצינים באותה פגישה המליצו לשרון שהמבצע יכלול קרב עם סוריה בבקעה כדי שלא להמתין למתקפה, אלא להקדים עם כוח שיהיה מיועד לכך. אבל אלה היו דעות שהועלו בתביעה להצעות שרון כאשר סברו, ובדיעבד, מסתבר, שגם צדקו, שאם צפוי עימות עם הסורים, מוטב שיהיה מתוכנן, אמר המקור הבכיר.

שיחות היום

הרצאתו של שרון היתה אתמול לשיחות היום בצה"ל וב־מערכת הבטחון. רבים מהקצינים הבכירים שנטלו חלק בקרבות מלחמת לבנון עדיין לומדים את ההרצאה ורק אז יחליטו אם להגיב על דבריו של שרון.

„חצרות הדר" בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי ביום 23.8.87 בשעה 11.00 תתקיים האסיפה השנתית הרגילה של בעלי המניות של החברה במשרדה ברחוב יהודה הלוי 147, תל־אביב.

על סדר־היום:

1. דו"ח מנהלים.
2. אישור המאזן וחשבון רווח והפסד ליום 31.12.85 וליום 31.12.86.
3. מינוי רואי חשבון.
4. שונות.

בעלי המניות אשר ברצונם להשתתף ולהצביע באסיפה זו, מתבקשים להפקיד את המניות שברשותם במשרדה של החברה, לא יאוחר מ־48 שעות לפני מועד האסיפה.

ההנהלה

ג'ון או איוואן

מה קדם למה, המהדק שעל מסמך טרווניקי או החתימה?

השופט לוין לעדה רוברטסון: את מופיעה כמומחית של קצת מזה וקצת מזה

מאת יעקב שליש, כתב עתי"ם

על סמך מה קבעה העדה המומחית מטעם ההגנה, כי חתימתו של מפקד מחנה טרווניקי, קרל שטרייבל, הוטבעה על „מסמך טרווניקי", לאחר שנוצרו בו סימני חלודה מסיכת מהדק? סביב סוגיה זו התמקדו שאלותיו של התובע בהמשך החקירה הנגדית במשפט דמיאניוק. גם השופטים ניסו בשאלותיהם להעמיק חקר לגבי דרכי עבודתה ומומחיותה של העדה, ערנה רוברטסון.

תעלומת המהדק החלוד

בתשובה לשאלות התובע, מיכאל שקד, חזרה העדה והצהירה, כי אין היא כימאית ולא בדקה את כתמי החלודה שמצאה על מסמך טרווניקי באורח מדעי. על פי סימני החלודה, ובדיקות המיקרוסקופ שערכה, היא הגיעה למסקנה שאלה הם כתמי פסים שנותרו ממהדק, אשר היה מחובר למסמך.

התובע: מה ההבדל בין הכתמים שבתצלום אשר על המסמך, לאלה שעל חתימת שטרייבל? מה גרם לך לקבוע, כי אצל שטרייבל אלה כתמי חלודה, מבלי לדעת מה מקורם, ואילו לכתמים הרבים האחרים שהתגלו בו, לא התייחסת כלל?

העדה: אני אכן חקרתי את הכתמים ואת אופיים. אך לא יכולתי לומר מה מקורם. ואילו בחתימת שטרייבל, מיד הבחנתי בהספוט נוסים, ואז ידעתי לקבוע כי זוהי חלודה. ערכתי בדיקות באמצעות מהדק נייר, והגעתי למסקנה הברורה כי החלודה נוצרה על ידי מהדק כזה.

התובע: האם העלית בדעתך אפשרויות נוספות לקווי החלודה? אולי היתה סיבה אחרת?

העדה: הגורם ההגיוני לקווים המקבילים הללו הוא מהדק ממתכת שהחלידה, ולא ראיתי שום סיבה אחרת לכך.

התובע: האם לקחת בחשבון אפשרות כי המסמך היה מונח, למשל, על ברזל שהחליד?

העדה: זה אכן אפשרי.

התובע: אז מדוע לא כתבת על אפשרות כזו בחוות דעתך?

העדה המומחית: כי מסקנתי הסופית והברורה היתה שאלה טביעות של מהדק.

התובע ממשיך ללחוץ: ואת זאת קבעת מבלי לקחת דגימות ולבדוק?

תשובה: כאמור, אין אני עושה שום בדיקות כימיות על מסמכים, כדי לא לפגום בהם. והרי כל בר־בי־רב רואה שכתמי החלודה הללו הם סימנים של מהדק חלוד.

השופט לוין מתערב: אבל ממומחה מצפים לפעמים שיבדוק יותר לעומק מאשר כל בר־בי־רב.

השופטת דורנר מוסיפה ומקשה: האם בכלל בדקת זאת, לא רק לפי הגיונם של דברים אלא בניסוי ממשי?

העדה: שקלתי נקודת מבט זו, ומנסיוני אני יודעת שמהדק משאיר סימני לחץ וכי כתמי החלודה הנמצאים במסמך אינם אלא סימני מהדק חלוד.

כאן אמר התובע שקד: ברצוני לשאול שאלה שכבר עומדת לי על הלשון לא רק ביחס למהדק. שאלתי היא „סו ווט"? אז מה אם זה מהדק?

העדה מבהירה: אחד היעדים שלי בבדיקת המסמך היה להשיג כל היבט או פרט שיסייע לבדוק את האותנטיות שלו.

התובע: אני מבין מכך שאין שום קשר בין העובדה שמהדק הותיר סימני חלודה על התעודה לבין שאלת האותנטיות שלה?

העדה: לא, אין להקיש מכך ישירות, אולם אין ספק שזו עדות נוספת שסייעה לי בבדיקה ובמסקנה ואשר עשויה לסייע לבית המשפט להסיק לגבי כשרותה של תעודה זו.

קווים מצטלבים — מי קדם?

התובע: האם רצית לומר בקביעתך, כי במסמך טרווניקי, קודם היתה החלודה ולאחר מכן נוספה אליו חתימתו של מפקד המחנה קרל שטרייבל?

העדה: כן, זה נכון.

התובע: הרי זה סוד גלוי שכל המומחים בעולם — ואני קראתי על כך הרבה מאמרים — קבעו כי לא ניתן לקבוע אל נכון, כאשר קווים מצטלבים, איזה קו היה קודם למשנהו. האם את יודעת זאת?

העדה: זוהי רק קביעה אחת, ואילו אני בדקתי והחלטתי מה קודם למה, שהחלודה במקרה הזה היתה לפני החתימה של שטרייבל.

התובע: האם ידוע לך ההרכב הכימי של דיו?

העדה: לא.

התובע: אגלה לך סוד, שדיו מכילה, בין היתר, ברזל.

העדה: ודאי, קראתי על כך וברור שדיו ישן מכיל ברזל.

בשלב זה העירה העדה רוברטסון, כי מהערותיו של השופט טל בחקירה בנושא זה יום קודם לכן, ניכר כי הוא לא הבין את העניין.

השופט לוין מתערב: את מזלזלת יותר מדי בכישוריו של עמיתי טל, הוא מבין הרבה יותר ממה שאת חושבת.

על כך הוסיף השופט צבי טל: סימן השאלה שהיה על פני בנושא הזה, הוא באיזו מומחיות בכלל מדוברת הגברת.

העדה: כשאני בדקתי והסתכלתי היטב במיקרוסקופ שלי, לא היה לי ספק שהחתימה היא מעל לחלודה, כלומר שהיא הוספה למסמך מאוחר יותר.

התובע שקד ציין, כי מומחים בעולם קבעו, שאין שום דרך להגיע למסקנה לגבי קווים מצטלבים, איזה קו קדם למשנהו, אלא בעזרת מכשיר משוכלל ביותר הקרוי סוקר אלקטרוני. „או איך יכולה את להסתפק במיקרוסקופ האישי שלך?"

העדה: הסוקר האלקטרוני הוא מכשיר יקר מאד, ולדעתי אין צורך להשתמש בו למטרה זו שלפנינו.

התובע: הרי את ביקשת כאשר הגעת לכאן, מעורך דין גיל, שיספק לך כמה וכמה מכשירים לביצוע הבדיקות — מדוע לא ביקשת אפשרות לבדוק באמצעות הסוקר האלקטרוני? הרי אנשי המעבדה המשטרתית סייעו לכם בכל אשר ביקשתם.

העדה: לא ידעתי שיש לכם כאן במעבדה סוקר אלקטרוני.

התובע: האם שאלת אם יש מכשיר כזה במעבדה?

העדה: לא.

איך מפעילים את הוידיאו?

חקירה נגדית של העדה התנהלה במהלך ישיבת הצהריים בעצלתיים, ותוך הפסקות רבות, מאחר שהתובע מיכאל שקד ביקש להקרין באמצעות וידיאו מיוחד, כמה וכמה תצלומים, אשר על פיהם ביססה העדה את מסקנתה ש„מסמך טרווניקי" מזויף.

רוברטסון ביססה את מסקנתה זו בעיקר על השוואה שערכה בין „מסמך טרווניקי" לבין רשיון הנהיגה של איוואן דמיאניוק, אותו קיבל בגרמניה בטרם היגר משם לארה"ב.

באולם הועם האור, בעיקר בחלק של מקום מושב בית המשפט, והתובע ביקש מן העדה לגשת אל המכשיר ולהפעילו, כדי להשיב על שאלותיו.

רוברטסון, אשה קשישה אולם קומתה זקופה ונראית פעלתנית ובטוחה בעצמה, אכן ניגשה ליד המכשיר, אולם התברר לה שאין היא מכירה מכשיר זה בדיוק ואינה יכולה להפעילו. היא הסבירה לשופטים, כי במעבדתה בארה"ב מצוי מכשיר שונה.

השופט לוין ציין, כי היא הסתמכה בחוות דעתה על בדיקות שנעשו במכשיר זה, ולכן ראוי שהיא אכן תפעילו. אלא אם כן מוכנה העדה להיעזר במנהל המעבדה של המז"פ במטה הארצי, רפ"ק בצלאלי, שהיה באולם.

לאחר התלבטויות רבות ודין ודברים ממושך, הסכימה העדה שבצלאלי יסייע לה.

על המסך הוקרנה תמונת רשיון הנהיגה של דמיאניוק, ועו"ד שקד שאל אותה: האם תסכימי איתי שחלק מן החותמת שעל מסמך זה הוא חלק ובהיר וחלק אחר כהה יותר?

העדה: כן.

התובע: והמסקנה שלך היתה, שהחותמת על רשיון הנהיגה תקינה בעוד שהחותמת על „מסמך טרווניקי" אינה תקינה?

סנגור נוסף הצטרף למשפט

שר המשפטים אברהם שריר אישר אתמול לעורך הדין פול שומאק מארה"ב לייצג את ג'ון דמיאניוק. לאור בקשתו של שומאק קיימה מועצת לשכת עורכי הדין דיון בעניין, ואישרה את בקשתו.

בעקבות האישור, יוכל העו"ד פול שומאק להצטרף כבר היום לשולחן הסנגוריה במשפט.

(עתי"ם)

כאן קמו הסנגורים עוה"ד גיל ושפטל זה אחר זה והביעו התנגדות לשאלות בכיוון הזה. בטרם נימקו את התנגדותם, ביקש השופט לוין מן העדה לצאת את האולם לחדר סמוך. „כדי לנוח מעט ולהתרענן", ומחשש של הדרכה מטעם הסנגוריה לעדה בטיעונים שיגרמו לפסילת שאלות התובע.

עו"ד גיל טען, כי אין לדרוש מהעדה מומחית זו להשיב על דברים שלא בדקה אותם ביסודיות, מה גם שמדובר במכשיר שאין היא מכירה אותו על בוריו. אולם השופט לוין הגיב מיד בחומרה: „אני מוחה על גישה זו, כאילו יש כאן במשפט זה איפה ואיפה. הרי העדה הזו מסרה חוות דעת, והחקירה הנגדית מתנהלת על סמך חוות דעת זו".

בשלב זה הוכנסה העדה לאולם והתובע שקד ביקש ממנה הסבר, למה שנראה על גבי המסך הקטן של המכשיר המשטרתי. „כיצד תסבירי את השוני בחותמת שברשיון הנהיגה, למרות קביעתך בעדות הראשית, כי רשיון זה אינו מזויף? חזר ושאל התובע.

העדה: עיינה היטב בתמונה המוגדלת שעל הצג והשיבה „אכן, חלק מהחותמת ברשיון הנהיגה זוהר וחלק אחר לא, אבל למעשה אין שוני ממשי בין חלקי החותמת הזו, ואילו במסמך טרווניקי מצאתי שני גוונים בין שני סוגי דיו שעל החותמת שם.

מיהו מומחה?

מצוקתה של העדה מארה"ב הורגשה כבר מראשית ישיבת אחר הצהריים, כאשר התובע שקד חזר וחקר אותה, היא אישרה, כי אינה מומחית להרכבו הכימי של הדיו.

התובע: אם את מכירה את טיב הנייר אך אינך מומחית להרכב הדיו — איך את רואה אפשרות לתת חוות דעת כוללת על המסמך אשר אלו הם מרכיביו החשובים?

העדה: לא אמרתי שאינני מכירה כלל את טיב הדיו, אלא שאינני כימאית, אולם יש לי מושג כללי על כך.

השופטת דורנר: השאלה היא אם יש לך ידע מספיק כדי למסור חוות דעת על המסמכים הנדונים כאן.

כאן השמיע השופט לוין מעין „הטפת מוסר" לעדה, אם כי אמר זאת בטון שקט: לא תמיד טוב, כאשר אדם עומד ואינו זז מתזה שקבע לעצמו. את עלולה להיקלע למצב מביש ואז אל תבואי בטענות אלינו.

כאשר חזרה העדה על טענתה, כי היא ביססה את חוות הדעת שלה על הידע המצוי בידה בלבד, המשיך השופט לוין: אנו חיים פה כאן בישראל על פי המושג שמומחה אשר מעיד בנושא מסויים — הוא אומר שיש לו ידע מלא באותו נושא, ואם חסר לו פריט זה או אחר — הוא נעזר במומחים נוספים כדי להשלים את הידע. ואילו את מופיעה כאן כמומחית בעלת ידע־מה, קצת מזה וקצת מזה. וכל הדברים הללו מותירים עלינו רושם בהתאם.

אב בית הדין הוסיף, כי במהלך המשפט הסנגורים תבעו לחייב את התביעה שתעמיד למומחים של ההגנה את מסמך טרווניקי המקורי. „למרות שחששתי אז לגורלו של המסמך המקורי, נענינו לדרישתם, גם של ההגנה וגם של התביעה. ואז הוציאו ממסמך טרווניקי זה 126 דגימות ובדיקות. ואילו עתה נשאלת השאלה, בשביל מה טרחנו כל כך הרבה, אם גבירתי באה וקובעת כאן על פי בדיקות שיטחיות של קצת מזה וקצת מזה!... בשלב זה הודיעה העדה כי היא „סחוטה" ומבקשת להפסיק בעדות. אב בית הדין הבהיר לה כי את החקירה צריך להמשיך עד הסוף, אולם הוא מוכן להכריז על הפסקה קצרה.

קשר טרווניקי — טרבלינקה?

לאחר הפסקה קצרה, הציג בפניה התובע כמה מסמכים מתקופת מלחמת העולם השנייה, כדי שתזהה את מצבם. בין המסמכים הללו הוא הציג, באמצעות מכשיר הוידאו המשטרתי, את אחד ממסמכי טרווניקי החדשים. כאשר התקרבה העדה למכשיר הוידאו, והתבוננה במסמך, נשאלה ע"י התובע, האם היא מבחינה בשני גווני דיו שונים בחותמת שבמסמך זה ומה המסקנה מהשוני הזה.

העדה: לפי יכולת ההתבוננות שלי, זה מוביל אותי להאמין שהדיו כאן שונה, אם כי המסמך הזה לא נראה מזויף. התובע: זאת לא שמעת על תופעה שדיו משנה במשך השנים את גווניו, בגלל גורמים ותנאים כימיים שונים?

כאן בא דיון מפורט על דיו וסוגי צבע, שבסופו אמרה העדה: איני יכולה לקבוע אל נכון ממה נהבדלים שבדיו.

התובע, החל בחקירת שתי וערב לגבי כישוריה של העדה, ולחץ עליה להודות שהמומחה מטעם התביעה ד"ר קנטו, הוא מומחה גדול ממנה בנושאי הדיו והנייר. ולחץ עד שהשופט לוין ביקש ממנו לנהוג בעדה בכבוד.

החקירה הנגדית תימשך הבוקר.

לכתב עתי"ם נודע, כי באחד ממסמכי טרווניקי החדשים שהגיע לידי התביעה מופיע בין היתר השם מחנה העבודה טרבלינקה, אשר לשם הוצב בעל אותה תעודה שהוצאה בשעתו בטרווניקי. זוהי למעשה בפעם הראשונה שמסמך כלשהו הקשור לאנשי השירות שעברו עם הנאצים מזכיר במפורש את מחנה טרבלינקה. אולם עדיין לא ברור איזה שימוש יכולה התביעה לעשות בגילוי זה.

(עתי"ם)

איראן מאיימת לתקוף גם אניותיהן של צרפת ובריטניה

ניקוסיה. — רדיו טהראן הזהיר אמש את בריטניה ואת צרפת, שאוניותיהן במפרץ עלולות להיות מטרה של התקפה, במקרה שעיראק תעשה צרות".

הודעת השידור התייחסה להחלטה שקיבלו שתי המדינות אתמול לשגר שולות־מוקשים למפרץ. ראש ממשלת איראן חוסיין מוסווי, אמר כי צעד זה יגביר את המתיחות באיזור.

בעבר הזהיר טהראן שהיא תפגע גם באוניות השטות במפרץ, אם תחדש עיראק את ההתקפות על מיכליות אירניות ומתקנים בקרבת החוף במפרץ. „אם רוצות בריטניה וצרפת להתייצב לימין הכוחות האמריקנים כדי לבצע את המדיניות התוקפנית של ממשל רייגן, אנו מוכנים לחזור על ההתרחשויות בלבנון, שגרמו למנוסתם", נאמר בשידור.

בריטניה, צרפת, איטליה וארה"ב שיגרו כוח רב־לאומי ללבנון ב־1982, אך החזירו אותו לאחר שבהתקפות פרו־אירנים הפעילו מתאבדים, שפוצצו קסרקטיני חיילים האמריקנים והצרפתים בנובמבר 1983 והרגו כ־300 חיילים.

שלוש מיכליות של כוויית, שנשאו דגל אמריקני והיו מלוות באניות מלחמה של הצי האמריקני, הגיעו אתמול בשלום לכוויית. לאחר שיט מתוח במפרץ הפרסי ולאחר שנתקלו במוקשים בדרכן.

בינתיים הודיעו בריטניה וצרפת כי הן ישלחו שולות מוקשים לאזור. ההחלטה נתקבלה לאחר שמוקשים חדשים נתגלו ליד נמל נפט מרכזי מחוץ למפרץ הפרסי ומוקשים נוספים שנתגלו בנתיב השיירה שהיתה בדרכה לכוויית.

שר ההגנה הבריטי ג'ורג' יאנגר אמר, כי המוקשים שנתגלו מהווים סכנה לאניות המלחמה הבריטיות המסיירות בנתיב המים למפרץ ובתוכו, והודיע כי ארבע שולות מוקשים יצאו בדרכן למפרץ הפרסי ויגיעו לשם בחודש הבא.

גם צרפת הודיעה כי היא שולחת שתי שולות מוקשים לאוקינוס ההודי ואלה יצטרפו לכוח משימה הצרפתי הכולל נושאת מטוסים והנמצא עכשיו במפרץ עדן.

קודם לכן דחו שתי מדינות אלה בקשה של ארה"ב לסייע בפינוי מוקשים מדרכי המים במפרץ הפרסי. אך „התמונה השתנתה עכשיו לחלוטין", אמר מקור בחברת ספנות במפרץ הפרסי. „הולכת ומתגבשת יחידה בינלאומית לפינוי מוקשים מנתיבי אניות הנפט".

קודם לכן שיגרה ארה"ב שמונה מסוקים שולי מוקשים וארבע ספינות שולות מוקשים למי המפרץ הפרסי.

לבריה"מ יש שלוש שולות מוקשים במפרץ מאז שמיכלית שלה נתקלה במוקש ונפגעה בחודש מאי שעבר.

ויינברגר: לא נברח

שר ההגנה האמריקני קספר וויינברגר אמר, כי הכוח האמריקני במפרץ הפרסי לא יסוג משם בגלל איומים של איראן, והודיע כי אניות המלחמה של ארה"ב ומטוסי הצי האמריקני יגיבו בצורה המתאימה על כל איום עוין.

הוא הדגיש כי רק הפסקת אש בין איראן לעיראק והפסקת פעולות האיבה המאיימות על הספנות במפרץ הפרסי, ישימו קץ לשיירות הליווי.

„נעלם" מוקש

משמר החופים של איחוד הנסיכויות הערביות הודה כי „איבד" מוקש שזוהה קודם־לכן בקרבת כ־60 מיכליות בכניסה למפרץ. עוד נאמר בהודעה כי בהפעלת מקלעים ותותחים, לא עלה בידי משמר־החופים לפוצץ מוקש נוסף.

(עי"ד, ע"צ)

בעיסקת חליפין שוחרר מוכר סודות המטוס „טורנדו" לבריה"מ

בון. — מרגל מזרח־גרמני, שמסר את סודות מטוס הקרב „טורנאדו" לבריה"מ, שוחרר אתמול במבצע סודי תמורת שחרורה של אסירה בכלא מזרח־גרמניה, שבון ביקשה להביא לשחרורה זה שנים.

מאנפרד רוטש, בן 63, הועבר לידי פקידים מזרח־גרמנים בהאר־לסהאוזן שבגבול, יחד עם שני מרגלים מזרח־גרמנים נוספים, אמרו מקורות של ממשלת בון.

בתמורה שחררו המזרח־גרמנים את קריסטה קאריך־שומן, בת 52, ידידתו של קצין ימי בכיר בגרמניה המזרחית, שהוצא להורג ב־1979, לאחר שנמצא אשם בריגול לטובת המערב.

רוטש, מי שהיה מנהל מחלקת המחקר של חברת התעופה הגדולה ביותר של גרמניה המערבית, נידון ל־8.5 שנות־מאסר ביולי 1986, לאחר שנמצא אשם בהעברת סודות מטוס־הקרב „טורנאדו" לבריה"מ.

שני המרגלים המזרח־גרמנים הנוספים הם קלאוס שמידט וולפגאנג קלאוצש, המתוארים כ„דגי רקק" שנידונו לתקופות מאסר של שנתיים עד שלוש שנים באשמת ריגול.

הגב' שומאן נעצרה על ידי סוכני־בטחון לפני למעלה משמונה שנים, יחד עם ידידה תת־ארמירל וינפריד באומן־זאקשובסקי. גיסתה רות תומיצק אמרה, כי שתיהן התכוונו להימלט מגרמניה המזרחית בעזרת המודיעין המערב־גרמני. ידידה הוצא להורג זמן־מה לאחר הרשעתו. יצויין כי זה היה מעשה חריג בגרמניה המזרחית, שם כולאים בדרך־כלל מרגלים, כדי להחליף אותם, במועד מאוחר־יותר באנשים שנעצרו במערב.

רוטש העביר מידע סודי לבריה"מ במשך 30 שנה. (עי"ד)

צרפת מזהירה את לוב: נפעל אם תצאו למתקפה בצ'אד

פאריס.— צרפת הזהירה אמש את לוב והודיעה לה שהיא שומרת לעצמה את הזכות לפעול במישור הצבאי, במקרה שכוחות לוביים יבצעו התקפות רחבות מימדים בצ'אד.

אזהרה זו נשלחה יום לאחר שמפציצים לוביים הופעלו כדי להפציץ כמה מקומות בצפון צ'אד.

צרפת, הטעים שר ההגנה אנדרה ז'ירו „ממשיכה לתמוך בשלימות הטריטוריאלית של צ'אד ולא תוותר על כל אמצעי, כולל צבאי, למען מטרה זו".

שר ההגנה הצרפתי אמר, כי צרפת לא תנקוט בצעדים כדי להגן על צ'אד באמצעות חיל האויר שלה, אלא בהסכמת ממשלתה.

כהתייחסו לקרבות שהתנהלו בין כוחות צ'אדים ולובים באזור אאוזו בקצה הצפוני של צ'אד, חזר והטעים ז'ירו, כי קרבות אלה „אינם נוגעים לצרפת". (ע"צ)

מחר ב"המשמר" ובמוספו השבועי חותם

★ שרון – לשקר אין רגליים, יש לו פה גדול – צבי טימור
★ הלביא – האמריקנים נגד, והם אומרים זאת – דליה רפאל.

יצחק מודעי – הרחק – הרחק מכותרות העתונים – מוטי בסוק.

★ ביקור שמיר ברומניה: טעות בכתובת – מארק גפן.
★ נס בפילדלפיה, ניסוי בת"א – פ. סבר.
★ כמה עצוב לרקוד – אילן שיינפלד.
★ רוקמת התחרה – חיה יוסף.
★ „יש דיבור" – פעלולי קול.
★ פוקוס אישי – גיורא מנור, עדנה רזי, יהודהלהב, נועם שפנצר, יואב אביב, עמירם כהן.
★ קולנוע – דני ורט; תערוכות – דורית קדר; גלויות ת"א – משה בן־שאול.

בחותם

★ שלוש דקות מדמשק – מערך הנ.מ. בפעילותו – מאת אבי בניהו.
★ לא על החמפה – ערב אל־כמאנה – ללא מים, חשמל וקיום – מאת ישראל זמיר.
★ עדיין המלך עשר שנים למות אלביס פרסלי – מאת עופר ניר.

אשת הסוכן – גורלן של נשות סוכנים סמויים – מאת שלי יחימוביץ'.

★ טלפון מקרול – פרידה מקליפורניה – מאת שלמה אהרונסון.
★ פרפרי כנסת – הכנסת מן הצד האחר – קטע מספר העומד לראות אור – מאת חה"כ שבח וייס.

גשר בני־אדם – ההשפלות על גשר אדם – מאת יהודה צור.

★ אמן פוליטי – תערוכתו של גרוס במוזיאון תל־אביב – מאת חיים מאור.
★ ראיון: „אני נגד טרור רוסי, ערבי או יהודי" – עם השגריר באו"ם בנימין נתניהו עם צאת ספרו – מאת עודד ליפשיץ.
★ להיות שר הפנים – עם חה"כ מרדכי וירשובסקי – מאת אלישבע איילון.
★ מדורים וטורים – חלו חותם, עודד ליפשיץ, שלמה גלזר, זאב צחור, הרסגור, בונים, רבי.
★ חותמות – מאת אלכס פז ובנצי לופו.

ג'ורג' סטיינר: הנשים שחיכו.

★ דינה ענבי: ככה אני רוצה את זה (סיפור).
★ א.ב. יפה: יומן ספרותי על קורציו מלפארטה.
★ יעל לוטן: קצה חוט: שמות „עבריים".

אנשים ואירועים

ילדה סינית טבעה באגם כשקהל צופים מתמקח על מחיר הצלתה

סקין.— תלמידת בית ספר בסין טבעה באגם בחודש שעבר בעוד קהל אנשים ניצב מן הצד וכמה מהם עמדו על המקח בשאלה כמה כסף הם צריכים לקבל בעד הצלתה.

העתון „יומון העם" דיווח כי הילדה זנג יינקיאן, 14, שחתה במרחק של לא יותר מ־4 מטר משפת האגם כאשר החלה לטבוע. חברתה ניסתה להציל אותה אך הדבר לא עלה בידה. הילדה יצאה מן המים והזעיקה עזרה וקהל של 40 עד 50 אנשים נאסף בשפת האגם. „מי יתן לי כסף אם אציל אותה?" שאל אחד מהם. „אפילו 200 או 300 יואן (55 עד 80 דולר) לא יספיקו לכך", אמר אחר.

„יש יותר מדי סינים. צריכים לתת לה למות", אמר אדם שלישי. לבסוף ניסה צעיר סיני להציל את הילדה זנג אולם היה כבר מאוחר. גופתה נמשתה כמה שעות לאחר מכן. רק לאחר שבני משפחתה ומוריה שילמו כסף למישהו שסייע בהוצאתה מן האגם. אחר קיבל תשלום על שהואיל למסור את מיטתו כדי לשאתה.

העתון מוסר כי מות הילדה עורר סערה גדולה בעיר שנגרו, בירת מחוז סצ'ואן.

„אנשי הכבוד" שברו את המסורת: רצחו את אשתו של „בוס" במאפיה

קטניה, סיציליה. — אשתו של „בוס" במאפיה הסיציליאנית נורתה בראשה ונהרגה בביתה והמשטרה סבורה, כי זו הפעם הראשונה שאנשי ארגון פשע זה מאפיה רוצחים אשה.

לוצ'יה אלרווו, 55, נורתה בעת שיצאה למרפסת ביתה לשאוף אוויר צח ביום שלישי בבוקר.

המשטרה מסרה כי היה זה ככל הנראה חלק ממסע לחסל את כל משפחתו של בוס המאפיה ג'יוזפה אלרווו.

בחודש שעבר נרצח ביריות בנו בן ה־19 של אלרווו בשדה ליד ביתו בעוד שאלרווו עצמו ניצל ממוות כאשר כמה אסירים בבית הסוהר בו הוא כלוא גרמו לדליקה בתא שלו בשנה שעברה.

עוד מסרה המשטרה כי מעשי רצח אלה קשורים במאבק דמים של כנופיות מאפיה בסיציליה על השליטה בסחר בסמים וגביית דמי חסות בעיר קטניה בחוף המזרח של סיציליה.

על כל פנים, רצח אשתו של ארוזו הוא מעשה חריג ופגיעה ב„מסורת הכבוד" של המאפיה. עד כה נמנעו אנשי כנופיות אלה לפגוע בנשים וילדים בעת המלחמות ביניהם. (עי"ד)

חברת פרלמנט בדנמרק המתנגדת לשחיטה

אם אין בשר שיאכלו ירקות

מאת עלי בדן,
כתב „על המשמר" בדנמרק

קופנהגן. — חברת פרלמנט דנית מטעם „מפלגת הקידמה" הקיצונית, פיה קירסגורד, יצאה במתקפה נגד השחיטה היהודית והמוסלמית. קירסגורד מגדירה את השחיטות הללו „לא־הומניות" ומתכוונת לדרוש הצעת חוק ממשלתית לאיסורן.

כאשר נשאלה ע"י כתבנו מדוע היא נדרשת לנושא זה דווקא עכשיו, השיבה קירסגורד, כי זה בגלל שמקימים עתה משחטה מוסלמית בדנמרק. כאשר נשאלה מאין לדעתה יקבלו המאמינים את הבשר לו הם רגילים, ענתה בכעס: „מצידי שיאכלו ירקות".

הרב הראשי בנט מלכיור מסר לכתבנו, כי אינו מאמין שלהצעה זו יש סיכוי לעבור בפרלמנט.

בניגוד לדעתה של קירסגורד אומר מנהל השרותים הוטרינריים אריק סטגורד, כי השחיטה המסורתית של היהודים והמוסלמים באמצעות סכין היא הטובה ביותר — מאחר שמשך הזמן החולף מן השחיטה עד למוות אינו עולה על 23 שניות, לעומת 28 שניות בשיטה המקובלת בדנמרק — הימום ע"י מכת חשמל.

השחיטה היהודית אסורה מאז שנות ה־30, שנות ההשפעה הנאצית, בשוודיה, בשוייץ ובנורבגיה. בנורבגיה, מספר היהודים מועט ביותר ואין לדבר השפעה. לעומת זאת מייבאת שוודיה עבור המאמינים היהודים בשר מ... דנמרק.

הסובייטים מנסים מטוס זעיר מתקפל

מוסקווה. — מטוס סובייטי קל בעל שני מושבים וכנפיים מתקפלות, אשר עשוי להגיע למהירות של 100 קמ"ש, נוסה בהצלחה ליד מוסקווה.

העיתון „סובייטסקאיה רוסיה" מסר, כי המטוס, ששמו „אוקטובר", ישמש בין היתר לסיורים מעל קווי מתח גבוה וצינורות גאז ונפט. כמו כן הוא ינוצל לחיפוש אחר ריכוזי דיג חדשים, יעביר דואר וישמש כלי תחבורה לאיזורים שקשה להגיע אליהם.

משקל המטוס לא יותר מ־150 ק"ג. שלד המטוס מורכב מצינורות מתכת ודומה למסגרת אופניים וניתן להובילו במכונית. תוך 30 דקות אפשר להרכיב את המטוס ולהכינו לטיסה. מסר העיתון.

למטוס נדרש מסלול של 50 מטר בלבד כדי להמריא ומסלול קטן יותר לנחיתה. מחירו פחות ממחיר מכונית וכל מי שנוהג במכונית יכול להטיסו, נאמר בידיעה. (עי"ד)

● בריטניה דחתה בקשה להתערב לטובת מרדכי ואנונו. דובר משרד החוץ הבריטי אמר אמש, כי בריטניה סבורה, כבעבר, שלא קיימות ראיות, לפיהן חטפו סוכנים של „המוסד" את ואנונו מלונדון. (עי"ד)

על היום
13.8.87

תהום החולצה והכיפה

כהנא מעוניין להשליך ערבים לים, כמו הקיצונים בתנועה הערבית לאומית, בעוד שחניכי הציונות הדתית־לאומית מחפשים מזיגה בין מדינה לבין הלכה ● ד"ר אביעזר רביצקי מהאוניברסיטה העברית

מאת יצחק שור

בתמונה של נערי החולצות הצהובות, אשר פורסמה השבוע, מופיעים כמה נערים עם כיפות ועם ציציות בחוץ. מה ההבדל בין נוער זה לבין נוער הכיפות הסרוגות?

החבדל העיקרי הוא בכך שחניכי הציונות הדתית התבלטו תמיד. הם חיפשו מזיגה בין תורה ועבודה, צבא וישיבה, נאמנות לחוקי המדינה וחיים על־פי ההלכה. המסר של כהנא חד־ממדי וחד־משמעי. כמו הקיצונים בתנועה הערבית הלאומית, כך רוצה גם כהנא, בהיפוך תפקידים, לזרוק את הערבים לים. המסר הפוליטי והמוסרי שלו הוא נטול מעצורים ובכך הוא שונה מגוש־אמונים.

מהי האידיאולוגיה של כהנא, שאותה הוא מטיף ב„קייטנה" שלו ובכינוסיו? תשובה מעמיקה לשאלה זו נתן ד"ר אביעזר רביצקי, מרצה צעיר באוניברסיטה העברית ומראשי „נתיבות שלום" היונית־דתית. בסמפוזיון שנערך במכון ואן־ליר וראה אור בהוצאת מכון זה באוגוסט 1986 („האידיאולוגיה של מאיר כהנא ותומכיו"), מנתח רביצקי את הסתירות הפנימיות המאפיינות את הכהניזם, כמו גם את התהום שבינו לבין גורמים דתיים אחרים. כהנא שואל שאלה רטורית נחרצת: „האם נסכים כי רוב ערבי יערער בדרך דמוקרטית את אופיה היהודי של המדינה?" ואולם, אין הוא מספר למאזיניו, כי אחרי שאלה נחרצת זאת מופיעה שאלה עקבית וחד־ממדית לא פחות: „האם נסכים כי רוב חילוני יעצב את אופיה של המדינה היהודית, בדרך דמוקרטית, כמדינה של מתייוונים?"

כהנא, כמובן, אינו מעוניין להציג שאלה זאת, משום שמסתתר מאחוריה מסר אנטי־חילוני מובהק. ההתעלמות מיחסים חילוניים־דתיים לא תעזור לכהנא לאורך ימים, אם חברי תנועתו החילוניים יתחילו לשאול ויידרשו להגיב על שאלות פנים.

„גוש אמונים, אומר רביצקי, אימץ לעצמו את תפיסת הרב קוק ברבר הציוני החילוני כשותף, כמי שמניח אבני־יסוד לקראת הגאולה הדתית, כבעל תשובה בכוח. כך נמנע לפחות במישור הרעיוני, העימות החזיתי בין יהודים ל„מתייוונים". גוש אמונים אינו רואה עצמו „משוחרר" מ„כבלי" אהבת ישראל. לעומת זאת, רואה כהנא בחילוניים „גויים דוברי עברית", שההתנגשות איתם בלתי נמנעת, כשם שבלתי־נמנעת היא ההתנגשות עם „הגויים הדוברים ערבית". השמאל הוא גוף זר וממאיר של תרבות תפיסות וערכים זרים וגויים, בהם צריך לעסוק, ואותם צריך למחוק מבינינו". לשון אחר: כהנא מתיר את דמם של מנהיגי השמאל הישראלי, ולא רק את דמם של הערבים.

כהנא שונה מן היהדות החרדית בכך שהוא מאמין, כי המשיח עומד בפתח. הגאולה השלימה קרובה „וכבר החלה הספירה לאחור, בת ארבעים שנה". היהדות החרדית סבורה, כי היא חיה בגלות, וכי החיים במסגרת המדינה הציונית הם המשך של החיים בגלות. ומעולם ידע היהודי בגלות לצפות באורך־רוח, ולהתכופף עד יעבור זעם. לכן אנו צפויים לחוסר מימוש, לחלקיות, ולא להכרעה אחרונה וסופית של הגאולה. לשון אחר: גם התפיסה המשיחית של גוש־אמונים מרוסנת מכפנים: החרדים אינם דוחקים את הקץ ואילו גוש־אמונים אינו יצא נגד השותפים החילוניים שלו במדינה. המשמעות שמייחס כהנא למדינת ישראל אינה רק דתית מוחלטת, אלא גם משיחית מוחלטת. מכאן שלילתו את היהודים החילוני ואת המשטר הדמוקרטי.

כהנא שולל את זכויות האזרח של ערביי ישראל, קורא להרחיקם מהארץ ולנקוט נגדם פעולות טרור. הוא תובע להפריד בין יהודים ללא־יהודי באזורי מגורים, מוסדות להשכלה, וחופי רחצה. דרישתו לאסור בחוק יחסי־מין בין ערבים ויהודים היא אובססיבית. בערבים הוא רואה „רוצחים אפלים, אנוסי בנותינו ומפתיהן, גוזלי פרנסתנו". באסיפותיו הוא משתמש בביטויים „ג'וקים", „כלבים", „שועלים". יחסו השלילי לגוי הוא טוטאלי: הוא התחיל בעימות עם השחורים בארצות־הברית, והמשיך בעשייה [illegible] לרוסים, בבואו לארץ הוסיף את [illegible] הכושים העבריים והמסיון. לכל אורך [illegible] הוא מלכה ומתסיס יהודים נגד ערבים.

בערי־פיתוח ושכונות מצוקה משמש כהנא ברגשות הקיפוח העדתי, [illegible] הערבי גוזלי את פרנסת היהודים, [illegible] האשמים באבטלה. האם יש קשר בין כניסת כהנא לכנסת ה־11 לבין מלחמת לבנון? [illegible] רביצקי משיב בחיוב. המלחמה [illegible] הקיטוב הפוליטי בישראל. [illegible] להצטייר כבן־פלוגתא פוליטי בלבד [illegible] ל„בוגד" מכאן ול„רוצח" מכאן. [illegible] לבנון ניצב החייל הישראלי [illegible] הערבי, אשר ארב מאחורי כל סלע, [illegible] סייע להיווצרות איבה אישית כלפי כל [illegible] ולא רק כלפי ממשלות וצבאות.

פרישתו של מנחם בגין מראשות הממשלה ומראשות הליכוד הותירה חלל ריק [illegible] שייחלו ל„איש חוק". ייתכן שאילו היה [illegible] עומד בראש הליכוד, או אולי שרון, היה [illegible] פוגע בסיכויי כהנא להיכנס לכנסת [illegible] מעריך ד"ר אביעזר רביצקי.

„כך" או מחתרת

המשטרה בודקת העמדה לדין – אך ספק אם ניתן לשפוט על ההדרכה

מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס הורה לבדוק את פעילות מחנה הקיץ של תנועת הנוער של „כך" ביער ירושלים ואת הפרסומים על הפעילות. וזאת עוד לפני שיוחלט לפתוח בחקירה נגד המארגן, יקותיאל גרוזובסקי, פעיל מרכזי בתנועה.

בין היתר תבדוק המשטרה האם הנשק המופיע בצילומי העיתונות מוחזק ברשיון. אם אין כוח — אפשר יהיה לפתוח בחקירה על אחזקת נשק ללא רשיון. (על־פי הפירסומים בעיתונות טענו אנשי כך כי תת־המקלע מסוג „עוזי" שבו תירגלו הנערים פירוק והרכבה, שייך לאחד מאנשי התנועה והוא מחזיק בו ברשיון).

מן המשטרה נמסר אתמול, כי אם הנשק הוחזק ללא רשיון עלולות לעלות חשדות לכאורה למעשים פליליים נוספים, כמו למשל התארגנות לביצוע מעשה פשע. כדי להוכיח עבירה זו יש לחקור פעילים נוספים של התנועה ולערוך פעולות חקירה סמויות.

עורך־דין מפרקליטות המדינה אמר אתמול, כי מן הראוי לבדוק אם המדריכים הם בעלי רשיון להדרכה באמצעים שמופיעים בתמונות. בפרסומים בעיתונים נאמר, כי בתוכנית קייטנת הקיץ של „כך" נכללו שיעורים בנושא „עמידה בחקירות המשטרה והשב"כ". אנשי „כך" טענו, כי השיעור נערך במסגרת דיון בנושא „זכות השתיקה". לכאורה יש בכך נסיון לשבש הליכי חקירה או לפגוע בעבודת זרועות הביטחון.

יקותיאל בן־יעקב (גרוזובסקי), מנהל תנועת הנוער של „כך", נעצר בעבר כחשוד כי היה „שותף בירי" על אוטובוס של פועלים ערבים. מאז נעצר עוד כמה פעמים כמהלך הפגנות אנשי „כך".

קשה להאמין כי זרועות הביטחון לא ידעו על פעילות תנועת „כך" ביער ירושלים. אם לפעולה זו היו היבטים פליליים או חתרניים, היו אנשי התנועה נעצרים. לכן יש ספק אם ניתן יהיה להעמיד לדין את מארגני מחנה הקיץ של התנועה על עבירה של הדרכה ותפעול תת־מקלע „עוזי", על עבירות אחרות מנהלת המשטרה חקירה.

דינה גל

מחנה הקיץ אשתקד. עכשיו יש „עוזי". (צילום: „זום")

נוער שוחר נשק

מאת בצלאל עמיקם

פעילי „כך", תנועתו של מאיר כהנא, חיככו השבוע בפיהם בהנאה. החשיפה התקשורתית לה זכו, ולא בתיכוח הדעת, עשתה להם שירות חשוב. רק הרצאתו של אריאל שרון על מלחמת לבנון עמעמה במקצת במיקוד העניין הציבורי בעניינם, בעיצומה של „עונת המלפפונים".

בכנסת עוברים בדרך־כלל על פניו של מאיר כהנא כאילו היה אוויר. כאשר הוא נושא דברו מעל הדוכן, מביעים חברי הכנסת את סלידתם ברגליהם ומותירים את אולם המליאה ריק. עתה יעלו הח"כים את שמו ואת שם תנועתו על סדר יומו של הבית, העשוי להתכנס במיוחד בעת הפגרה.

שרי ממשלה נדרשו למעשיה של תנועת „כך" בשאט נפש אך הם אינם נמנעים מאיזכור שמה המשוקץ של התנועה במלואו. המפכ"ל בכבודו ובעצמו מורה על פתיחת חקירה משטרתית. ב„כך" אומרים — „אנחנו על המפה".

הפעילות המחתרתית מיסודה מפריעה ל„כך" להגיע מהאפילה אל האור אליו היא משוועת. תפיסת מקום בתודעה הציבורית כיישות ממשית שאין להתעלם ממנה — זו משימה עליונה. בחירת מקום „קייטנת הנשק" ביער ירושלים, במקום שמטיילים ומסיירים פוקדים אותו מדי יום ביומו, לא היתה מקרית. הסיקור העיתונאי היה חופשי ו„הסוואה" נכשלה היטב.

אין זו הפעם הראשונה ש„כך" מקיימת מחנה־נוער שוחר נשק. אשתקד נשמר הדבר בסוד והמיקום, בקריית־ארבע, לא הועיל למבצע גיוס החניכים. עתה מוכנים פעילי התנועה לזרוק מספרים מרשימים: 1,100 נערים ברחבי הארץ רשומים אצלם, מתוכם 400 פעילים. שהייה של שבוע בתנאי פנסיון מלא, עם מטבח־שדה כשר למהדרין, ניתנת במחיר 35 ש"ח בלבד. למשפחות במצוקה, המתקשות להתמודד עם עודף המרץ של בניהם המתבגרים, הפיתוי גדול.

ב„כך" אומרים: אנחנו על המפה! חשיפה תקשורתית ודיון אפשרי בכנסת יסייעו לתנועה לתפוס מקום בתודעה הציבורית. „קייטנת הנשק" גרפה פירסום חינם, אז למה לא לקחת?

עד ראייה, שביקר במקום הקייטנה, חזר מזועזע. רדיפת ערבים וגירושם — זה המוטו לאורו מתחנכים הנערים. השקיקה לכוחנות ולאחיזה בנשק של מבוגרים באה לידי ביטוי במתכונת הצבאית והנוקשה של המחנה. „הכל נעשה במהירות, תוך ריצה. 36 שניות למסדר, חצי דקה לגמוע מים, דקה להתייצבות באוהלים. הנערים אוהבים את המשטר, מה גם שמספרים להם כי זוהי הכנה ליחידות קרביות. מטיפים להם כי כל מעשיהם נובעים מציווי דתי. מדברים על אלוהים הפוקד על המדריכים מה לעשות ובשמם של ציוויים אלה הכל אפשרי".

דמות המתנכת, המדריך, צעיר שהסתבך רבות עם החוק עקב השתתפות בפעולות שאירגן כהנא, מקרין ומשפיע. הנה אדם המוכן לחרף נפשו עבור האידיאל ואיננו נשבר.

עד הראייה מציין, כי בתוכנית המחנה

(המשך בעמוד 9)

על הפרק

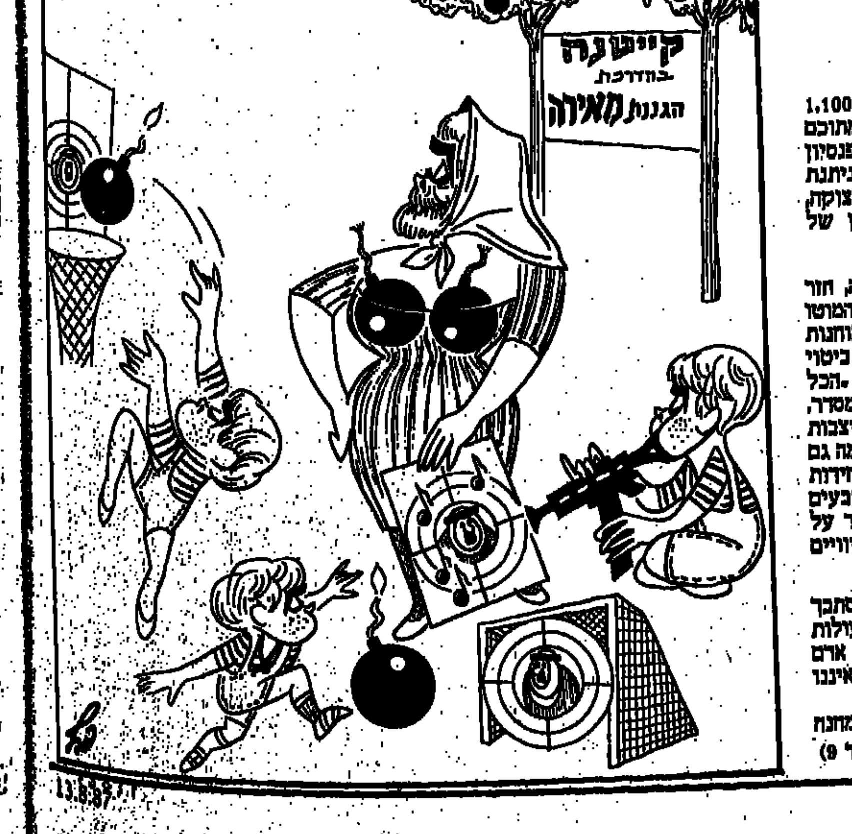

„איש חוק" מחכה בפינה

חמש אחרי המלחמה: רפול

חמש שנים אחרי — נפתח מחדש הוויכוח סביב שאלות 40 הק"מ, מה אושר בממשלה, מה התגלגל ומה תוכנן מראש: ביירות, הסורים וכל השאר ■ גירסת רפול אינה מוסיפה בהירות

מאת אתי רונאל

רא"ל רפאל איתן, הרמטכ"ל במלחמת לבנון, יכול להיחשב כשותף העיקרי של שרון בניהול המלחמה ובמשגיה, ואולי גם בעד־ההגנה העיקרי.

רא"ל איתן, למה חיכה שרון חמש שנים עד שיצא בנאום ההגנה שלו?

את זה את צריכה לשאול אותו — לא אותי. מה שאני יכול לומר הוא שהממשלה ידעה הכל מהתחלת המלחמה ועד סופה, וצה"ל ניהל אותה תחת פיקוחו המתמיד של הדרג המדיני, מראש הממשלה ומטה. שיפתחו את הסטנוגרמות של ישיבות הממשלה — הכל כתוב שם. ולא נכון ששר הביטחון נתן פקודות ליחידות בשדה, כמו שנעשה בתקופתו של דיין. כי, שלא כמו במלחמת ששת הימים, מלחמת לבנון לא התגלגלה, אלא תוכננה מתחילתה ועד סופה.

מהו, אם כן, ההסבר לסתירות שבין טענת שרון, שמלכתחילה דובר על חדירה לעומק של 40 ק"מ בלבד, ובין טענתך שהכל תוכנן מלכתחילה?

ואחר־כך מה קרה? איך הוא מסביר את ההתפתחויות מאוחר יותר? התוכנית שהצגתי לממשלה כללה את כביש ביירות־דמשק. וכשר אחר, שלא אנקוב בשמו, שאל: ומה עם ביירות? אמר לו בגין שעל ביירות תחליט הממשלה לחוד. אגב, הממשלה היא ששינתה את תוכניתי לנחות בג'וניה, בגלל החשש לעורר את עצבנותם של הסורים.

שרון מבקר גם את צה"ל על תפקודו במלחמת לבנון. אינך מוצא טעם לפגם בכך ששר הביטחון לשעבר מותח ביקורת על צה"ל?

על זה יש לי איתו ויכוח. בתנאי השטח של לבנון, כולל האוכלוסיה האזרחית שנגדה לא לחמנו, אינני חושב שיכולנו להתקדם מהר יותר. ומי שמדבר על מלחמת תנופה מתעלם מכך שאז היו נהרגים אלפי אזרחים, וכפרים רבים היו הופכים לעיי חורבות. לבנון איננה סיני עם המרחבים הפתוחים. ואני מוכן להתמודד עם שרון ולשמוע איפה טעה צה"ל בלבנון.

התנגדת גם לתקיפת הסורים בלבנון?

בעניין זה היו בצה"ל שתי אסכולות: אסכולת המיעוט היתה בעד הליכה על הסורים. אסכולת הרוב, ובכללה אני, היתה בעד הליכה על המחבלים ולא על הסורים.

אינך חושב, אם כן, שיעדי המלחמה לא הושגו ושהיתה זו מלחמה מיותרת?

אין מלחמה שאין בה דברים שהם לא בסדר. ואף אחת ממלחמות העבר לא התנהלה לפי הספר. חבל רק שטירפדנו את הסכם השלום שנחתם עם הלבנונים, והתורנו במו ידינו ובמו טפשותנו את הסורים, שהחזירו לגליל את המחבלים ואת הקאטיושות.

רפאל איתן
„יש לי איתו ויכוח"

שרון מדבר. איפה האמת

בהקשבה יוצרת

נאום שרון, הקייטנה של „כך" ופרשת ה„לביא" – שלוש עדויות קשות להידרדרות ביכולת העמידה מפני דיקטטור בדרך

מאת אריה פלגי

לאמריקנים, מלבד דולרים, בקבוקי קוקה־קולה, איראנגייט ויומרות של מעצמת כוכבים — יש גם כמה [illegible] מוצלחים. „היו שעתיים של הקשבה יוצרת", אמר השליח [illegible] צ'ארלס היל אחרי שיחתו עם [illegible] שמיר. מי שם הקשיב למי [illegible] את זה הוא השאיר לדמיון שלנו, אבל בנימוס, יש להודות, יש משהו מקורי, דינאמי, מעורר סקרנות, יוצר יש מאין.

יסלח לי השליח רם־הדרג, אם אשאל [illegible] את נוסחתו הוריה, כי היא עוד [illegible] להקשיב להם השבוע בארץ.

■ למשל, הדיון של הוועדות המשותפות (חוץ־וביטחון וכספים) ובעיקר החלטתן ברוב גדול בעניין הלביא. הקשבה רבה לא היתה שם, אבל אם אנשי התעשיה האווירית יצרו מטוס שנוי במחלוקת, אנשי הוועדות המשותפות [illegible] לממשלה מלכודת. הם הודרו [illegible], חידדו את העימות עם השותף ה„ממשי" למטוס ועל־ידי כך העמידו את הממשלה בפני ברירות מיותרת, בלתי־נמנעת: אם היא תחליט כמו „הוועדות". אם היא תחליט החלטה לא נבונה, אם היא תחליט החלטה נבונה, היא תואשם „בכניעה לאמריקנים". כלומר, כממשלה בלתי־לאומית, פוחדנית ר"ל.

■ או למשל, גילוי מחנה האימונים של „כך". הפתעה רבה לא היתה בגילוי. לא מקום המחנה ולא בחשיפתו על ידי [illegible] ולא על־ידי המשטרה. מה שהיה ראוי להקשבה, הוא שבאותה מהדורת „מבט" בה סיפרו על גילוי המחנה, שודר גם, כנראה על־פי ההנחיות החדשות ברשות השידור, מה אמר חבר־הכנסת [illegible] (או במקום דומה אחר).

■ או למשל, הנאום חסר התקדים [illegible] של שפוט ועדת כהן, אריק שרון. [illegible] זה היה החידוש העיקרי בו וגם [illegible] ליצור מעמד של „אוטו־ביוגרפיה" מחוקה לאומי ממש.

אפשר לומר — אלה יצירות תקשורתיות. בעיקר, שלא שוות הרבה הקשבה. מי שיאמר כך או שטועה או שמשלה את עצמו במתכוון. כי מי שמקשיב היטב (באופן יצירתי) אל משמעותם העמוקה של שלושת האירועים, יבין, שיש כאן עדויות קשות להידרדרות נוספת ברמת המנהיגות, [illegible] מפני גילויי הפאשיזם וביכולת העמידה מפני דיקטטור בדרך.

אשר לזלזל ב„עסקנים" שהחליטו [illegible] בישיבה המשותפת של ועדת חוץ וביטחון וועדת הכספים. אבל ברובם הם מנהיגי המפלגות, [illegible] מחליטים לא אנשים שוליים דווקא. אם בעניין מרכזי, גורלי כל כך כמו הלביא לא נמנעו מלהילכד במלכודת גלויה — מה יעשו בנושאים שלא יובאו בפניהם בצורה מפורטת ומבוססת כל־כך או, לחלופין, מה יעשו בעניינים גורליים עוד יותר או — מה עשו במלחמת לבנון?

[illegible]

(המשך בעמוד 8)

■ לא למען היסטוריה

דרישה ועדת־חקירה ממלכתית לעניין מלחמת לבנון — לדברי עו"ד חיים צדוק, שכיהן כשר משפטים בממשלתה של גולדה מאיר ואחר כך בממשלת רבין.

עו"ד חיים צדוק, הנחשב לאחד מבכירי הסמכה החשובים ביותר בנושאי חוק ומשפט, אמר כי הוא חייב הקמת ועדת־חקירה

הרצאתו של שרון מחזקת את ידיהם של מצדדי ועדת־חקירה בנושא מלחמת לבנון

ממלכתית מאז תמה המלחמה בלבנון. לדבריו, הרצאת השר שרון באוניברסיטת תל־אביב מחזקת את דעתו.

צדוק אינו רואה בוועדת־חקירה מכשיר למחקר היסטורי. את חקר ההיסטוריה יש להשאיר להיסטוריונים. הוא מזכיר שרבים מהאנשים שהיו מעורבים במלחמה בצורות שונות מכהנים בתפקידים ציבוריים. אחד מתפקידי הוועדה יהיה לקבוע אם יש ביניהם כאלה שיכולים להמשיך בכהונה הציבורית או שמא עליהם להתרחק מהזירה הציבורית.

לטענת עו"ד צדוק, טרם נערכה חקירה שאיפשרה הפקת כל הלקחים ממלחמת לבנון בכל הנוגע להליך קבלת ההחלטות בממשלה. לעומת זאת, אל לה לוועדת החקירה הממלכתית להכנס לנושאים צבאיים־מבצעיים. את הנושא הזה עליה להשאיר לצה"ל. צדוק מניח, שהמטה־הכללי עסק או עוסק בנושא המבצעי על כל השלכותיו.

חיים מרגלית

■ החוצפה החווירה

מאת חיים מרגלית

„בהרצאה שנשא אריק שרון על מלחמת לבנון ראינו אותו כמות שהוא: שקרן, ציניקן וחנפן". כך קובע אריה נאור, מי שהיה מזכיר הממשלה בימי ממשלת בגין הראשונה והוא בן־בית אצל בגין עצמו.

זכות אבות עומדת לו. נאור הוא בנה של אסתר רזיאל־נאור, מהדמויות הבולטות באצ"ל ובחירות וחברת כנסת במשך שנים רבות. דודו, דויד רזיאל (האלוף בן ענת), מקים אצ"ל והגיבור האגדתי של הארגון, נהרג בפעולה של חברי אצ"ל בעיראק בימי

„ראינו אותו כמות שהוא: שקרן, ציניקן וחנפן", קובע אריה נאור, מי שהיה מזכיר הממשלה בימי ממשלת בגין הראשונה

מלחמת העולם השנייה. נאור התחלחל במיוחד כאשר שרון איחל בריאות טובה למנחם בגין. מקורביו של בגין טוענים, כי מנהיגם הנערץ נפגע אנושות וחלה בגלל מעשים של שרון. „אין לך דוגמה מסלידה לציניות מאשר ברכתו של שרון לבגין", אומר נאור. „המילה חוצפה, ממש החווירה".

ואשר לדברי שרון הוא מעיר, כי במשך ארבע שעות השמיע שרון מסכת שקרים, שהיתה מורכבת מציטוטים סלקטיביים שהוצאו מהקשרם. לדבריו, הוא עיוות פרוטוקולים ולא היה איש באולם, פרט לחסידיו השוטים של שרון, שהאמין למלה אחת שלו.

הוא מוסיף — היו שם שקרים מחרידים, כמו למשל ההסבר של שרון שכולם ידעו כי הולכים לביירות ו־40 ק"מ היו רק תירוץ. באותה ישיבת ממשלה, שהתקיימה במוצ"ש, 5 ביוני 1982, בביתו של בגין, שבה הוחלט על מבצע „שלום הגליל", סוכם בפירוש על 40 ק"מ. הרמטכ"ל איתן (רפול), שנכח בישיבת הממשלה, סימן בידו על המפה את הגבול המשוער של אותם 40 ק"מ והנה בא שרון וטוען שלא מיני ולא מקצתי.

„כולם", אמר שרון בהרצאתו, „ידעו כי 40 ק"מ זאת פיקציה", ולא היא. נאור טוען, כי שרון הוכיח פעם נוספת שהוא משקר במצח נחושה.

כדי לנקות את השטח וכדי להעמיד דברים על היקם ואשמים על אשמתם יש, לדברי אריה נאור, צורך בוועדת חקירה ממלכתית, שתבדוק ותרד לעומק הדברים, שאם לא כן יסתובב לו שרון בציבור לאומי. לבנון, כזכור, גבתה מחיר דמים אכזרי, סיכנה את ישראל במלחמה ללא צורך ואסור שהדבר יעבור בשקט ושרון ימשיך בדרכו. במלחמת ההתשה שמנהל שרון מתעייפים מתנגדיו והם עלולים להשלים עם נוכחותו בממשלה.

חיבוק הדב של אריק

הקביעה המצחיקה ביותר היא שהמלחמה הצליחה. שרון עצמו אינו מאמין בה. הוא פשוט מחבק חיבוק דב את מי שהיה מעורב יחד איתו ■ התוצאה החשובה ביותר היא שכולם פתאום רוצים ועדת חקירה – אומרת רעיה הרניק, מראשי „הורים נגד שתיקה"

„מתוך דבריו של שרון, הקביעה המצחיקה ביותר היא זו שהמלחמה הצליחה", אומרת רעיה הרניק, שבנה גוני נפל בכיבוש הבופור, „ואת זה הוא אומר יממה לאחר שמשך יומיים רצופים נפלו קאטיושות בגליל. או אם נזכור את יעדי המלחמה, כפי שהוצגו בכנסת על־ידי ראש הממשלה דאז מנחם בגין, שאמר כי לא יפלו עוד קאטיושות בגליל והארץ תשקוט ארבעים שנה – נדמה לי שזהו גילוי נוסף של אטימות ואיוולת מצד שרון, לטעון שכל היעדים הושגו.

„שרון עצמו, לדעתי, איננו מאמין שהמלחמה היתה מוצלחת. הוא פשוט מחבק בחיבוק דוב את מי שהיה מעורב במלחמה יחד איתו, וטוען שהממשלה ידעה על כל תוכניות המלחמה, ושלא היה מהלך שלא קיבל את הסכמתה ואישור ראש הממשלה. בגין לא היה שותף לו. אם רוצה בגין לעשות לעם ישראל את השירות האחרון שהוא יכול עוד לעשות למענו – שיפסיק את שתיקתו ויאמר אם באמת הולך שולל על־ידי שרון. כי אם ישתוק – תהיה שתיקתו כהודאה באשמת שרון.

„אגב, התוצאה החשובה ביותר מנאומו של שרון היא, שכל שרי המערך רוצים פתאום ועדת־חקירה. במשך שנה אחרי המלחמה התדפקנו קבוצת הורים שכולים על דלתות הנשיא, הכנסת ושרי המערך. כולם סירבו לתביעתנו להקים ועדת־חקירה.

„עכשיו, כשהדברים נוגעים במוניטין שלהם, פתאום כולם – החל בפרס וכלה בוויצמן – רוצים בוועדת־חקירה. זו צריכה, לדעתי, לחקור לא רק את מחדלי הממשלה אלא גם מה עשתה האופוזיציה, ובייחוד חברי המערך בוועדת החוץ והביטחון, בזמן המלחמה".

הביאה לדפוס: אתי רונאל

■ מסוכן

„אריק שרון הוא תופעה מיוחדת. אי אפשר לומר עליו שהוא שקרן ולהסתפק בכך", אומר ד"ר דוד רודי, פסיכולוג. הוא מוסיף, כי שרון הוא אדם בעל השפעה רבה מאוד, מנהיג שיוצר מיתוסים סביב עצמו המבוססים על אידיאות פוליטיות פרימיטיביות מאין כמותן, אותן הוא מנסה להגשים. לכן הוא גם מסוכן.

ד"ר דוד רודי: אי־אפשר לפטור את שרון בכינוי „שקרן" ולעבור הלאה

ד"ר רודי טוען, שאריק שרון יכול להיות גנרל בצבא בתנאי שהמערכת, היינו הצבא, שולטת בו. במצב אחר הופך אדם כזה לבעל כריזמה המדברת אל ההמונים הפשוטים מאוד בהשקפותיהם. אלה נענים לו, ותומכים בו. שרון, לדברי ד"ר רודי, הוא אדם החסר

(המשך בעמוד 8)

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

העיקר הבריאות

מאת יוסף שמי

שיקוי נעורים מתאי עוברים

כמאתיים מכוני טיפול ומרפאות ברחבי גרמניה, בהם כאלה שלוקחים עשרת אלפים מארקים לשבוע תמורת אישפוז, נותנים טיפול „להחזרת הנעורים", המבוסס על הזרקת תאי עוברים. ההנחה היא שתאי אשכים, הנלקחים מעובר של בעל חיים, ירפאו אימפוטנציה גברית, תאי לב מאותו עובר יביאו מזור לליבו החולה של בן אדם, תאי הכבד ירפאו מחלות כבד. לנשים לסביות יש להזריק תאים של עוברי נקבות, להומוסקסואלים — תאים „גבריים". התאים נלקחים מעוברים של כבשים, עגלים וכדומה.

המציא את השיטה, או יותר נכון הפיץ אותה, פרופ' ניהנס משווייץ והיא זכתה לתהילה כאשר נודע שהאפיפיור פיוס ה־12 פנה אליו לקבל טיפול בהזרקת תאי־ריקמה של עוברים. ולא רק האפיפיור. בשירותיו של פרופ' ניהנס נעזרו גם אנשים כמו אגא חאן, המלך סעוד ולפי השמועות גם אדנאואר, מארלן דיטריך אקסל שפרינגר, כריסטיאן ברנרד, ואף פידל קאסטרו.

השיטה פשוטה: ממיתים כבשה או פרה הרה, מוציאים את העובר ונוטלים ממנו אברים שונים — כפי שנכתב בשבועון הגרמני „שפיגל", מדובר בכ־80 אברים שונים. אחרי „עיבוד" מתאים של הרקמות והפיכתן לנוזל, מזריקים את התאים למטופל. לפעמים התאים מעובדים לא כנוזל להזרקה אלא בגלולות.

לא בכל המכונים מבצעים את השחיטה והוצאת האברים מהעוברים. יש הקונים את החומר מהיצרן, המאחסן אותו בהקפאה עמוקה. במחסני הקירור שלו אפשר לראות מדפים של תאי אשכים, לב, כבד, מוח, עור וכו'. ומשלוחים יוצאים ללקוחות לפי ההזמנות.

עד לא מכבר נטו השלטונות המערב־גרמניים לעצום עין ולא להתערב. אפילו כמה מקרי מוות לא גרמו לתגובות מצד רשות הבריאות. אלא שלאחרונה קרו כמה „תאונות עבודה", אשר מצאו את דרכן לטלוויזיה ובעקבות זאת החליטו רשות הבריאות של מערב גרמניה ושל ברלין המערבית להשעות זמנית את הטיפולים.

בתוכנית „מוניטור" נמסר על סיבוכים שהופיעו אצל בן 60 אחרי הזרקת נוזל שנוצר מתאי עוברים, והאיש נפטר. כן נמסר על מקרה של הלם אלרגי אצל אשה שטופלה בשיטה של הזרקת „תאים טחונים". מאשימים שיטה זו גם במותה של הספורטאית הידועה בריגיט דרסל. ואלה רק מעט מהמקרים, טוענים רופאים, שכן בעלי המכונים והרופאים המטפלים בשיטה זו נמנעו מלדווח על תגובות אלרגיות ועל מקרי מוות במהלך הטיפול. אומנם תאי העוברים אינם כה „תוקפניים" מבחינה אנטיגנית כמו תאי בעלי חיים בוגרים, אך הם עלולים לגרום לסיבוכים מאותו סוג המופיע אצל מושתלי אברים. במקרה הטוב, אומר אחד הרופאים, יש לתאי העוברים המוזרקים השפעה הדומה לזו המושגת בעזרת נטילת פלצבו, כלומר תכשיר שאין בו כל חומר פעיל. תרופה כזו ניתנת לאנשים המסכימים להשתתף בניסויים רפואיים. במקרים מסוימים, כמו למשל כיב קיבה, אין מבחינה סטאטיסטית הבדלים בתוצאות בין תרופה ממש לבין פלצבו. הדבר נובע מן הסתם מההשפעה הפסיכולוגית שיש לעצם הטיפול וכן השיכנוע הפנימי שהטיפול חייב להצליח. יש גם לזכור שבחלק מהמקרים כיב קיבה הוא תולדה של מתח נפשי ועצבנות מתמשכת. אך שלא כמו בליעת תרופות פלצבו, במקרה של הזרקת „מרק תאי עובר" יש, מלבד תגובת הלם ותגובת מערכת החיסון נגד חלבון זר, גם סכנה של „קליטת" נגיפים איטיים. אלה הם נגיפים המתפתחים במשך שנים ורק אחרי זמן רב הם מופיעים. אומנם מדובר במקרים רבים באנשים מבוגרים, וייתכן שהנגיף לא „יספיק" להבשיל, אך אין בזה כדי להצדיק השלמה עם אפשרות של הדבקה, במיוחד כשבין הנגיפים גם כאלה התוקפים את מערכת העצבים המרכזית.

עדנה אחרי הבלות

גם נשים בגיל המעבר יכולות ללדת, קובע פרופ' דוד שר, נשיא האיגוד הבינלאומי לחקר גיל המעבר. בלות מוקדמת אינה מונעת הריון, הוא טוען. פריצת דרך עיקרית בתחום גיל המעבר התחוללה עם פיתוח שיטת הפריה חוץ־גופית. כתוצאה מכך יכולות גם נשים בבלות מוקדמת להרות מתרומת ביצית, שהופרתה קודם בזרע של בן זוגן.

משרד הבריאות אישר כבר הפריה חוץ־גופית לנשים בבלות מוקדמת, אומר פרופ' דוד שר, שהוא ראש החוג למיילדות ולגיניקולוגיה בפאקולטה לרפואה. לגבי נשים מבוגרות יותר, שטרם הרו מסיבות שונות, יש לרופאים דילמה מסוימת. מכל מקום, בעניין זה ישראל היא בין המובילות בעולם.

הישגי הרפואה בהארכת תוחלת החיים הפכו את גיל המעבר לתופעה נפוצה. רופאים מכנים אותו — „הגיל השלישי" (אחרי גיל הנעורים וגיל הבגרות, ולפני גיל הזקנה). ידוע לנו היום הרבה יותר על השינויים ההורמונליים בגוף המאפיינים את הגיל הזה, שאופיינית לו גם התופעה של בריחת סידן מהעצמות. בריחת סידן ושינויים הורמונליים קורים גם אצל גברים, אלא שהם מפוזרים על פני תקופה ארוכה יותר. הנושא של גיל־מעבר אצל גברים טרם נחקר דיו.

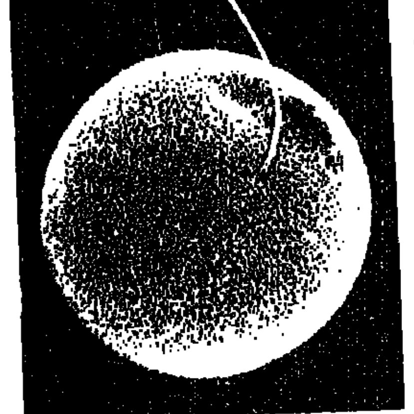
הפריה. חדירת הזרעון לביצית מצולמת במיקרוסקופ אלקטרוני

מצוקת חמצן ברחם

עוברים הסובלים מהפרעה בגדילה בתוך הרחם מהווים קבוצת סיכון לתמותה תוך רחמית וללידה מוקדמת. אצל עוברים אלה שכיחות, בין השאר, היפוקסיה והיפוגליקמיה, מצוקת חמצן ומצוקת סוכר, המגדילות את התחלואה והתמותה בקרב העוברים הסובלים מהפרעת הגדילה התוך־רחמית. בדרך כלל משייכים תופעות אלה לחנק בעת הלידה המוקדמת עצמה. קבוצת חוקרים מקינג קולג' שבלונדון העלתה השערה, כי עוברים הסובלים מהפרעות גדילה תוך רחמית סובלים מהפוקסיה (מצוקת חימצון) עוד טרם הלידה, במהלך חייהם העובריים. ההיפוקסיה הכרונית בתוך הרחם היא האחראית לתחלואה ולתמותה הגבוהה בקבוצה זו. ההתפתחות בשנים האחרונות בטכניקות העזר במיילדות מאפשרת כיום לקיחת דם עוברי מחבל הטבור עוד בטרם הלידה, בעזרת אולטרא־סאונד.

חוקרים בריטיים בדקו בעזרת טכניקות חדשות את דמם של 38 עוברים אשר סבלו מהפרעות גדילה תוך־רחמית. אצל 33 מבין 38 נבדקים נמצאה היפוקסיה — רמת חמצן נמוכה בריקמות ובדם. ההיפוקסיה היתה מלווה בין היתר גם בהיפוגליקמיה ובאריטרובלסטוזיס (ריבוי כדוריות אדומות לא בשלות) ובאצידוזיס (חמצת). נמצאה גם רמה גבוהה של דו תחמוצת הפחמן (CO_2) בדם. בסיכום ביניים נקבע כי ההיפוקסיה היתה הגורם לתחלואה של העוברים ברחם ולתמותה גבוהה יחסית בעת הלידה.

פרופ' סימונס מנוטינגהם כותב באותה חוברת של הבריטיש מדיקל ז'ורנל, כי הרופאים נוטים יותר על המידה לייחס חשיבות לתהליך הלידה עצמו. סביר מאוד שתהליכים והפרעות בחיים העובריים הם גורמים לא פחות חשובים מתהליך הלידה. במאמר אחר, שפורסם בגיליון הקודם של אותו כתב־עת, נמסר על טיפול באימהות במסכות חמצן, שעזר מאוד לעוברים. כל חמשת הילדים שאימותיהם זכו לטיפול במסכות חמצן נולדו ללא כל תחלואה ממשית.

בבריטיש מדיקל ז'ורנל פורסם מאמר הדן אף הוא בהפרעת גדילת העובר ברחם, ומחברו הוא ד"ר וולס מבריסטול. ההסבר להפרעות הגדילה הוא לדעתו זיהומים מהם סובלת האם, כלכלה לא נכונה, עישון אלכוהול או גורמים תורשתיים. ב־30% אחוזים מהמקרים אין הסבר להפרעת הגדילה של העובר ברחם האם. וולס וחבריו מבריסטול בדקו את רמת האבץ (צינק) בתוך לאוקוציטים של 70 נשים בתחילת השליש השלישי להריונן. נמצא כי קיים קשר ישיר בין רמת האבץ בלאוקוציטים ובין משקל הלידה של העובר. ככל שרמת האבץ של האם היתה נמוכה, כן היה משקל הלידה של העובר נמוך יותר. וולס מציין כי ייתכן שחוסר אבץ הוא הסיבה, לפחות בחלק מהמקרים, להולדת עוברים בעלי משקל נמוך. אך יש לציין כי המחקר נערך על מספר קטן יחסית של נשים הרות ויש עדיין צורך בבדיקה נרחבת יותר, להוכחת הקשר שבין רמת האבץ ובין משקלו של העובר בעת הלידה.

לא לבלוע ולא להקיא

בשנה האחרונה ארעו למעלה מ־20 מקרי חנק של ילדים ותינוקות כתוצאה מבליעת גופים זרים ומזון לא מעובד. מקרה אחר הסתיים במותה של ילדה בת שנתיים משכונת גילה בירושלים. היא נחנקה למוות כתוצאה מבליעת כמה פלחי קלמנטינה.

בעקבות ריבוי המקרים של חנק ילדים החליטו "שירותי הבריאות לארגן מבצע הסברה והדרכה של הורים ומורים, גננות ומטפלות. נבדקת גם אפשרות של תשדיר שירות בטלוויזיה.

בדברי ההסבר שהוכנו על־ידי משרד הבריאות ומד"א צויין, כי במקרה של חנק אצל פעוט יש לבדוק איפה נמצא הגוף הזר החוסם דרכי נשימה. אין לבזבז זמן בניסיון לשלוף את החפץ, אלא אם ניתן לעשות זאת בקלות. ייתכן והחפץ חדר עמוק מדי והוא חלקלק מדי כדי לאחוז בו באצבעות. על כן יש להניח את הילד מעל לאמת היד כשראשו מוטה כלפי מטה, עם הפנים לכיוון הריצפה, ולתת 4 טפיחות חזקות ומהירות בין עצמות השכם בגבו של הילד. אם אחרי פעולה זו החפץ לא יצא, יש לחזור על הפעולה, אם גם זה לא עוזר, יש לעבור להנשמה מפה לפה ואף לבצע עיסוי לב. כן חייבים להמשיך עד שמביאים את הילד לרופא או שהנפגע יתחיל לנשום בכוחותיו.

במקרה וטפיחות הגב לא גרמו לפליטת הגוף הזר החוצה, יש לנסות „פעולת היימליך". זאת אומרת, להשכיב את הנפגע על הגב וללחוץ 6־10 פעמים על הבטן העליונה. את הלחיצה יש לבצע כשכף היד מונחת מעל הטבור וקשת הצלעות של הילד. לוחצים בשורש כף היד. כחוסר ברירה יש לנסות שוב להוציא את הגוף הזר באצבעות, אך יש להיזהר שלא לדחוף את הגוף הזר עמוק יותר. במידה ואין תוצאות חיוביות מכל הפעולות האלה, חייבים להמשיך ולהנשים את הילד מפה לפה ואחר כך לחזור על „פעולת היימליך".

עמידים יותר לקרינה

בני־אדם מסוגלים לספוג קרינה גרעינית יותר מכפי שסברו בעבר, סבור ד"ר רוברט גייל, המדען האמריקני שטיפל בנפגעי האסון הגרעיני בצ'רנוביל. כזכור, גרם האסון למותם של 31 אנשים ולפגיעה בכחמש־מאות נוספים. אלפים פונו מאזור הקרינה. לדברי ד"ר גייל, אפשר להפיק מהאסון בצ'רנוביל מספר לקחים. תאונות אלה מסובכות בהרבה ממה שהניחו קודם־לכן. החוקרים מתחילים רק עכשיו לנתח דימויי מחשבים של אסונות גרעיניים בהיקף של צ'רנוביל, והתערבויות רפואיות מיידיות משתנות במידת יעילותן ומגבלותיהן. בני־אדם מסוגלים לעמוד בחשיפה רבה יותר לקרינה גרעינית ממה שהיה צפוי עד כה והדבר אינו מפתיע, לנוכח ההתקדמות בשטח האנטיביוטיקה, העירויים והסיעוד.

ד"ר גייל טוען כי מספר הנפגעים עלול היה להיות גדול יותר, אלמלא משבו הרוחות את החלקיקים הרדיואקטיביים מן הערים קייב ופריפיאט. כן צומצמה הפגיעה משום שבאותה שעה היו מרבית התושבים בבתיהם וכן לא ירד גשם או שלג. מרבית הנפטרים כולל אלה שקיבלו השתלות מוח־עצמות, מתו מכוויות עור ונזקים לאברים פנימיים.

ד"ר גייל מוסיף כי כעת ברור, שהשתלות מוח־עצמות יכולות להציל אחוז קטן מקורבנות הקרינה. כן יש להוסיף שלמעלה מ־90 אחוזים מהנפגעים הבריאו, ומרביתם אינם זקוקים יותר לטיפול.

כאן יש להוסיף הסתייגות, שדברי ד"ר גייל נוגעים למצבם של הנפגעים זמן קצר יחסית אחרי האירוע. יתכנו תופעות מאוחרות יותר, כגון סרטן העור או אברים פנימיים. על זה נדע אחרי שנים.

מדיניות וחברה

מנהיגי איגודים מקצועיים מספרד ופורטוגל – בישראל. מוקד משיכה

פועלי כל העולם

אין תחליף להסתדרות ביכולת להגיע אל ציבורי־יעד בעולם, שמשרד החוץ בישראל אינו יכול ליצור מגעים עימן – אומר ראש המחלקה לקשרי חוץ בהסתדרות.

מאת אבשלום קווה

הוועד־הפועל הקדיש לאחרונה ישיבה מיוחדת לדיווח ודיון בפעילות הבינלאומית של ההסתדרות. לפני חברי הוועד־הפועל נפרסה פעילות מסועפת וענפה, הנעשית באמצעות המחלקה לקשרים בינלאומיים; זהו סן של אינטרנציונליות, שבעתיד הלא נראה לעין תבים את הלאומיות צרת האופק והגבולות.

ההסתדרות תופסת מקום מכובד במפה הבינלאומית של האיגודים המקצועיים. יו"ר המחלקה לקשרי חוץ, אברהם אלון, קובע בשמץ מסוים של גאווה כי ההסתדרות הצליחה ומצליחה לחדור לרובדי אוכלוסיות שמשרד החוץ לא מגיע אליהן. „אין תחליף להסתדרות; יש לה פוטנציאל להגיע לציבורי יעד רבים," דברי אלון.

בישיבת הוועד־הפועל האחרונה לא העלו את החלטת נאלג"ו — איגוד מקצועי בריטי של עובדי ממשלה ורשויות המקומיות מיוני השנה, לוחם את קשריו עם ההסתדרות. אלון לא מתרגש מהחלטת נאלג"ו, שנתקבלה בתגובה למדיניות ישראל כלפי אוכלוסיית השטחים. אלון רואה בכך: „תופעה חריגה, שלא מצביעה על מגמה ההולכת ומשתלטת בקרב איגודים מקצועיים". את החלטת נאלג"ו הוא מסביר במיתקפה החריפה, במיוחד בצפון אנגליה ובסקוטלנד, של חוגי עובדים מארקסיסטים, קומוניסטים ושמאל קיצוני. הדבר שאכן מדאיג את המחלקה הוא הקושי להסביר את האופי המיוחד של ההסתדרות, המשאירה את הטיפול הפוליטי הצרוף בידי המפלגות והממשלה. „הרי ההסתדרות לא מחזיקה גדודים של חיילים בגדה", אומר אלון. „כאשר מגיעה אלינו פנייה לטפל במאסרו של איש איגוד מקצועי זה או אחר, אנו מעבירים את הנושא למוסדות המתאימים. אנשי איגודים מקצועיים, באירופה בעיקר, אינם מבינים מדוע ההסתדרות איננה מוחה נגד מעשים הנעשים בגדה... המבנה בארץ שונה ואנו מתקשים להסביר, לא מפני שאנחנו רוצים להיות ניטראליים, אלא משום שזה נוגד את אופיה של ההסתדרות..."

מוקד משיכה

הנחת היסוד של הפעילות הבינלאומית ההסתדרותית היא שתנועת הפועלים הבינלאומית תמשיך למלא תפקיד מרכזי בהתפתחותה ובעיצובה של החברה האנושית כולה. ההסתדרות הינה מקור השראה לאיגודים מקצועיים בכל היבשות, ובעיקר בעולם השלישי. הניסיון הרב שנצטבר בהסתדרות בתחומי האיגוד המקצועי, משק העובדים, הבטחון הסוציאלי, משמש מוקד משיכה, לימוד, סקרנות ועלייה לרגל. להסתדרות מעמד בכיר ביותר בקונפדרציה הבינלאומית של האיגודים המקצועיים החופשיים (אי. סי. אף. טו) שמזכ"לה, ג'ון ונדרווקן, היה אורח ההסתדרות לאחרונה והמקבל בחמימות בישיבת הוועד־הפועל. בארגון האזורי של אסיה והפאסיפיק (אי. פי. אר. או) משמש מזכ"ל ההסתדרות לשעבר, ירוחם משל אחד, מסגני הנשיא וחבר באקזקוטיבה.

בחודש ספטמבר 86 החליט הארגון הבינלאומי של ההתאחדויות לחינוך פועלים (אי. אף. דבליו. אי. אי) להעתיק את משרדיו לישראל ולבחור בדור פארן כמזכיר כללי.

מסביב לקו המשווה

ההסתדרות מקיימת קשרים הדוקים עם תנועת העבודה האמריקנית. היחסים הלקויים עם האיגודים המקצועיים בקנדה שופרו לאחרונה באמצעות נספח העבודה בוושינגטון. משלחת, בראשה יעמוד מזכ"ל האיגודים בקוויבק, תגיע לארץ באוקטובר.

באסיה יצרה המחלקה מערכת קשרים ענפה עם האיגודים המקצועיים בשורה של ארצות, גם כאלה שלישראל אין קשרים דיפלומאטיים איתן. לאירגון האזורי של אסיה והפאסיפיק בפדרציה האיגודים המקצועיים יש סניפים בקוריאה הדרומית, יפאן, הפיליפינים, טאיוואן, הונג־קונג, תאילנד, מאלזיה, סינגאפור, אינדונזיה, בנגלדש, הודו, פקיסטאן, סרי־לנקה, פפואה, פיג'י, סמואה המערבית, אוסטרליה, ניו־זילנד ותורכיה.

מאמץ רב הושקע בקידום הקשרים עם האיגודים המקצועיים בצרפת, איטליה ובלגיה. להסתדרות מערכת קשרים הדוקה עם תנועת האיגוד המקצועי במערב גרמניה, ומאז ועידת ההסתדרות האחרונה הועמק הקשר, הן ברמה של הנהגת האירגונים והאיגודים והן בחילופי נוער. מערכת דומה קיימת עם האיגודים האוסטריים, למרות הצל הכבד והמתמשך של בחירת ולדהיים.

ההסתדרות רשמה לזכותה הישג נכבד בקיום ובטיפוח היחסים עם איגודים מקצועיים בספרד ובפורטוגל ומתן תמיכה וסולידאריות עוד בתקופת פראנקו וסלזאר. מזכ"ל האיגוד המקצועי הסוציאליסטי, ניקולאס רדונדו, היה אורח הוועד־הפועל בינואר השנה, במלאת שנה לכינון היחסים הדיפלומטים בין ישראל לספרד. עם הביקור הוחלט להרחיב את הסכם שיתוף הפעולה בין האיגודים. ההסכם כולל חילופי משלחות בתחום הקואופרציה והרחבת הפעילות החינוכית.

„עדיין לא הבטחנו"

על היחסים עם האיגודים בסקנדינביה מעיבים האירועים המדיניים, פוליטיים באיזור. לפני שמונה שנים נסגר הסניף בסקנדינביה בגלל קשיים תקציביים והותיר את הבמה פתוחה, לדברי אלון, לפעולה מאסיבית של אש"ף, שהצליח להשפיע על האיגודים הנורווגיים. „אנו עושים כמיטב יכולתנו לבלום תהליכים שליליים אלו ולאחרונה מורגשת מגמה חיובית ביותר."

אלון קובע כי האיגודים בנורווגיה, לא כמו נאלג"ו, למשל, אינם רואים בהסתדרות חלק מהמימסד הישראלי, עם זאת הם מצפים כי ההסתדרות תהיה בחזית אחת עם האופוזיציה נגד מדיניות הריכוד בגדה המערבית, ולכן אין ההסתדרות יכולה לתת ידה. „בגלל המבנה המיוחד".

מאמץ מושקע בהידוק הקשרים עם מדינות אמריקה הלאטינית. מזכ"ל ההסתדרות, באחת מגיחותיו המעטות, ערך לפני כשנה סיור בארבע מדינות: ארגנטינה, בראזיל, ונצואלה ומקסיקו. כן נחתמו הסכמים לשיתוף פעולה עם איגודים מקצועיים וסוכם על מספר פרוייקטים משותפים במקסיקו ובבראזיל.

לאחר עשרים שנה של דממת אלחוט בין ההסתדרות לבין אירגונים בגוש הקומוניסטי זז לאחרונה משהו. נוצרו קשרים עם רומניה ובמישור הקואופרציה עם הונגריה. אך הקשרים עם הגוש הקומוניסטי, כמו עם איגודים במצרים, הם עדיין בגדר „גישושים בלבד. בארצות אלה, ניתן לומר, עדיין לא הצלחנו", דברי אלון.

הפעולה באפריקה ובארצות אחרות נסתייעה רבות במכון האפרו־אסיאני, שבשנים האחרונות התרחב בצורה משמעותית. המספר הכולל של בוגרי המכון מתקרב לחמישה־עשר אלף, ביניהם כארבעים איש הנושאים בתפקידי מפתח בתנועת הפועלים בארצם. כ־350 העומדים בראש איגודים מקצועיים ארציים, יותר מארבע מאות המרכזים פעולות קואופרטיביות חשובות ויותר מ־120 חברי פרלמנט, כמה עשרות שרים ואף שלושה ראשי ממשלות.

המשכים

בהקשבה

(המשך מעמוד 7)

שזה יהיה כל המדינה — למעשה „שיתפו פעולה" במאמציו לכבס את מעמדו. לסלק אותו מן הכנסת, אפשר רק באמצעות חברי מפלגתו. כלומר, רק אם מעמדו ב„חרות" יתערער, ייעלם האיש מן הזירה. וקורה בדיוק ההיפך. הדמוקרטיה המפלגתית, נאות חירות, היא סוד הישרדותו והתחזקותו.

כשם שהדמוקרטיה הבלתי מתגוננת, היא סוד פעילותו והתחזקותו של כהנא. עול הדמוקרטיה הזאת הוא בידי העיתונאים אשר קיבלו כפי שקיבלו את ההחלטה על הלביא. מעגל האיוולת, האליטות ושקר מכרסמים יום יום בדמוקרטיה שלנו. מי שהקשיב לאירועי השבוע קיבל על כך שיעור ממשי, מדאיג ומפחיד.

מה שצריך היה להיווצר, מן ההקשבה הזאת הוא דמוקרטיה תקיפה, פעילה, קנאית וממגננת כבולה באזיקי ממשלת אחדות אורלית אל הצבת אלטרנטיבה ומשמעית למנהיגות הקיימת. יש רבים ומיחלים לה, יש לה דוברים במפלגות הבאות וגם במפלגת העבודה. אבל כל עוד הממשלה הזאת תשלוט, אין לה כל סיכוי לפרוש כנפיים. היא או ראשיתה לא נתנה למרות הכל גם השבוע.

נוער שוחר

(המשך מעמוד 6)

ביירים מסעות מפרכים, אימונים בקרב־מגע „בשיעורים מפי בעלי נסיון איך לעמוד בחקירות משטרתיות ובחקירות השב"כ. ייתכן והחרה בפועל מהווה אף הוא חלק מתיקים החינוכי. את המכות ספג בסוף [illegible] ילד ערבי מחברון, אביו של המוכה, [illegible] ערבי בעיר, חשש להתלונן פן יקפח את [illegible].

[illegible] נשק בידי אנשיו של כהנא [illegible] בשטחים איננה תופעה חריגה. [illegible] מחזיקים נשק ברשיון. הם [illegible] לנסיעותיהם או בשעת שוטטות [illegible] ערביות. אנשי כהנא חשים עצמם [illegible] חיילים ללא מדים וללא [illegible] לכוון את נישקם ולעיתים [illegible] לעבר ערבים. בקייטנת הנשק [illegible] „כך" את בני הנוער ליום המר [illegible] „יכלו כל הקיצים" וישראל תחליט [illegible] חלק מהשטחים ואולי את כולם. [illegible] הקנאית הקטנה תסרב כמובן [illegible] הסיסמא „ייהרג ובל יעבור" היא [illegible] המתחוללות לצעירים ומרעילה את [illegible].

[illegible] תולים תקוות רבות בקייטנה [illegible] התהודה תסייע לעסקנים [illegible] נוספים ברישתם. פירסומת [illegible] או למה לא לקחת?

מסוכן

(המשך מעמוד 7)

פרספקטיבה היסטורית. אילו היתה לו פרספקטיבה, היה מבין שאי־אפשר להביס תנועות והפלשתיניות היא כיום תרבות שאי־אפשר להכניעה עוד. את זאת למדו הצרפתים כשלחמו בוייטנאם ואחר־כך באלג'יר, על כך שילמו באלפי קרבנות האמריקנים בוייטנאם ובגלל זה נהרגים אלפי חיילים סובייטים באפגניסטן.

השלום הוא היום כפר גדול, מזכיר ד"ר רודי את דברי מרשל מקלוהן, נביא המדיה. בעידן שהטלוויזיה מרווחת לנו כל יום על מה שקורה בעולם שוב אי־אפשר לנצח בשום מלחמה על־ידי רצח המונים. רצח המונים לא כשיטה הצלחה פוליטית.

ד"ר רודי מתייחס להרצאתו של אריק שרון ביום ג' אחר הצהריים באוניברסיטה. [illegible] כי האיש הזה לא למד שום דבר [illegible], אך הוא אינו היחיד שאינו מבין. [illegible] שראש הממשלה שמיר מבין? [illegible] שרים אחרים מהליכוד, הליברלים ומפלגת העבודה מבינים? [illegible] יודע היום שכדי לאפשר קיום לישראל צריכים הפלשתינים לקבל מדינה [illegible]. אנחנו לא יכולים לנצח אותם. אם לא [illegible] סופו של דבר שאנחנו ננוצח. [illegible] אריק שרון נשאר סגור בקונספציה [illegible], כי צבא מעולה יכול לנצח צבא [illegible]. אך במקרה שלנו לא מדובר בצבא [illegible] מדובר במאבק בתנועת שיחרור לאומית ואותה אי־אפשר לנצח.

אריק שרון, לדעת ד"ר רודי, אינו מפלצת. [illegible] מי שמוכן לתאר אותו בצורה שכזו. אריק שרון הוא ביטוי קיצוני של תפיסת [illegible] שרבים מאוד בישראל תומכים בה, לכן [illegible] לאריק שרון סיכוי להגיע אפילו לראשות הממשלה.

אם לא יתעוררו מתנגדיו של שרון למאבק [illegible] רציני במקום לכנות אותו בכינויי [illegible] אין לו תקווה. „התקווה" הזו היא [illegible] במדינת־ישראל. בכל מקרה אין [illegible] לפסול אותו על הסף. דבריו ראויים [illegible] אמיתית.

ח.מ.

פירוז עכשיו

הציע שר החוץ או לא הציע למוסקבה פירוז גרעיני של האזור – הכרחי לשלב את המאבק לשלום עכשיו במאבק ציבורי רחב ככל האפשר לפירוז האזור מנשק גרעיני. וכשלב ראשון – לחשוף את סכנת האופציה הגרעינית של ישראל

מאת נחום סנה

טוב עשתה מערכת על־המשמר, שהרימה את קולה במאמר ראשי בעד פירוז האזור מנשק גרעיני. סוגיה חמורה זו ראויה היתה שתידון בפומבי ובגלוי בציבוריות הישראלית גם בלי לחכות להזדמנות של הפירסום בשבועון הגרמני „דר שפיגל", לפיו הציע שר החוץ שמעון פרס, במכתב למוסקבה, לפתוח במו"מ על קביעת אזור המזרח התיכון כמפורז מנשק גרעיני. אולם, כפי שניתן היה לצפות, הכחישו מקורות במשרד החוץ את דבר פנייתו של פרס.

כזכור, שר החוץ היום שמעון פרס היה קשור ובשנות החמישים והשישים למשרד הבטחון, והיה מראשי פיתוח האופציה הגרעינית של ישראל על־ידי הקמת הכור ליד דימונה. הדבר נעשה בסיוע צרפת ותוך אוריינטציה מדינית על צרפת.

ולאחר הקמת הכור — הסתמכות מדינית וידידות עם פראנץ יוזף שטראוס, אז שר הבטחון של גרמניה המערבית. שני גורמים מדיניים אלה, צרפת של דה־גול וגורמי הבטחון של מערב־גרמניה בראשותו של שטראוס, היוו אז את הציר פאריס־בון (ליתר דיוק־פאריס־מינכן) שהתנגד למדיניות ארה"ב — אי הפצת הנשק הגרעיני והגבלתו למעצמות הגרעיניות הקיימות — ופעל להקמת כוח־גרעיני אירופי עצמאי, קרי, פיתוח הכוח הגרעיני של צרפת, בניגוד לעמדת ארה"ב.

קשה, איפוא, לצפות משמעון פרס, עם העבר הגרעיני שלו, שייהפך לפתע לחסיד פירוז האזור מנשק גרעיני. אך אפשר גם, כי כשם שבתור שר החוץ, ומתוך הכרת המציאות הבינלאומית הסבוכה והמשתנית, החל לדגול ולהאבק על ועידה בינלאומית לקידום השלום באזורנו, בשיתוף ברית־המועצות (עם הרגשים שלה, כמובן) — כך גם פקחו המציאות הבינלאומית ויחסי מעצמות העל את עיניו של פרס בכל הנוגע לפירוז האזור מנשק גרעיני.

אולם, על־מנת ששמעון פרס ומשרדו יפסיקו לפרסם הכחשות בעניין פירוז האזור ויודיעו לעולם כולו, וכראש וראשונה לעם היושב בישראל, שאכן פנינו לפירוז האזור מנשק גרעיני ולהשתלבותה של ישראל במגמות הבינלאומיות של הפגת המתיחות בין מעצמות העל על־ידי צימצום, ואולי אף חיסול הנשק הגרעיני — הכרחי שהמאבק לשלום עכשיו ישולב במאבק ציבורי רחב ככל האפשר, והעיקר גלוי, לפירוז האזור מנשק גרעיני עכשיו!

בשנים האחרונות נשחטו פרות קדושות הרבה והוסר הפרגוד מעל חשאיותם של שטחים שונים הקשורים בבטחון המדינה, במיוחד בכל הקשור לשירותים החשאיים, תקציב הבטחון, התעשיות הבטחוניות ועוד. והרי כלל עתיק־יומין, הנקוט לא רק בישראל, הוא שפעולת הצנזורה ושאר המנגנונים לא נועדה לשמור על סודות בטחוניים שלא ייוודעו לאוייב, אלא לשמור על מעשי השליטים שלא ייוודעו לעם.

דווקא משום שהנני דוגל בחשיפה מאקסימלית של סכנת האופציה הגרעינית של ישראל, שיותר משהיא תורמת לבטחון המדינה היא מסכנת אותה (ועל כך התריעו כבר בזמנו, בראשית שנות השישים, חברי הוועד לפירוז גרעיני באזור הישראלי־ערבי. ועד שהיה מורכב מאישי ציבור ואנשי מדע ידועים) — אינני רואה עצמי בתור „אח" למרדכי ועננו העומד בפני משפט, כדברי כמה מושכי עט ב„על המשמר".

תקוותי, שפעולות החשיפה והמאבק לפירוז ייעשו על־ידי אנשים רבים ככל האפשר — שלא בצע כסף לנגד עיניהם ושיציבותם הנפשית־מחשבתית איננה מוטלת בספק; אנשים שלא עברו את המעברים החדים מהיות חסיד של בגין לחברות ברק"ח, ומאורח חיים ורקע דתי לקבלת עול הדת הנוצרית.

עם זאת, זכאי מרדכי ועננו, ככל אזרח אחר במדינת ישראל, למשפט וליחס הוגן וגלוי.

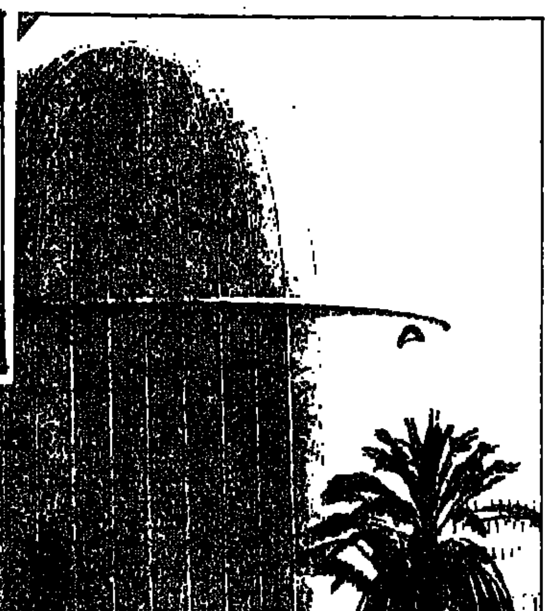
האופציה והאופציונר. שיפסיק לפרסם הכחשות

גוש חסר אמונים

טענו בעבר כי הפלפול התלמודי של בחורי הישיבות מכשיר אותם להישגים מבריקים בתחומי ההגות והמחשבה המדינית. גוש־אמונים הוא דוגמה שהוכיחה את ההיפך

מאת דב בר־ניר

טענו בעבר כי הפילפול התלמודיסטי, ה„גימנאסטיקה של המוח", השנינות של בחורי ישיבה מכשירים אותם, עם כניסתם לעולם המודרני, להישגים מבריקים ממש בתחומי ההגות, הדיפלומאטיה, המחשבה המדינית. אם יש דוגמה המוכיחה את ההיפך, שמה: גוש־אמונים. כבר דוד גרוסמן, בספרו המבריק והמרגש „הזמן הצהוב", טען כי אנשי גוש־אמונים אינם כלל „אליטה". הם מיושנים עד אימה, מחשבתם מסוגרת, ספרייתם ריקה מכל קריאה, פרט לכתבי־קודש, ולמעשה הם סומכים על הנס.

ואמנם כן: אם חסרה לנו הדגמה לגולמניות מחשבתם המדינית (עוד ייאמר משהו על „חלוציותם") בא מוסף, אולי מוזמן, ב„מעריב", בסוף השבוע שעבר, בשם „אנחנו כאן" לא, חלילה, של גיבורי מרד הגיטאות, אלא של מורדי ההגיון הפשוט ביותר, מטעם גוש אמונים. אביא לכך כמה הדגמות.

תוקים־פוקים פלשתיני

כיצד לא עלה בדעתנו — ובדעת הפלשתינים — הפתרון, השקוף כבדולח, שהומצא לאחרונה (לפי מוסף „מעריב", על־ידי מועצת יש"ע יהודה, שומרון ועזה) למה שקרוי הבעייה הפלשתינית. הנה הוא לפנינו: „לערביי יהודה ושומרון יש להעניק זכויות מלאות בקביעת אורחות־חייהם בהיבטו המקומי היום־יומי. פתרון הבעייה המדינית ייעשה ברוח המצב הנוכחי, בו לערביי יהודה ושומרון הזכות לבחור ולהיבחר בפרלמנט הירדני" (ההדגשות שלי — ד.ב.). כיצד לא עלה בדעתנו הפתרון הפשוט הזה, ממש כביצת קולומבוס: הפלשתינים יחיו כאן, אך יבחרו במקום אחר!

בעקבות גוש־אמונים מציע אני את חוות־דעתם כפתרון אוניברסאלי: הבאסקים הספרדיים יבחרו בצרפת; הבאסקים הצרפתים יבחרו בספרד; הצרפתים בקוויבק הקנדית יבחרו בצרפת. אולי אף יימצאו אמריקנים גויים שיציעו כי שישה מיליוני יהודים בארה"ב... יבחרו בישראל. כבר אמרנו: אולי יש בכך פתרון אוניברסאלי: כל מיעוט לאומי, בכל ארץ שהיא, יבחר וייבחר בארץ אחרת — ונגמר העניין. הייתי עוד מבין אילו חכמי יש"ע היו יוצאים מתוך הנחה שתקום יישות ירדנית־פלשתינית, ואז מי שיבחר וייבחר ביהודה, שומרון ועזה, יטפל בפרלמנט בענייני בוחריו — אך מה שמציע גוש־אמונים, שמוחו עשוי כנראה „גוש אחד", הוא: דמוקראטיה לאקספורט. יצוא הקולות הפלשתיניים שיצביעו לפרלמנט הירדני, ויהיו כפופים לפרלמנט הישראלי.

ועוד דבר: מסתבר כי אנשי גוש־אמונים אינם קוראים היסטוריה, פרט כנראה לתנ"ך. אביא שוב דוגמה למקוריות המחשבה ה„גוש־אמונית". הרי דברי מועצת יש"ע: „ההיסטוריה מוכיחה כי הסכם שלום אינו חייב להיות בהכרח על בסיס טריטוריאלי". אלא על איזה בסיס, רבותי, פרט לתשלום פיצויים, או הסכמים מסחריים? הראיתם מימיכם סיכסוך טריטוריאלי שלא נגמר בהסכם טריטוריאלי? הלשם כך אתם חיים כאן עשרות בשנים, כדי שלא תשתכנעו עד עתה כי שני עמים יושבים בארץ הזאת, וכל אחד מהם טוען „כולה שלי"? הלשם כך קראתם בגמרא על „שניים אוחזים בטלית"? הקיצור: מה שמציע גוש־אמונים, במחשבתו הביזאנטינית, הוא: הבו לנו פתרון דמיוני לסיכסוך טריטוריאלי ריאלי.

חלוצים „דה־לוקס"

אותי ושכמותי, אי־אפשר לרמות: אנו יודעים התיישבות מהי, בתנאי־בראשית, ותוך הסתפקות במועט, עד להידוק החגורה. אנו גם יודעים מי בנה את הארץ הזאת. קורא אני, למשל, בספרו של מי שהיה שר־החקלאות, חיים גבתי („מאה שנות התיישבות"), כי לפני הקמת המדינה הוקמו בארץ 231 יישובים — ולאחר הקמתה, 587 יישובים נוספים. הרוב המוחץ והמכריע של יישובים אלה, בתנאי בראשית, היו ישובים חילוניים — כאשר המפלגה הלאומית־לעילא, והיא חירות הרביזיוניסטית, תופסת בכל אלה... 3 אחוזים ותו־לא. והיישובים הדתיים (בטרם גוש־אמונים) אף הם מיעוט קטן. הארץ נבנתה על־ידי חילוניים — חברים נכבדים מגוש־אמונים וממועצת יש"ע — וכולם ללא התנחלות „דה־לוקס", שהיא עתה נחלתכם.

היה מעניין לבדוק כמה מן המתיישבים דאז קיימו דירה שנייה (להשכרה, או לא), בצד הישראלי של הקו הירוק. שוב, כדאי היה לבדוק מי בנה את היישובים החדשים ביהודה ושומרון — יהודים או ערבים? ואחרון — מאחר שרכישת דירה ב„שטחים", לרבות המשכנתא, הן עתה במחיר מוזל מאוד — כדאי היה לבדוק באלו תנאים מוטלים לדעת יירכש לעצמו, נניח, אזרח ישראלי, דירה או בית, בגליל או בנגב. ולא ביהודה ושומרון. כל עוד הסטאטיסטיקה הזאת לא תהיה נהירה לכל אחד (ולרבות כותב שורות אלה) יש לי תחושה די מבוססת כי מה שקרוי התנחלות, בגדה וברצועה, נעשה בתנאי פרי־טקציה (טוב, נקרא לכך תנאים „מועדפים") המשאירים בצל כל התיישבות אמיתית, במסגרת הקו הירוק. גם לא שמעתי שום זעקה, בגדה וברצועה, המזכירה במשהו את זעקת־האמת של תנועת המושבים והתנועה הקיבוצית, שהתיישבותם אינה דומה כלל להתנחלות־החמה של גוש אמונים, לנגד עינינו.

וביום השישי — לימודים

עם צמצום שבוע העבודה לחמישה ימים יוכלו העובדים להקדיש את היום השישי להרחבת השכלתם — דבר שיתרום להם ויעזור לחברה

מאת אורי אגמי

זה מספר שנים מתנהל הוויכוח על שבוע של חמישה ימי עבודה, תוך שמירת רמת הפריון והעלאתה וכן שמירה והעלאת רמת החיים של העובדים.

לא רק שאין סתירה בין חמישה ימי עבודה בייצור ובשירותים, אלא יש השלמה ביניהם, וצריך שנראה את הדברים מנקודת מבט בסיסית־כלכלית־חברתית ולאו דווקא מנקודת המבט של מו"מ חשבר.

בארה"ב ובקנדה וכן במערב אירופה עובדים חמישה ימים בשבוע ומייצרים חמישה ימים וכן נותנים שירותים חמישה ימים, ואילו החנויות וכל יתר השירותים האישיים פתוחים לפחות שישה ימים בשבוע.

בישראל, 50 אחוז מהמשק היצרני עובד כבר עתה חמישה ימי עבודה בשבוע והיום השישי מוקדש לטיפול בבעיות האישיות והמשפחתיות ולצרכי קניות.

ההצעה שעומדת על סדר יומנו היא הצעה מקיפה, האומרת: חמישה ימי עבודה, שישה ימי שירותים אישיים לצ[illegible]ור. (אפשרי כמובן גם שישה ימי ייצור, בשי[illegible]ת רוטציה מסודרת ומתוכננת מראש).

יום אחד בשבוע יוקדש ללימודים. ההסתדרות נערכת כבר עתה לניצול היום השישי. עובדים במפעלים שונים, כבר היום, בעיקר במפעלים האזוריים, מקדישים את היום השישי ללימודים. שומה עלינו לעשות נפשות לתרבות של הרחבת השכלה ולימודים, כלומר, הקדשת יום אחד בשבוע ללימודים. כל אחד וכל קבוצה לפי רצונה, לאו דווקא לימודים מסודרים, אם כי אין פסול בכך שפועל או עובד ייצור או עובד שירותים יקדיש יום בשבוע להרחבת השכלתו, דבר שיתרום להם ויעזור לחברה ולמדינה גם יחד.

אנו נמצאים בתקופה בה הולך ומצטמצם הפער המקצועי בין עובד הייצור לעובד השרותים. יותר ויותר טכנולוגיה קיימת בעבודת הייצור ויותר ויותר תכנים טכנולוגיה בשירותים. זהו גם מצב שמצמצם את הפער בשכר ועל כל פנים, מה שבטוח הוא שטוב כי כל העובדים בכל המקצועות השונים יראו את העתיד בלימודים.

אני מקווה שאכן המו"מ יסתיים בהסכמה על חמישה ימי עבודה ושישה ימי שירותים. ואז עלינו, על רשתות החינוך של ההסתדרות, על האיגודים ועל מועצות הפועלים, להיערך ולהציע לעובדים תוכניות לימוד לימי השישי.

אני מקווה שמאבקה של ההסתדרות לשבוע עבודה של חמישה ימים יסתיים בחיוב ויתרום לקידום יחסי העבודה, לקידום הפריון במשק ולקידום השירותים, וכל זאת בנוסף על שמירה וקידום רמת החיים של העובדים השכירים; והתרומה הנוספת תהיה העלאת רמת ההשכלה והידע הכללי והמקצועי של העובדים.

ביורוקרטיה בשירותים ובשיווק פוגמת ברווחיות האבוקדו

יבולי האבוקדו בעונה הנוכחית נאמדים בכ־130 אלף טונות, לעומת 86 אלף טונות בעונה שעברה — עליה של 100 אחוז. ההבדל הממשי בין העונה שעברה לעונה הנוכחית הוא ביבולים. היבול הממוצע עלה בעונה הנוכחית ל־1.3 טון לדונם לעומת 700 קילו. אם מנכים את השטחים השוליים, בהם היבול הממוצע נמוך במיוחד, נאמר היבול הממוצע בעונה הנוכחית בכ־1.85 טון לדונם, וזהו הישג יוצא מן הכלל. הגידול ביצוא הוא מעבר לצפוי. לאגרקסקו היתה תחזית של 85 אלף טון יצוא, אך היצוא למעשה גדל ל־100 אלף טון.

בינתיים עוד אין כמעט עיבוד תעשייתי לאבוקדו. עם זאת, יש לזכור, כי האבוקדו הישראלי בעונת החורף הוא כמעט מונופול בשוקי אירופה.

המחיר הממוצע בעונה זו היה כ־1,000 דולר לטונה, כולל ביטוח שער (9 אחוזים), לעומת מחיר ממוצע של 1,021 דולר לטונה בעונה שעברה, שהיה גבוה במיוחד. בעונת 1984/85 היה המחיר הממוצע 762 דולר פר"ב לטונה. אלה היו מחירי־שוק עד חודש מאי. במאי ירדו המחירים בשוק האירופי בצורה דרסטית עד ל־430 דולר לטונה, ירידה שהשפיעה על המחיר הסופי שקיבל המגדל. נזקי ההתחרות עם דרום־אפריקה נאמדים בכ־5 מיליון דולר.

צרפת עדיין השוק העיקרי

מדינות היעד של היצוא מתחלקות כך: 60 אחוז צרפת, והשאר מתחלק בין בריטניה, גרמניה ומדינות סקנדינביה. לכל העוסקים ביצוא האבוקדו ברור כי השוק הצרפתי רווי לגמרי ויש לחשוב על שווקים חדשים, ובמיוחד על שוקי גרמניה.

לשנות את מערכות השווק

ניתוח המצב בעונה הנוכחית מראה, כי היו צריכים לפעול בצורה שונה כדי להגדיל את התמורה למגדל האבוקדו. רומק רותם, רכז המחלקה הכלכלית במפעלים האזוריים „גרנות", מדגיש כי הכל מתנקז על המגדלים — כל המערכות האחרות גובות את שלהן; המגדל מקבל את השארית ואפילו אינו נהנה כמו המערכות האחרות מהמימון ליצוא.

את המימון ליצוא מקבלת מועצת הפירות. כאשר גם התמורה עבור היצוא זורמת מהבנקים לאגרקסקו, מאגרקסקו למועצה, מהמועצה לבתי אריזה, מבתי האריזה למגדלים. בכל מקום נדבק משהו וצובר „זמן שהייה", ו„הזמן" הזה שווה כסף. רותם מדגיש, כי התעשייה מקבלת את המימון ליצוא ישירות — אין שלבי ביניים. אך המערכות באבוקדו, בנויות בצורה שתוארה כאן. המערכות האלה עובדות בשיטת „קוסט פלוס" וממנה ניזוק מגדל האבוקדו.

לטענת רותם, מוכרחים לייעל את המערכות ולצמצמן, כדי לחסוך זמן וכסף. לגבי מגדל האבוקדו, כל אגורה קובעת את הכדאיות. שלא כמו בענף ההדרים, בו יש משקל גדול למגדלים פרטיים, גידול אבוקדו הוא ענף של קיבוצים ולכן תמוה בעיניו חוסר היעילות של כל הגופים נותני השרותים לאבוקדו.

גופים מסורבלים

מועצת הפירות גדולה ומסורבלת ועובדים בה 140 איש. יש במועצה מחלקות רבות מאוד, היוצרות בעיות. בכל אלה מוכרחים לקצץ, כדי שהתמורה למגדל האבוקדו תהיה גדולה יותר. כדי להשיג זאת, על כספי התמורה למגדל לזרום ישירות מבנק ישראל לבתי האריזה. אין שום צורך שהכספים המגיעים למגדל האבוקדו ישהו במועצה ושם יורידו אחוזים, ולו גם מעטים ביותר.

רותם מזכיר, כי במועצת הפירות פועל תאגיד אבוקדו, שהוקם כדי לנהל את המדיניות הכוללת בענף, כלומר פיקוח על נטיעת שטחים חדשים, החלפת זנים ומערכת קשרים מסועפת עם חברת אגרקסקו, שהיא המשווק הראשי של אבוקדו. למגדלי האבוקדו יש בעיות עם „אגרקסקו" ולדעת רותם אסור להסתיר אותן.

אגרקסקו היא חברת השיווק הראשית של מוצרי חקלאות טריים, ירקות, פירות ופרחים, מציין רותם. מגדלי אבוקדו סבורים שכאשר נוצר מחסור בירקות בשוקי חו"ל, מטילה אגרקסקו עמלות מוגדלות על יצוא האבוקדו, שהרי האבוקדו הוא ה„אייטם" החשוב ביותר של אגרקסקו, המביא לה את ההכנסות הגדולות ביותר.

נושא נוסף השנוי במחלוקת בין מגדלי האבוקדו לבין חברת „אגרקסקו" הוא קידום המכירות של האבוקדו באירופה. אגרקסקו מחייבת את מגדלי האבוקדו בהוצאה של 2 מיליון דולר בשנה לפירסום וקידום מכירות, הכוללים מבצעים מיוחדים כגון הוזלות מחירים, מבצעי טעימת פרי, חוברות פרסומת וסרטונים, מתכונים וכיו"ב. לדעת רותם, יש לבדוק את הנושא הזה לעומקו, לאור חשיבותו והן בגלל עלותו.

חיים מרגלית

■ מפעל טבעול רשם באחרונה פטנט עולמי נוסף, על שכלול בטכנולוגית הייצור של מזון דמוי בשר, המהווה פריצת־דרך בתעשיית המזון מן הצומח. ד"ר מיכה שמר, מנהל המחקר והפיתוח של טבעול, מסר כי תהליך הייצור שוכלל באמצעות שימוש בחומרים טבעיים חדשים, היוצרים שילוב משופר של חלבוני הדגנים והקטניות בתערובת הייחודית של טבעול.

מזווית אחרת

תוספת יוקר חלקית – תנאי מוקדם ליצירת אינפלציה

מאת ד"ר יקיר פלסנר

בין ה„עיזים" שהוכנסו לחדר המו"מ על השכר בסקטור הציבורי נמצאת גם שאלת תוספת היוקר. נתבשרנו, כי יש בעיות בהארכת תוקפו של ההסדר הקודם, וכי מנכ"ל האוצר סבור שיש לשנותו בתנאים של אינפלציה נמוכה יותר. מאחר שיש הרבה אי־הבנות בפרשת תוספת היוקר, כדאי אולי להבהיר כמה היבטים מרכזיים של ענין זה, שלרבים הוא נראה מסובך.

הסדר תוספת היוקר המקובל במשק הישראלי מבטיח לעובדים, בסוף תקופה שאורכה נקבע בהסכם (למשל כל 3 חדשים), פיצוי על האינפלציה שאירעה בתקופה הקודמת. האינפלציה מדודה ע"י מדד המחירים לצרכן. מה שחשוב ביותר לדעת הוא, שהפיצוי הינו רק על חלק מן האינפלציה. כדי לסבר את העין, נזדקק לדוגמה. נניח, כי בתקופה מס. 1 מדד השכר הנומינלי והריאלי הוא 100, וכך גם מדד המחירים הממוצע לתקופה. נניח, כי בתקופה מס. 2 מדד המחירים הממוצע הוא 110. אילו חוץ מזה לא היה קורה דבר, היה השכר הריאלי נשחק, כתוצאה מכך, ל־90.9. אם הסכם תוספת היוקר קובע, למשל, פיצוי בשיעור של 80% מן ההתייקרויות, כי אז יגדל השכר הנומינלי ל־108, אבל השכר הריאלי יהיה 98. כלומר, עדיין תיוותר שחיקה של 2% בשכר. אם התהליך האינפלציוני מתמשך, השחיקה מצטברת והולכת וכך אין תוספת היוקר מספקת הגנה מלאה על השכר.

ההיגיון שמאחורי חלקיות תוספת היוקר, גם אם הוא מוצדק על־פי שיקולים עקרוניים, נתגלה כבלתי מתאים לתנאיה של ישראל. מצד אחד, מנומקת החלקיות בכך שיש צעדים שאותם זכאית הממשלה לעשות, והמביאים לשחיקת שכר, שעליהם לא צריך לחול פיצוי. למשל, אם הממשלה מבצעת פיחות, יגרור זה התייקרויות ומכך שחיקת שכר. כיוון שזהו צעד שיש לו לכאורה מטרות מוצדקות מנקודת ראות טובת כלכלתה של ישראל, אין לפצות את העובדים בגין ההתייקרויות שנגרמה. הנימוק השני הוא, שהגנה מלאה שוללת מן האיגודים המקצועיים את תפקידם כמגינים על השכר, שהרי מנגנון ההגנה על השכר הופך להיות אוטומטי. במצב זה לא נותר לאיגודים אלא להצדיק את קיומם ע"י תביעות להעלאות שכר, דבר בלתי רצוי למשק, אלא אם כן חלה עלייה מקבילה בפריון.

שני הנימוקים לא עמדו במבחן המציאות.

אשר לנימוק הראשון, הרי שאין חלקיות ההגנה מסוגלת להפלות בין הסיבות לעליות מחירים כלומר, ההגנה היא חלקית, תהא אשר תהא סיבת האינפלציה. מה שחשוב יותר הוא, שחלקיות ההגנה יצרה את התנאים לאינפלציה של שנות ה־70 וה־80. הכיצד? כנקודת מוצא משמשת העובדה שהוגי המדיניות הכלכלית של ישראל הצהירו כמעט בבירור, כבר במחצית הראשונה של שנות ה־70 כי הפיחות משמש בידם ככלי לשחיקת השכר, כאשר זה עולה לרמות המסכנות את רווחיות היצוא מישראל. יוצא, שאילו היתה תוספת היוקר מגינה על השכר באופן מלא, לא היה הכלי הפיחותי עומד לרשות עושי המדיניות הכלכלית. שהרי במקרה כזה פיחותים לא היו מסוגלים להשיג את המטרה שלה יועדו.

נשק הפיחות נגד עליות שכר

אילו היתה תוספת היוקר מונעת את השימוש בנשק הפיחות, לא היתה מתהווה האינפלציה הנוראה, שממנה נחלצנו לפני שנתיים כתוצאה מהוויתור על הפיחות כנשק במאבק על השכר. מאחר שהאינפלציה אכן התחוללה, התרגלו השכירים לצפות לשחיקות קשות בשכרם. כדי למנוע שחיקות כאלה, ניסו העובדים, כפי שגם אירע במדינות אחרות, להגן על עצמם מראש ע"י תוספות שכר מעבר לאלה שבתוספת היוקר. כלומר, העובדים ביססו דרישות שכר על ציפיות לאינפלציה. כפי שקורה במקרים כאלה, גרמו לעתים תוספות השכר עלייה מעבר למוצדק על־פי האינפלציה, משום ששיעורי האינפלציה הצפויים לא תמיד התממשו. מכאן, שהאיגודים המקצועיים מצאו עצמם גורמים בדיעבד העלאות שכר, למרות שחלקיות ההגנה השאירה להם, כביכול, די מרחב להתגדר בו, בלי לגרום לעליות שכר. משחזר השכר ועלה ריאלית, הופעל נשק הפיחות ביתר־שאת, כדי לשחוק את התוספות, וכך הואצה האינפלציה וגברה שחיקת השכר. באופן זה המשיכה הנדנדה שבין השכר והפיחותים להיטלטל בקצב גובר והולך, כאשר התוצאה היחידה היא – אינפלציה גוברת והולכת. כל זה לא היה קורה אילו תוספת היוקר היתה של 100%.

בהעדר אינפלציה – השכר צמוד במלואו

אין פירוש הדבר שהמשק הישראלי לא היה נקלע לאפיזודות של עליות שכר שאינן מוצדקות על־פי עליית הפריון. אלא שבמקרה כזה, לא יכול היה איש להשלות את עצמו שהעניין ניתן לתיקון ע"י פיחותים. כלומר, במקרה כזה היה ברור לכל, שחזית המאבק על השכר נמצאת בשדה יחסי העבודה ולא בשדה שער החליפין. הכרה כזאת היתה גורמת לתעשיינים ולהסתדרות באחור לגלות יותר אחריות בניהול המו"מ על שכר, וממילא לא היה אז גם כל צורך בפיחותים. זו הסיבה לתביעה לתוספת יוקר של 100%. הסדר כזה היה מבהיר למעסיקים שאין הם יכולים לסמוך עוד על נשק הפיחות, וכך היו משתנים חוקי המשחק בכיוון הנכון. הנימוקים של אז תקפים גם היום, ועל כן אם יש מקום לשינוי בהסכם תוספת היוקר, הרי זהו הכיוון. ככלות הכל, בעולם שבו אין אינפלציה, השכר צמוד במלואו באופן הגדרתי, כי ערכו הריאלי אינו משתנה.

מכל האמור לעיל לא נובע כי תוספת שכר אינה מעוררת בעיות קשות. אלא שאת אלה אין לפתור ע"י חלקיות ההגנה על השכר, מכל מקום לא חלקיות של נוסחאות קיימות. הבעיה הראשונה, ולה אין פיתרון כללי, נובעת מן העובדה שהשכר צמוד על פי האינפלציה הכללית, שהיא ממוצע של עליות מחירים של המוצרים והשירותים שבסל הצרכן. מטבע הדברים, לא כל ענף מתייקר בשיעור הממוצע. למשל, יתכן שהאינפלציה היא של 10%, אבל מחירי הנעליים עלו רק ב־7%. בתנאים של הצמדה מלאה יימצא, איפוא, יצרן הנעליים מעלה את שכר עובדיו ב־10%, בעוד תקבוליו עלו רק ב־7%. יוצא שרווחיו נפגעים. בעיה מסוג זה ניתן לפתור רק במסגרת הענפית, על ידי כללים שאותם יש לכלול בהסכם הענפי.

הבעיה הקשה השנייה קשורה בהתייקרות של מוצרי יבוא. התייקרות כזאת היא כמו מכת טבע – לישראל אין על כך השפעה. התייקרות היבוא, פירושה שישראל צריכה לייצא יותר תמורת אותו היבוא. יותר יצוא פירושו פחות שיווק מקומי. פחות שיווק מקומי פירושו, בין השאר, פחות צריכה. אם לא כן, יהיה על גידול היצוא לבוא על חשבון ההשקעות בלבד, ובכך טמון נזק לעתיד הכלכלה.

וכאן אנו מגיעים לגרעין העניין: פחות צריכה, פירושה פחות רווחים ליצרנים, אבל גם פחות שכר לשכירים. שחיקת הרווחים מובטחת ע"י התייקרות התשומות המיובאות. שחיקת השכר תובטח ע"י התייקרות המוצרים שלא תפוצה ע"י תוספת יוקר. זה מה שצריך היה לקרות בעקבות התייקרויות הדלק של 1973/4 ו־1979/80 ולא קרה. התוצאות היו עגומות. מי שיעיין בנתוני החשבונאות הלאומית מאז ועד היום, יגלה שההשקעות בישראל ספגו מכה קשה שעדיין לא התאוששנו ממנה. כלומר, קרה מה שלא צריך היה לקרות. תושבי ישראל התגוננו מפני משבר הדלק לא בהידוק החגורה המתבקש, לפחות לזמן מעבר, אלא ע"י הקרבת העתיד על מזבח ההווה.

מסקנה – הסכם תוספת היוקר צריך לכלול שיטת חישוב מוסכמת שעל־פיה תופרד ההתייקרות המקומית הנובעת מהתייקרות היבוא משאר מרכיבי ההתייקרות. הפיצוי המלא יחול רק על אותו מרכיב באינפלציה שאינו נובע מעליות מחירים בחו"ל. מובן שאי־אפשר לדייק בחשבון מסוג זה, אבל אפשר להגיע לקירוב טוב למדי, על־פי הידע הקיים בדבר שיעורי מרכיב היבוא במוצרים המקומיים. מכל מקום, עדיפה האפשרות שיהיה צורך להתגבר פה ושם על טעויות במישור הענפי, על פני הזדקקות לפיחותים.

בעיקרון, יש איפוא לשאוף להגנה מלאה בפני אינפלציה, עם הסייגים שגזרנו, להימנע מפיחותים ולהתאים את העליות הריאליות בשכר לעליות מקבילות בפריון.

כל ידידי השרשרון

„אריק שרון ממשיך להראות לכולם שהוא מצפצף על החוק, מסר כללי מינהל תקין ועושה שימוש במשרד התעשייה והמסחר כדי לבנות את מקורביו" – אומר ח"כ רן כהן בהתייחסו לרשיונות היבוא מסין שקיבל אבי דוראי, מי שהיה עוזרו של שרון לענייני התיישבות. פרשה זו נוספת על שורה של פרשות שנדונו בבג"ץ, עליהן חוייב שרון להשיב עד סוף החודש.

לדבריו, קשריהם של שרון ודוראי הפכו לשערורייה לפני כחמש שנים, בימי מלחמת פוקלנד, כאשר שרון היה שר הביטחון. באותה עת קיבל אישור למכור מטוסי „סקייהוק" לארגנטינה. לאחר שהדבר נודע לאמריקנים פנה שר החוץ האמריקני דאז, אלכסנדר הייג, לראש הממשלה דאז מנחם בגין, והתערבותו זו טירפדה את העיסקה. „מאז שדוראי משרת את שרון באופן אישי, היו נסיונות חוזרים ונשנים שלו לסייע לדוראי על חשבון קופת המדינה, תוך עקיפת הנוהלים והתערבות אדמיניסטרטיבית של שרון בקבלת אישורים למיניהם", אומר כהן. לדבריו, שרון מנהל את ענייניו עם הכפופים לו במשרד על־ידי הוראות בעל־פה, העומדות בסתירה להוראות בכתב, ופקידי התמ"ס מבינים את הרמזים ומבצעים את הוראות השר.

אבי דוראי קיבל בשנה האחרונה רשיונות ליבוא מוצרים מסין בכ־2.5 מיליון דולר וההסדר שנעשה עימו מאפשר לו לבצע עסקות נוספות בהיקף דומה, כלומר בסך הכל ב־5 מיליון דולר. סין אינה מקיימת יחסי סחר סדירים עם ישראל ובמקרה כזה, כמו ביחסי המסחר עם מדינות מזרח־אירופה, מותנה בדרך כלל האישור ליבוא ביצוא־גומלין לאותה מדינה. במקרה של דוראי, לא דרש התמ"ס יצוא גומלין.

לכאורה, יבוא בהיקף 2.5 מיליון דולר איננו גדול, אולם הסחורות הסיניות הן זולות מאוד, בגלל עלויות נמוכות, וערכן בשוק הישראלי הוא לפחות פי 10 מהסכום שבו נרכשו בסין. רן כהן מציין עוד, כי יבוא כלי־רכב מזכוכית מסין יוצר תחרות בלתי הוגנת עם מפעל „פיניציה" של „כור", אשר פיתח מחלקה מיוחדת לכלי־רכב כדי לשקם את המפעל. פגיעה נוספת עלולה להיגרם למפעל אחר של „כור", „נעמן", בעקבות האישור שקיבל דוראי לייבא מסין כלי חרסינה, וגם יבוא „מטות שבחאי" צריך להדאיג את התעשייה המקומית.

הנושא נדון בוועדת החריגים

במשרד התעשייה והמסחר אומרים, כי אישור היבוא שניתן לאבי דוראי לא ניתן בהתערבותו של שרון ונעשה על־פי הנוהלים המקובלים. שרון, אומר דובר התמ"ס, החליט במסגרת המדיניות הכוללת לעודד גופים וחברות העוסקים בתחום היצוא לסין, על־ידי מתן רשיונות מוגבלים ליבוא ממדינה זו, בהתאם לנהלים. „דוראי נפגש עם שרון על ענייני סין, אבל שרון לא נתן הנחיה לאשר לו רשיונות יבוא. הפגישה ביניהם נערכה לאחר שדוראי סיכם את כל התנאים עם אנשי המינהל לסחר חוץ במשרד", אומר הדובר.

מנכ"ל התמ"ס, יורם בליזובסקי, אומר כי הנושא הזה נדון בוועדת חריגים. לדבריו, למרות שהמדיניות היא אכן להתנות יבוא ביצוא־גומלין ביחסי המסחר עם סין, כמו עם מדינות הגוש המזרחי, הוחלט לאשר מספר עסקות יבוא ללא התניה של יצוא ישראלי, כדי לעודד את יחסי המסחר עם סין ובמוצרים שאינם פוגעים בתעשייה הישראלית. בליזובסקי אומר, כי היו מספר חריגים כאלה – לא רק דוראי. מנכ"ל התמ"ס מוסיף, כי הנושא הזה נדון בדרגים שמתחתיו, והוא לא נפגש עם אבי דוראי.

אבי דוראי מצטרף לשורה ארוכה של ידידי שרון, העולים איתו לכותרות משותפות. אחד מידידיו הטובים של השר שרון הוא הדוראי שרון. בחוותו יש עדר כבשים גדול, והחווה מפיקה רווחים נאים מהאמרת מחירי בשר הכבש, ומניעת יבוא בשר כבש כבר זכתה לטיפול נמרץ בדו"ח האחרון של מבקר המדינה.

פרשה אחרת, שפורסמה בדו"ח מיוחד של מבקר המדינה, יעקב מלץ, קשורה בידיד אחר של שרון, המיליונר משולם ריקליס. שרון קיבל מריקליס, ב־1972, הלוואה של 200 אלף דולר כדי לרכוש את חוותו. הלוואה זו הוחזרה ב־1985, בלי ריבית. המבקר נכנס לתמונה, כיוון שריקליס הוא אחד מבעלי „חיפה כימיקלים" (עם אריה גנגר, ידיד נוסף של שרון). ערב השתלטות ריקליס־גנגר על החברה נדחתה בקשה שלה ממרכז ההשקעות בתמ"ס לקבל מענקים והלוואות. לאחר הצטרפות ידידי השר חלה תפנית במדיניות התמ"ס, והבקשות אושרו.

רן כהן מזכיר, כי שרון ננזף על־ידי מבקר המדינה, הן בוועדה לביקורת המדינה והן בשיחה שהיתה בין שרון למבקר, ועל כך מסר יעקב מלץ לוועדה. עוד מזכיר כהן, כי בעקבות פרשת ריקליס־גנגר, התחייב שרון להעביר מקרים חריגים הנוגעים לידידיו לטיפולו של שר אחר, ושרון עצמו רמז שיהיה זה גדעון פת. בתשובה לשאלה של רן כהן לפת בעניין זה השיב פת, כי „אין אהבה שורה ביני לבין שרון – ואף זה בלשון המעטה".

חיים מרגלית, אודי נחשון

סין

עסקים צנועים למקדונל דאגלס

חברת המטוסים האמריקנית מקדונל דאגלס מקווה רק לרווח קטן ממטוסי הסילון שהיא מרכיבה בסין, אך רואה בעסק זה דריסת־רגל המעניקה לה יתרון בהתחרות עם מתחריה על חוזה גדול יותר, אומר פקיד בכיר בחברה.

„אם הכל יתנהל כמתוכנן, נפיק רווח קטן, צנוע", אומר גארת צ'אנג, נשיא מקדונל דאגלס הסינית, בראשית החודש לכתבים.

הראשון מבין 25 המטוסים הדו־מנועיים האמורים להיבנות בשנחאי עד־1991 מופק בימים אלה על־פי לוח הזמנים לחברת התעופה הלאומית של סין. שטת הראשונים מבין מטוסי המ"ד 82, המסוגלים לשאת כ־150 נוסעים, ייבנו כמעט בשלמותם מחלקים שיובאו ממפעל החברה בלונג ביץ', קליפורניה. אחר־כך ישתמשו ביותר רכיבים מתוצרת סין.

ההסכם לייצור משותף, בסכום כולל של למעלה מ־600 מיליון דולר, הוא החוזה הגדול ביותר שנערך להעברת טכנולוגיה מארה"ב לסין. „לעתים זו החלטה קשה — האומנם היא כדאית?" אומר צ'אנג, בהזכירו כי מעמדה של מקדונל דאגלס בשוק הסיני היה אפס כאשר נחתמה העיסקה, לפני שלוש שנים.

המתחרה האמריקנית של מקדונל דאגלס, בואינג, וכן הקונסורציום האירופי איירבאס אינדאסטרי, מתחרים עם החברה על חוזה נוסף. בואינג, החברה האמריקנית הראשונה שסיפקה מטוסים לסין, מכרה כאן עד כה למעלה מ־50 מטוסים. יצרניות המנועים האמריקניות פרט אנד ויטני וג'נראל אלקטריק, וכן רולס־רויס הבריטית, מתעניינות אף הן בעיסקה. אולם לדברי צ'אנג, מפעל חברתו בשנחאי מעניק לה „יתרון קטן".

תמורת כל דולר שמשלמת סין למקדונל דאגלס תמורת מטוסיה התחייב היצרן האמריקני לקנות 30 סנט של מוצרים סיניים הקשורים לייצור מטוסים.

ג'י דינמור, רויטר

■ הרווח הנקי של משכן, בנק למשכנתאות מקבוצת בנק הפועלים, הסתכם במחצית הראשונה של 1987 ב־3.25 מיליון ש"ח — פי שלושה מהרווח הנקי בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון העצמי, בחישוב שנתי, הגיעה לכ־26 אחוז. ההון העצמי של הבנק גדל מ־24.7 מיליון ש"ח לכ־28 מיליון ש"ח.

■ בעקבות פרסומים שהופיעו בעיתונות בעניין חב' אפריקה־ישראל להשקעות, הנמצאת בשליטת בנק לאומי, הובהר כי לא נתקבלה כל הצעה מקבוצת „כלל", כפי שפורסם בעיתונות, לרכוש את השליטה בחב' אפריקה־ישראל להשקעות. מנכ"ל בנק לאומי לא נפגש ולא דן עם מנכ"ל „כלל", מר גלוי, בנושא אפריקה־ישראל להשקעות. לא התקיים כל דיון בדירקטוריון בנק לאומי או הנהלתו בדבר מכירת השליטה בחב' אפריקה־ישראל, ואין כוונה להביא את הנושא לדיון.

הלביא (2)

סימן השאלה נותר ללא מענה

מחקרים נוספים הוזמנו על־ידי התעשייה האווירית, מפרופ' טלפז וד"ר דני פרידמן, כלכלנים המועסקים במרכז לחקר ההתיישבות ברחובות ובמכון וולקני, באמצעות חברת „ידע" שמנכ"לו הוא ד"ר יורם פרידמן. הבדיקה של שני כלכלנים אלה נעשתה בגישה שונה. הבודקת תרומות הלביא לתעסוקה במשק הלאומי ויצירת נכסי הון כתוצאה ממחקר ופיתוח שיבואו לידי כלל בשלות רק משנת 1991 ואילך, כלומר עם השלמת שלב הפיתוח.

אולם למרות הגישות המחקריות השונות, ההנחות הפריוריות של מחקר זה דומות בנקודות מסויימות להנחות של עמיתיהם התל־אביבים. כך, למשל, מוסכם גם עליהם כי „אין לקחת בחשבון הוצאות הפיתוח את אלו שכבר נעשו". ניתן היה לקבל גישה זו, כאשר משווים את עלות השלמת הלביא עם האלטרנטיבה האפשרית של רכישת הא"ף־16. אולם המחברים קובעים כי „במחקר זה נבחן פרוייקט הלביא בפני עצמו — בלא השוואה עם חלופות אפשריות". זהו ליקוי בסיסי במחקר, כי הוא מניח שמחיר שתי האלטרנטיבות זהה.

אולם אם מחיר שני המטוסים היה שווה, לא היתה קיימת בעיה כלל — הרי ברור כי בלביא מרכיב מקומי התורם תעסוקה, בעוד שבמטוס האמריקני אין מרכיב כזה. בעלות שווה של שני סוגי המטוסים נכסי ההון הנוצרים במשק הם באמת נכסי הון נותני תשואה, כלומר שווים משהו, בעוד שנכסי הון הנותנים תשואה שלילית לכל טווח קיומם — שווים לאפס.

במבוא קובעים שני הכלכלנים, כי נכסי ההון שווים לערכם המהוון של השימושים העתידיים, במונחים של ייצור למשק המקומי ואפשרויות יצוא. אולם „לאלה קיים צפי הנמצא באי־וודאות". לאחר שמצביעים על קיום אי־הוודאות, מניחים הנחות. הבסיס להנחות הוא, כי בייצור הכפיר יוצאו התע"א תת־מערכות של הכפיר ביותר ממיליארד דולר. מה יקרה בעשור הבא? סימן השאלה, המופיע במקור, נותר ללא תשובה. על סימן שאלה זה, ועל אי־הוודאות בצפי מבססים בעלי המחקר יצוא „נגזרות ללביא" של 350 מיליון דולר בין שנת 1995 ל־2005, כאשר בין 1987 ל־1994 היצוא הזה גדל בהדרגה מ־50 מיליון דולר ל־300 מיליון דולר.

כן הם מניחים, באופן שרירותי לגמרי (צפיו), שיעורי תשואה של 8 אחוזים בלביא ושל 15% ביצוא נגזרות. כל זאת, בהנחה נוספת של שער ריבית של 5%. איך נקבע שער הריבית לטווח ארוך ל־5%? „החלטנו לחשב ולהציג העלויות לכל התחום של שערי ריבית הרלוונטיים. כשער „מומלץ" לחישוב נלקח שער של 5%". כלומר, המחקר מבוסס כאן על „החלטנו" ו„מומלץ".

יהיה טוב לכולם

אם לסכם את מסקנות המחקר, ניתן לומר כי הכלכלנים הגיעו למסקנה שאם ייצרו 210 יחידות לביא בשיעור תשואה של 8 אחוזים, ואם בנוסף לכך ייצאו מרכיבים בסכום כולל של 5 מיליארד דולר, יהיה טוב למשק, יהיה טוב לתעשייה האווירית ויהיה טוב לכולנו. אולם, כל אלה הם רק יעדים, ולא תחזיות מבוססות.

לו ניתן היה לתרגם יעדים אלה לשפת המעשה, לו היצוא לא היה כרוך ברישוי אמריקני, לו המימון ללביא היה מובטח לאורך זמן ממקורות חוץ נוחים — לא היה כלל שום צורך בהזמנת מחקרים. הבעיות מתחילות בנקודות שבהן המחקר מסתיים.

מעבר לכל אלה הם מניחים גם מצב של העדר תעסוקה מלאה. גם כאן — על בסיס תרגום מצב זמני לתחזיות לטווח ארוך. כלומר, כיום קיימת אבטלה של 2%, לכן היא תהיה קיימת גם במשך 20 השנים הקרובות. בתנאי תעסוקה מלאה, היצוא רק מחליף יצוא אחר וייצור הלביא רק מחליף תעסוקה אחרת לשם ייצור מחליפי יבוא. ואז צריך לחפש את המוצרים בעלי היתרון היחסי הגבוה יותר. בתנאים שנצפו על־ידי הכלכלנים, אין ספק כי הלביא הוא בעל יתרון יחסי גדול, ובאמת ניתן רק להצטער על כך שתנאים אלה אינם מתקיימים במציאות.

בתרגילים אקדמיים זה מותר, אך ניירות־עבודה אלה נועדו להשפיע על מקבלי החלטות, ואלה אינם מודעים להנחות החריפות שעליהן התבססו החוקרים, ובדרך כלל הם רק קוראים את המסקנה הסופית ומתרשמים כי מדובר במטוס רווחי, בעל מימון נוח, המביא תשואה של מיליארדי דולרים למשק, בתוספת תעסוקה והגדלת התוצר. הבעיה היא, כי הלביא בא במקום דברים אחרים. לכן הוא יכול להביא להקטנת התוצר הכולל האופטימלי, כי באותם המשאבים הקיימים מייצרים משהו שניתן לקנות בחו"ל בחצי המחיר, ולא מייצרים משהו שאולי ניתן למכור בארץ ובחו"ל במחיר כפול. אולם כאשר המחקר נערך ללא השוואה עם החלופות האפשריות, החוקרים פטורים מלבדוק זאת.

בהפרש של שלושה ימים פירסמו חוקרים אלה מחקר נוסף. בו הם מנסים להוכיח את הכדאיות של הלביא ביחס לחלופות צה"ל, וצירופים אפשריים של הלביא וחלופות צה"ל גם יחד מבחינת התעסוקה והערך המוסף. בסיכום הם מגיעים למסקנה, כי ללביא יש תרומה משמעותית ביותר לצמיחה, וכי הוא יגדיל את התעסוקה ואת התל"ג בצורה משמעותית ביותר, לעומת רכישת הא"ף־16.

זה נכון באופן עקרוני גם ללא כל מחקר מסודר. השאלה היא רק, מי ישלם את תוספת העלויות של הלביא לעומת הא"ף־16 — היצוא הישראלי האחר, רמת החיים, המושבים, הקיבוצים, הצרכנים או כלל העובדים. אם קיים הפרש מחיר, מישהו צריך לכסות את הפער, אך בשאלה יסודית זו החוקרים, כאמור, לא עסקו כלל.

(רשימה שנייה בסידרה)

צבי טימור

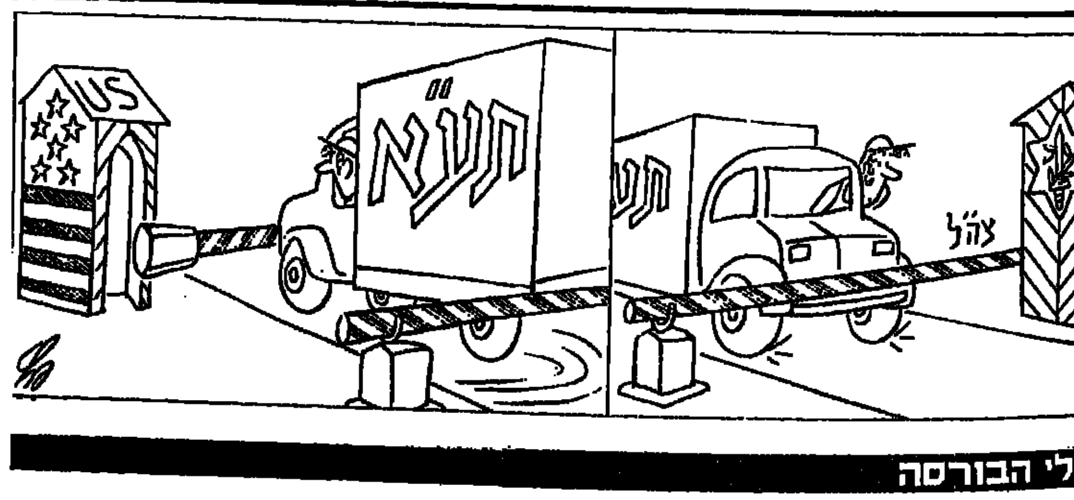

חדשות המשק

„סאיטקס" משתפרת אך עדיין בהפסדים

„סאיטקס" סיימה את המחצית הראשונה של 87 עם הפסד נטו של 7.5 מיליון דולר, לעומת הפסד נטו של 21.5 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. ראשי החברה אומרים, כי המגמה של ירידה ברורה בהפסדים, שהחלה ברבעון הראשון של 1986, נמשכת מאז באופן עקבי. במקביל, מגדילה החברה את היקף מכירותיה.

מחזור המכירות במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב־70.5 מיליון דולר, לעומת 53 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־86 – גידול של 33 אחוז. השיפור מתבטא גם בנתוני הרבעון השני של 87 לבדו, שהסתכם ברווח תפעולי של 850 אלף דולר, אך בהפסד נטו של כ־2.5 מיליון דולר. ברבעון השני גדלו מכירות מוצרי קדם - דפוס של „סאיטקס" ב־29 אחוז לעומת הרבעון המקביל אשתקד, וב־17 אחוז בהשוואה לרבעון הקודם. מוצרים אלה הם המובילים את תוכנית ההבראה של החברה.

אתמול הודיע „סאיטקס", כי הגיעה להסדר פשרה עם החברה הגרמנית „הל" בעניין ההליכים המשפטיים שהתנהלו בין שתי החברות בארה"ב. „הל" טענה בעבר, כי מערכות מסויימות של „סאיטקס" הפרו פטנטים הרשומים על שם „הל" בארה"ב, ו„סאיטקס" הגישה במקביל תביעה נגד „הל" ובנותיה בארה"ב, על הפרה דומה. על־פי ההסדר שהושג עתה, הסירו החברות את התביעות שהגישו, וכל צד יעניק למשנהו, לתקופה של חמש שנים, רשיון לא־ייחודי לניצול הפטנטים הרשומים על שמו. תמורת ניצול הפטנטים הרשומים על שם „הל" תשלם „סאיטקס" ל„הל" חמישה תשלומים שנתיים של 200 אלף דולר כל אחד, בכל חודש דצמבר, החל מ־1987.

אודי נחשון

נמשכים הזעזועים בצמרת

בצמרת „סאיטקס" נמשכים הזעזועים. לאחר שורה של חילופי תפקידים בחברה, שבראשם החלפת המנכ"ל בן־ציון נווה, הודיעה אתמול „סאיטקס" על פרישתו של אמנון נויבך, סמנכ"ל לכספים בחברה. נויבך נכנס לתפקידו ב„סאיטקס" באוקטובר 86 במסגרת הפעולות שנעשו להבראת החברה וההודעה הרשמית אומרת כי „הודיע על רצונו לפרוש". נשיא „סאיטקס" אפי ארזי אמר אתמול ל„על המשמר", כי נויבך פרש מ„סיבות אישיות", על רקע עבודתו בחברה.

אשר לסדרת חילופי התפקידים בצמרת החברה אמר ארזי: „אני מאמין שחברה המשנה את אופי העסקים שלה, גם משנה את הארגון שלה." ארזי אינו מייחס חשיבות רבה לעובדה שנויבך כיהן בתפקיד רק 9 חודשים ואינו רואה סכנה בהשפעת פרישתו על מצבה של החברה. „אני מצטער על פרישתו", אמר. „נויבך הוא בחור מצויין, וטוב שהיה לנו מחליף שיכול להיכנס לתפקיד מיד". את נויבך יחליף גיורא ביתן, גזבר החברה. ביתן עובד בחברה חמש שנים ובתפקידו הקודם שימש כגזבר „סאיטקס אמריקה".

בהתייחסו לתוצאות הכספיות של החברה אמר ארזי כי הוא אופטימי ביחס לעתיד, אבל „התפקיד שלי הוא לדווח על תוצאות, ולא להיות נביא". עוד אמר, כי הוא מקבל גיבוי מלא ממנכ"ל „כלל" ומיו"ר החברה, אהרן דברת.

א. ב.

הושלם הסכם סחר עם פורטוגל

ישראל ופורטוגל השלימו בימים אלה הסדר עקרוני על תנאי הסחר בין שתי המדינות, על רקע הצטרפות פורטוגל לשוק האירופי המשותף. השלמת ההסדר עם פורטוגל, לאחר שכבר סוכם ההסדר עם ספרד, סוללת את הדרך לחתימה על הסדר כולל בין ישראל לשוק האירופי המשותף, שיעניק הקלות במכסים על יצוא מוצרי מזון וחקלאות מישראל, וכולל הקלות מכס מפליגות ליצוא הפרחים הישראלי.

סגן ראש המינהל לסחר חוץ בתמ"ס, זוהר פרי, שעמד בראש המשלחת הישראלית לשיחות עם ספרד ופורטוגל ייכנס לתוקף לא יאוחר מדצמבר השנה.

ההסדר עם פורטוגל קובע תקופת מעבר שתימשך עד ה־1 בינואר 1993, שבמסגרתה יבוטלו כליל המכסות וההגבלות בין שתי המדינות. פורטוגל תעניק לישראל פטור ממכסים מיד עם כניסת ההסכם לתוקף ויבוטלו מרבית ההגבלות על היצוא הישראלי אליה. כתמורה תעניק ישראל לפורטוגל את תנאי מדינות השוק המשותף, להוציא רשימה של מוצרים שהוגדרו כ„רגישים". המכסים על מוצרים אלה יופחתו עד ינואר 1993. ברשימת ה„רגישים": מוצרי מזון, טקסטיל, קוסמטיקה, הלבשה מעור, לבידים וסיבית, נייר נטול עץ, רהיטים, תכשיטים, מוצרי קרמיקה וחרסינה. ההסכם גם קובע מגבלות על יבוא לישראל של נעליים מסוגים מסויימים, ושל אריחי חרסינה רגילים.

פרי מסר עוד, כי בשיחות עם נציגי פורטוגל הושם דגש במוצרי טקסטיל, שבהם מתחרה התעשייה הפורטוגלית ביצרנים הישראלים. בנושא זה התגלעו חילוקי דעות, וכדי למנוע „פיצוץ" המו"מ הוחלט בתמ"ס להגיע להסכם שיכלול הגבלות יבוא מסויימות לשני הצדדים.

א.נ.

עצמאים נגד „מס לביא"

הטלת „מס לביא" תבטל את הרפורמה במס שמבצעת הממשלה ותפגע באמינותה — זהו עיקרו של מברק ששיגר אלדר בוקשפן, יו"ר ארגוני העצמאים, לראש הממשלה שמיר. בוקשפן, ממנהיגי תנועת הליברלים בליכוד ומאנשי סיעת מודעי, טוען במברקו כי הכבדת נטל המיסים על עצמאים ושכירים, במקום להפחיתם, כפי שהבטיחו ראש הממשלה ושר האוצר, תחסל את המגמה לעידוד היזמה והצמיחה במשק. כל מס, קובע בוקשפן, ויהיה החשוב ביותר, פוגע במוטיבציה לעבודה ולהשקעות חדשות.

ח.מ.

גלגלי הבורסה

הדולר השחור בעלייה

הביקושים למניות החודשיות התמכמו אתמול ב־4 מיליוני ש"ח, בעוד ההיצעים בהן הגיעו ל־2.8 מיליון ש"ח. 137 שערים עלו, לעומת 110 שירדו ו־137 שנשארו בלי שינוי, בתמורה כספית של 8.4 מיליון ש"ח. במניות ההסדר התמכמו הביקושים ב־1.8 מיליון ש"ח וההיצעים ב־513 אלף ש"ח. 7 שערים עלו, לעומת 6 שירדו ו־8 שנשארו בלי שינוי. בשוק איגרות החוב בלטו נטיות לעליות קלות יחסית.

הציבור השקיע אתמול כ־7 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות.

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי הנפקות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד, בערך נקוב כולל של 40 מיליון ש"ח, מזה 15 מיליון ש"ח מסוג „שגיא" לשש שנים במחיר מינימום של 94% מע"נ ו־25 מיליון ש"ח מסוג „גליל" ל־12 שנים, במחיר מינימום של 88% מע"נ.

סל המטבעות עלה אתמול ב־0.15 אג', ל־1.6728, בעוד ששער הדולר היציג ירד ב־0.23 אג' ל־1.6241 ש"ח. דולר נוספים — 1.6140 ש"ח. הדולר השחור נסגר בעלייה בין 1.69 ל־1.72 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים עלו 16 שערים, לעומת 6 שירדו ו־3 שנשארו בלי שינוי. העלייה הגדולה ביותר — 2.25% — היתה בכלל 10. הירידה הגדולה ביותר — 2% — היתה בדיסקונט השקעות. המחזור הגדול ביותר — 349 אלף ש"ח — נרשם בכלל תעשיות. במדד השערים חל מיפנה אחרי הסיבוב השני. בסיבוב הראשון ירד ב־0.71% ובסיבוב השני ב־0.36%. בסיבוב השלישי עלה ב־0.36%, אחרי הצהרים עלה ב־0.16% בלבד (לעומת שער הסגירה של שלשום).

במניות ההסדר נעו עליות השערים בין 0.1% (הפועלים ע"ש) ל־4.0% (אי די בי א'), לעומתן נעו הירידות בין 0.1% (אי די בי רג', אי די בי ב') ודיסקונט א' ל־0.4% (כללי).

תשואותיהן השנתיות נעו בין 10.65% (המזרחי ש') ל־11.03% (אי די בי רג'), הפועלים ע"ש — 10.74%, כל"ל — 10.66%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלתה הספנות 05 ב־2%. לעומתה ירדו כללי מ"ר 1 ב־2.1% ופי בי ב־0.6%.

במניות החודשיות בלטו העליות ב־10%: קרמני 1, אמישר ומגן 1. לעומתן בלטו ביותר הירידות (ב־%): ליפשיץ וכוויות (15.2—), כנס (10.0—), טרומאסבסט 5 (10.0—).

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות עד אחוז אחד בצמודות למדד ב־100%, ועד 2 אחוזים בסוג „בריבה כפולה". המחזור עלה ל־8.6 מיליון ש"ח, מזה יותר מ־3 מיליוני ש"ח ב„גליל 4.25%".

במילווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 0.99% ל־1.04% והתשואות השנתיות בין 12.6% ל־13.2%, תוך מחזור של 6.5 מיליון ש"ח.

„אלרון תעשיה אלקטרונית" דיווחה ש„אופרוטק" (שמניותיה נסחרות מעבר לדלפק בארה"ב) הרוויחה לאחר מס ברבעון השני של 1987 כ־731 אלף דולר, בהשוואה לרווח של 154 אלף דולר ברבעון השני של 1986.

„דלתא" החליטה לחלק דיווידנד ביניים לשנת 1987 במזומן בשיעור 40% על ההון הנפרע.

„זגלבל" פירסמה תשקיף להנפקת מניות ואג"ח, המוצעות לציבור ב־25 יחידות במחיר מינימאלי של 86.70 ש"ח.

בנק הפועלים הודיע, שחברת „הפועלים ניהול קרנות בנאמנות" מציעה לציבור לרכוש יחידות השתתפות בקרנות הנאמנות בהנחה של 50% משיעור הוספה.

„טרומאסבסט" חתמה חוזה למכירת החברה־הבת שלה, „אורלן", שהוחזקה על־ידי טרומאסבסט בשיעור של 70%. 40% נמכרו לגורם זר ו־30% לבעלי־עניין. סכום המכירה הכולל — 140 אלף דולר.

אלחנן הורוביץ

מבזקים כלכליים

■ חברת טומסון מצרפת רכשה מחברת ג'נראל אלקטריק בארה"ב את חטיבת האלקטרוניקה הצרכנית. בכך הצטרפה למיטצובישי ביפאן ולפיליפס בהולנד כמובילות העולמיות בייצור מכשירי חשמל – על כך מסר אלחנן פרידמן, יו"ר מועצת המנהלים של חברת „קריסטל" המייצגת את „טומסון" בארץ. חברת קריסטל, בה שותפים פרידמן וקבוצת „כלל" ב־50 אחוז כ"א, מייצרת בארץ תנורי אפייה ובישול ומייבאת לארץ מכונות כביסה. עתה החלה לייבא מכשירי טלוויזיה משוכללים מתוצרת „טומסון" ומכשירי וידאו.

■ חברת „אורמנור" הביאה לארץ מכשיר טלוויזיה עם וידאו, בנוי כיחידה אחת בשיטת פאל סאקם. אין עוד ג'ונגלים של כבלים וחיבורים. זהו מכשיר למקצוענים, המתאים כטלוויזיה שנייה בבית, לחדרי ילדים. מסך 14 אינץ', חריש ומכוון בשיטת סינטיסייזרים דיגיטלי, כולל ערוצי כבלים, אפשרות לבחירת 30 תחנות, אנטנה פנימית, חיבור לחיצונית. המכשיר קל ונייד, משקלו 16 ק"ג ויש לו ידית לנשיאה.

■ בכינוס מועצת המנהלים של חברת ההולדינג הבינ"ל של בנק המזרחי, שהתכנסה בימים אלה בת"א, נבחר י. יגר פה אחד כיו"ר ההולדינג הבינ"ל. מועצת המנהלים של ההולדינג, בישיבה משותפת עם מועצת המנהלים של בנק המזרחי בארץ ומנהלי השלוחות של הבנק בחו"ל, שמעו הרצאה מפי פרופ' אליעזר שפר, שניתח את הישגי הכלכלה הישראלית בשנה האחרונה.

■ רווחי חברת „תשת" חברה־בת של „אל על" למפעלי תיירות ושירותי תעופה, הסתכמו ב־1986/87 ב־1,647,848 דולר. זהו הרווח הכולל של „תשת", המפעילה את רשת מלונות „לרום" ירושלים, „קרלטון" ת"א, „קרלטון" נהריה, ו„לרום קלאב הוטל" טבריה, את מפעלי תמ"מ לאספקת מזון למטוסים, שותפות ב„ממ"ן", מסוף המטענים הגדול בנמל בן־גוריון, ומפעלי תיירות אחרים. הרווחים כוללים גם תשלומים עבור ייעוץ ודיווידנדות ש„תשת" מקבלת מחברות־הבנות בארץ ובחו"ל ועמלות מחברות זרות, המיוצגות על־ידו בארץ.

■ הרווח הנקי של בנק לפיתוח ולמשכנתאות במחצית הראשונה של 87 הסתכם ב־1.5 מיליון ש"ח לעומת כ־900 אלף ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בהיקף ההלוואות נרשם גידול של כ־3 אחוזים והן הסתכמו ב־643 מיליון ש"ח. בבנק נוקטים כיום מדיניות של התקשרות עם יזמים וקבלנים כדי לסייע להם בבניית דירות, הן באמצעות הלוואות ישירות והן על־ידי מתן ערבויות. פעילות זו נוספה לפעילות השוטפת של מתן משכנתאות.

העורך הכלכלי: צבי טימור

קולנוע

צרות צרורות בניו־יורליאנס

ליבו של אנג'ל – בקולנוע רב חן בת"א, החל מ־14.8.87

מאת יעל ישראל

נתחיל בשאלה המתבקשת. מדוע נטפלו בימאי אמריקה לניו אורליאנס? האם ישנה איזו סיבה מיוחדת מדוע סרט אחר סרט מציג את העיר שעל גדות המיסיסיפי כאתר אקזוטי, סוטה ומושחת, מלא סטיות מיניות וסאדיסטים צרפתיים מורשעים ובלתי מוסריים שאוכלים שרצים ומסרבים — כמה נורא — לדבר מילה באנגלית?

הגל החל בסרט "ללא רחמים", שם הציג ריצ'ארד גיר את קים באסינג'ר שנמלטה מידיו של סאדיסט צרפתי חלקלק שקנה אותה בילדותה. הגל המשיך בעוד כמה מתחנים, ועתה צץ שוב בסירטו החדש של אלוף המניפולציה הקולנועית הזולה, הבימאי אלן פארקר, שהוכיח בעבר את כשרונו בסרטים אסתטים מרהיבים שעובדים יפה־יפה על החושים והרגשות. והם: "אקספרס של חצות" משנת 78 ו"בירדי" שזכה לשבחים בשנת 84.

"ליבו של אנג'ל" המבוסס על רומן מאת ויליאם הייג'ורטסברג, מתחיל כמה שנראה כהומאז' מבטיח לז'אנר סרט הבלשים האפל נוסח שנות ה־40. עלילת מתח ומיסתורין בשולי הדאון־טאון הניו יורקי. גוויות בצ'יינה־טאון הלילית, ובמרכז בלש פרטי מרושל בעל מבטא ברוקליני וזיפי זקן בן יומיים. ומות מיסתורית ואפלה, המשרה קסם מיני־גברי־חייתי־סאדיסטי ועם זאת גם איזו נוכחות ציניות מבודחת (והרי מגלם אותו השחקן מיקי רורק שכבר הפגין את נוכחותו המאגנטית ב"ראסטי ג'יימס", "שנת הדרקון" ו"תשעה וחצי שבועות").

הארי אנג'ל זה, נשכר ע"י איש מיסתורי, אקצנטרי ונשוא פנים בשם לואיס צייפר (רוברט דה נירו) כדי להתחקות אחר עקבותיו של אחר, ג'והני פייבוריט — זמר ג'אז מן הימים שלפני מלחמת העולם השניה, שנעלם ומאז קורא לעצמו ליבלינג. אנג'ל יוצא למשימתו העקובה מדם כשאחריו נישרכות גופות שנרצחו בצורה סאדיסטית־מיסתורית, ומגלה כי פייבוריט נפצע במלחמה והפך לצמח ומאז נעלם מבית החולים בו היה מאושפז.

שרשרת רמזים מיסתוריים ואנשים אפלים מובילים את הבלש (המזכיר מאוד את דמות

מיקי רורקה ב"ליבו של אנג'ל"

הבלש שגילם המפרי בוגרט) לרובעי הכושים בניו אורליאנס. שם הוא עולה על עקבות שתי נשים בחייו האיש אחריו הוא עוקב: נערה מולאטית יפיפיה העוסקת בוודו ומסתבר שהיתה ביתו של פייבוריט, ומגדת עתידות מזוקנת ושרלוט רמפלינג מ"שוער הלילה" ו"מאקס אהובי") שהיתה אהובתו.

אנג'ל, הבלש, כלל אינו רוצה להיות מעורב בתעלומה המסובכת ומצהיר שיש לו "בעיה עם תרנגולות" שלאורך כל הסרט רודפות אחריו. אבל בעל כורחו הוא נקלע למסע אחר נשמתו של החייל המיסתורי שהיה זמר ומכר את נשמתו לשטן. אך החיפוש הבלשי הוא סמל להתחקות אחר הצד האפל ומעמקי האיד. אנג'ל מחפש את עצמו מבלי שידע זאת. מר ג'קיל שבו יגלה הואת קופת השרצים שהתת מודע שלו — ד"ר הייד — הסתיר מפניו במשך כל השנים כדי להגן עליו מפני עצמו, ומפני האמת האיומה, ובפרט כדי להמשיך במעלליו בלי הפרעה.

אלן פארקר לא הסתפק בזוועי האימה הנהוגים בסרטים האפלים כמו "צ'יינה טאון" של פולאנסקי או "רציחות פשוטות" של ג'ואל כהן. לא הספיקו לו רמזים מקאבריים, אותם פיזר ביד נדיבה, של גוויות מרוטשות, כף ידו של זומבי, לב מפרפר, רגל כרותה של תרנגול, ומרחצאות של דם, והוא גודש את סירטו גם בסמלים דתיים, בטקסי וודו וקסם שחור, ובכישופים מצמררים של עובדי השטן.

סיפור העלילה עצמו מוגזם ונראה כמצוץ מהאצבע, כסרט אימה הוא מצליח באמת להפחיד (ובו בעת לשעשע), אבל הישגו של הסרט הוא באסתטיקה של האלימות. פארקר לא הצליח לגעת ברשע כמו אורסון וולס בסרטיו, אך ההזיות הסוראליסטיות האלימות שאינן מרפות ממוחו של אנג'ל, ובפרט בסצינת המשגל האירוטית והמחשמלת בין אנג'ל למולאטית היפה, סצינה ההופכת לאורגיה של מין, נחלי דם, כאב, צעקות ומוות. אותה התבהמות מינית ההופכת לבית מטבחיים ואשר נראית כמדור תופת של דאנטה — יזכרו תמיד כפירוש הקולנועי הפלסטי המרשים ליום הדין.

סיכום

התנסויות בימתיות חזותיות

מאת גיורא מנור

בית־הספר לתיאטרון חזותי שליד תיאטרון "הקרון" בירושלים סיים את שנת הלימודים הראשונה, ותלמידיו הופיעו במוצאי־שבת באולם תיאטרון "החאן" באטיודים ותרגילים, שביצעו במשך השנה בהדרכת מוריהם.

בראש בית הספר עומד הדס עפרת. שגישתו שלו ושל חבר המורים כאנות שונה מאוד מזו של מורים לדראמה או למישחק ביתר מוסדות החינוך התיאטרוני בארץ. זו בראש וראשונה גישה יצירתית. אין ספק, שאמנות כיצירה אי אפשר ללמד, אלא רק את הטכניקות, ולהקנות לחניכים מיומנות. ובכל זאת, עצם השוני הרב שבין עבודותיהם־בעצם בעיקר עבודותיהן, כי רוב העוסקים במלאכה היו נשים דווקא־ של החניכים מוכיח, שבבית־ספר זה מעודדים את העצמאות ואת הביטוי האישי, וזה, בעיני מכל מקום, הדבר החשוב מכל.

אודה, שחששתי לפני המופע, שנהיה עדים לעוד "ניסיונות" בימתיים מהסוג האוטיסטי, ז.א. של תיאטרון המתעניין רק בעצמו, ולא בצופים ובתגובתם. אבל חשש זה התבדה עד מהרה. גם אם רמת העיצוב והביצוע לא היתה אחידה, כל תשעת הקטעים בוימו "עם הפנים לצופה", תוך מודעות ברורה לבימה וכלליה.

ההגדרה של "תיאטרון חזותי" אינה יכולה להיות מדויקת, מעצם טבעה. וגם אין זה נחוץ שתהיה כזאת. הלא התיאטרון הבלתי־חזותי האמיתי היחיד, בו אין כל תפקיד לצבע, לצורה, לדמות ולתנועה הוא התסכית הרדיופוני. בכל יתר תחומי התיאטרון זו שאלה של פרופורציה. ירידת ערכו של הטקסט, או נכון יותר של

הדיאלוג, מאפיינת את התיאטרון החזותי. המחזאי, או המשורר שהיה השליט העליון וכמעט האבסולוטי במשך מאות בשנים, הפך למחבר תסריטים או תמלילים.

בובות, חפצים, תנועה, אורות, מסכות אלה האמצעים העומדים לרשות אנשי התיאטרון החזותי. ותלמידי בית־הספר הירושלמי הצעיר השכילו להשתמש בהם בצורה משכנעת ברוב המיקרים.

המרשים שבקטעים היה, לדעתי, פגישתו של הצייר פיקאסו, בתלבושת ומסכה מאוד ריאליסטיים, עם אחת הדמויות מציוריו. אלא שהפעם הוא "נגנב" בתהליך יצירתי אופייני, מן המציאות אל יצירותיו. רג שאכל הפך לצלחת קראמיקה; ומן האשה הוא תלש את המשטחים הצבעוניים, שהיו רגליה וידיה, עד שראשה שח ארצה בעצבות, והיא נותרה אי־קיימת, והתגנבה מהבימה, אחרי שהוא "חיסל" אותה. מבריק ומשעשע, ובעל משך פעולה בימתית, בניגוד לניסיונות מושגיים רבים, שהם בגדר היגד נעדר מימד של זמן.

לצורה שונה לגמרי של תיאטרון שייך "מיצג" של מיכל סלומון ודפנה עפרון, שבוצע בשעת ההפסקה באולם הכניסה. קשה היה לחזות בו בשל צפיפות האוכלוסין שם. המיצג כלל עבודה עם מראות וחפצים אחרים, הן כחלק ממחול והן כתיאטרון־על־גבי־שולחן, עליו התפתלו נחשי־מתכת, אטבים ומרכיב נכבד בו היה השימוש במראות ובהשתקפויות. התנועה לא היתה מעניינת במיוחד. אבל העסוק בחפצים במסגרת תיאטרון מיניאטורי היה אסתטי מאוד.

עבודה שהיה בה שעשוע ועיצוב מצוין של בובות גרוטסקיות היה עיבוד לנובלה מוכר וחביב, הלא הוא התעלולן טיל אולנשפיגל, הפעם במעשייה הבנויה על בסיס "ביגדי המלך החדשים".

נסיון מרתק של שילוב פרוייקציה של שקופיות על גבי גוף אדם נע, נעשה על־ידי לואיז בלנקפורט ואתיה טל. בייחוד מצא חן בעיני, שהדמות המתנועעת כאילו קיימת מאחורי קווי הרישום המוקרן ולבסוף נעלמת במפתיע בסדרין־ההקרנה עצמו. התנועה עצמה לא היתה משוכללת כזה — אבל הרי זהו תרגיל או נסיון.

גם טקס של לידה במסגרת פיזור ערימות חציר מתוך באר, שנראתה כאילו היא מהמיכנים השחורים העתיקים בטבריה, היה בו מקצב בימתי נכון.

שתי תמונות מתוך סיפרו המשעשע של וולטיר, "קנדיד", סבלו, לדעתי, מהעדר מבנה דראמאטי ושימוש מועט מדי ושגרתי בבובות, שהיו בנויות בחן מחפצי־בית, כגון חלקים מתנור נפט. ותופעלו על־ידי לואי בלנקפורט ופטריסיה לוקארד. קשה היה לעקוב אחרי הטקסט שהושמע באנגלית עילגת למדי, וזה חבל.

המופע הסתיים בקטע, בו שני מלאכים (מלאכות, כי הנשים שלטו בכיפה במופע) מתפעלים מפתח ענקי, ואיש מסכן יושב לו בתוך המנעול. המצב הדראמאטי דרש, בעצם, המצאה הרבה יותר תנועתית, כי הוא סיקרן, אבל כל מה שהמשפחה יכול היה לעשות, מלבד להיכנס לחור שנועד לו, לא נעשה.

לא תפשתי — אולי באשמתי — מה לכל הקטעים האלה ולשיריו של ברכט, ששימש, בעל כורחו אני מניח, מקור השראה. לא היה צורך להיתלות באילן זה. כי העבודות עצמן הצדיקו בהחלט את הזמנת האורחים הרבים שמילאו את האולם.

זה היה ערב סיום שנת לימודים, כפי שבית־ספר לאמנות אמור להציג, תצוגה של מיגוון טכניקות ורעננות יצירתית של אנשים צעירים.

מקום

פחות חשמל יותר אמנות

מאת גיורא מנור

אני מניח, שרוטנברג היה נהנה לראות איך החברה שהוא יסד, היא "חברת החשמל לישראל", גולשת לתחומי התרבות. בכך היא צועדת בעקבות חברותיה הגדולות באמריקה, כגון "קון אדיסון" של ניו־יורק, ואולי זה בכלל סימן חיובי לכך, שסוף סוף גם אצלנו גופים כלכליים נכבדים מקדישים מעט ממשאביהם האדירים לטובת היצירה.

מכל מקום השבוע הוזמנו עיתונאים לבקר בתחנת רדינג ג' — היא התחנה התת־קרקעית שציווה בן־גוריון לבנות ערב מבצע קדש, ואשר יצאה לפני חמש שנים מכלל פעולה — המצויה אי שם בין מגרשי הטניס למוזיאון הארץ בואך רמת־אביב. האולמות הענקיים, הריקים, משרים אווירה של סרט בדיוני, ובתוך המבוך שממנו הוצאו הטורבינות הוקצה מקום לפסל נחום טבת, שזכה לא מכבר לתגובות מצוינות בדוקומנטה של העיר קאסל (גרמניה) ותלמידיו ב"בצלאל", להכין את עבודתו הבאה.

הסטודנטים שיפצו וצבעו בלבן את האולמות, ונחום הכין ערימות שלימות של חומרי־גלם לפסלים: שולחנות זעירים, כשל בית־בובות, קופסאות מכל הגדלים, צבועים בשלל טכניקות, מהן הוא בונה, כמו "מלגו" מיוחד במינו, את פסליו, התלויים על קירות או מתעופפים להם בחלל החדר.

פשטות החומרים, המרכיבים שהוא עצמו מנגר, והגישה שלו לחלל, יש בה משהו מהמתימטיקה או המוסיקה: נושא ואריאציות. סולמות חזותיים שלמים של אלמנטים מודולאריים.

מאז תלה נחום ניירות ריקים על קירות "גאלריית הקיבוץ" לפני שנים לא מעטות, חלה התפתחות מעניינת בעבודתו. המושגיות השואפת אל האפס הפכה לגישה אסתטית מגובשת.

הממונה מטעם חברת החשמל על הפעילות האמנותית הוא הגראפיקאי איש המיצגים דורון פולק, ובאמתחתו תוכניות רבות, לנצל את שלל המיכנים של חברת החשמל שאינם בשימוש לאירועים אמנותיים.

"חשמל" הוא שם הביטאון הפנימי של החברה, המספקת לנו אנרגיה. מפתיע, שביולטין של חברה כלכלית והנדסית מכיל בגיליונו הטרי (מס' 77), שלל כתבות על אמנות. בשער "תותחים" מעמודי חשמל שיצאו משימוש וגלילי כבלים. שהוצבו כיפו בשבוע האמנויות שהתקיים שם לא מכבר; העמודים המרכזיים מוקדשים לאירועי אמנות שהתקיימו בתחנת החשמל הישנה בירושלים, במושבה הגרמנית ודורון פולק כתב רשימה על "עמודי חשמל כפיסול סביבתי".

דורון ואנשי החברה מבטיחים, שאין זה מקרה חד־פעמי, שאמנים יוצרים במיכני החברה. עכשיו נחוץ מישהו, שיחלום ולביים איזה "הפנינג" גדול במנהרות רדינג ג' — אולי על רוטנברג, איש המהפכה הרוסית של שנת 1905. נהריים, וכל היתר? ואולי משהו שלא קשור בחברת החשמל, שבכלות הכל, לא אמורה לספק נושאים לתוכן, אלא את ההזדמנות ליצור.

נחום טבת עם ה"לגו" שלו

מחול

מחול עם אגרול

ריקוד הצעיף

מאת גיורא מנור

לרגל תערוכה של אמנות קראמיקה סינית, המקיפה 3500 שנות יצירה, המוצגת במוזיאון ישראל — תערוכה המעידה על ריכוז עצום של טעם מעודן ומסורת עיצובית מופלאה — הופיעה באודיטוריום המוזיאון הרקדנית הסינית יין מאי, שנשלחה מטעם ממשלת סין העממית להשתלם בארה"ב, ומשם באה לישראל.

תחילה הדגימה מאי את תורת האיפור הסימלית של "האופרה של פקין". תוך הסברת הערכים הדראמאטיים של כל צבע, ואחרי שמשחה על פניה את גוני הוורוד על רקע לבן, הופיעה בחמישה מחולות.

היא כללה בתוכניתה גם מחולות חצרוניים, שיש בהם מהאימפרסיוניזם המעודן, כפי ששמותיהם מעידים, "הקשבה למוסיקה לאור הירח", או "אור ירח מעל נהר אביבי". וגם מחולות ממקור עממי. היא פתחה את תוכניתה במחול חרבות וסיימה בידוע שבמחולות החצר הסיניים המסורתיים, "ריקוד הצעיף", בו פס משי ארוך מתעופף סביבה כענן, להקת פרפרים צבעונית, או לשונות־אש.

האם לואי פולר, אחת מחלוצות המחול המודרני האמריקני בראשית המאה, שהרבתה להשתמש בבדים שיצרה מהם צורות בחלל, ראתה רקדנים סיניים, והושפעה מהם? מכל מקום, המחול המעודן כל כך של האורחת מסין העלה בי אסוציאציה זו.

התנועה הכאילו מוסתרת תחת הגלימות, ההליכה הצנועה, המרחפת, וכל הופעתה של יין מאי רחוקים מאוד ממושגי המחול העכשווי. הרקדנית הצעירה מתמחה כעת בניו־יורק בסגנונות המערביים, אצל אלווין ניקולאיס ובאוניברסיטת ניו־יורק.

דברי ההסבר שהושמעו באנגלית ובתרגום עברי היו בהירים ועניינים. המאכלים הסיניים (הכשרים...), בהם היטיבו את ליבם הצופים בהפסקה, היו טעימים למדי גם הם.

עלינא תורי בחופשה
המדור נערך ע"י גיורא מנור

בעריכת צביה בן־שלום

בית ספר לחברים

משעה ארבע לערך כל יום הם נוהרים למקום אחד — לבית הספר לחברים. באים על קלנועים, סבתות עם מקלות הליכה, הורים צעירים ממהרים להיפרד מילדיהם והאמהות שאין להן שמרטף, גוררות אותם לשם. זוהי התמונה הקבועה בנען מזה כעשרים שנה. מאז אותו יום בו פנה מזכיר המשק דאז אל נורית שלף שריכזה את ועדת תרבות, והטיל עליה לארגן לימודים מסודרים לחברים. "כיצד?" שאלה. "זו בעיה שלך", השיב לה.

"עד אז נוהגים היו אצלנו ירחי עיון בחורף, מתוך שכן העונה אינה בוערת", נזכרת היא. הבת הראשונה של הפולנים במשק ומאז ונוכיעי של נוגרי נען. גם ארגון ירחי העיון לא היה ענין קל. הזכות ללמוד — עד כמה שזה נראה מוזר לאדם מן החוץ — לא היתה מובנת מאליה, שלא לדבר על תקציב ועל התשובה לשאלה הקרדינאלית — מה ללמוד. סוציאליזם ותורת הקיבוץ היו הנושאים ה"כשרים" היחידים בעיני הותיקים שסברו שכוחו של הקיבוץ לפחות להכתיב לחברים מה ללמוד. "אני גרסתי", — כך נורית. — "שיש לערוך משאל ולברר מה הציבור רוצה." התשובות העלו שלא על האידיאולוגיה לבד ישכיל הקיבוצניק.

אנשים ביקשו ללמוד לימודי יהדות ואנגלית ומזרח תיכון ופסיכולוגיה. מנגד טענו אחרים: מי צריך את זה? מה פתאום אנגלית? כל מה שאנו צריכים הוא העמקה בנושאים קיבוציים. ובכלל, מי שמע שחבר קיבוץ יקדיש יום־יום שלוש־ארבע שעות של אחר־הצהריים ללימודים מסודרים. אתה רוצה ללמוד? לפחות לא על חשבון שעות העבודה." אחרים תהו, אם אשה צעירה כנורית תהיה מסוגלת לשאת על כתפיה פרויקט גדול כל כך של ארגון לימודים. ואכן היה עליה להתגבר על אירגון מקום — פיסי ללימודים, תקציב, השגת מרצים.

"התחלנו דוקא באנגלית כי רציתי לפרוץ לתחומים שלהם היתה התנגדות גדולה מצד הגרעין החברתי בקיבוץ, היא מרגישה. כמי שהיתה הראשונה שבמשק שהביאה את ילדיה לישון בדירתה. הרבה לפני ההחלטה על לינה משפחתית ומתגאה בהעזות שונות כגון הכנסת שיטת גטניו לגן־הילדים כשעבדה כגננת ו"מרידות" שהביאו לא אחת לעימות בינה לבין הקובעים במשק, נורית האמינה שהלימודים צריכים להיות לא רק עיוניים. היו חכירם, בעיקר חברות מבוגרות, שהתקשו לשמוע ברצף הרצאות עיוניות ובשבילן התאימו קורסי אמנות, מלאכה, התעמלות וכדומה. "העקרון שלי מאז ועד היום הוא לתת אפשרות ללימודים רב גווניים כדי לענות על צרכים ודרישות רבים ככל האפשר."

כיום, כאשר לבית הספר לחברים, אכסניה קבועה משלו, הוא פועל בשלושה מסלולים: מסלול עיוני, ומסלול מלאכות ואמנות, מסלול לשפות ומסלול נוסף של חינוך גופני. בית הספר אינו מעניק כמובן תעודה או נותן ציונים, אבל יש שעורי בית בכמה מן המקצועות מבחינה חברתית, מציינת נורית שלף, הביאו הלימודים המשותפים ליצירת חברויות מעבר לקשרים של חדר האוכל. אך עם זאת גם הבליט את העובדה של העדר אינטגרציה בין צעירים למבוגרים. גיל הביניים אינו מוכן לשבת על ספסל לימודים אחר עם גימלאים, שלא לדבר על הדור השלישי. בשפות יש להם גם נימוק מעשי. הם יודעים יותר וקולטים יותר. כך נוצר מצב שהקשישים לומדים מקרא ומחשבת ישראל והסטוריה יהודית ותנ"ך — חוגים קלאסיים הקיימים מראשיתו של המוסד ולצדם יש חוגים בפיסיולוגיה, אנטומיה, פסיכולוגיה, מדעי התנהגות גרונטולוגיה נושאים המעניינים את גיל הזהב וצעירים לומדים מחשבים ושפות.

נורית שלף ליד לוח מודעות. תמונה מיולי 77, זה מה שהיה לה

בית הספר פועל מן השעות שלוש וחצי־ארבע עד תשע וחצי־עשר בערב יום יום, להוציא שלושה חודשי חופשה. הוא ממוקם במקום מרכזי במבנה שהוקם כמועדון לחבר ומכיל אולם הרצאות וכמה חדרי לימוד. החוגים למלאכות מתקיימים במקלט ובהם חוג לצורפות, קרמיקה (נורית היא גם קרמיקאית), צריבת עץ, אמאייל סריגת קרושה, מקרמה, גיזרה ותפירה. לאחרונה יש ביקוש מצד הצעירות לרקמה יצירתית. היה גם חוג לבישול ולקונדיטוריה. לא פחות מ־350 השתתפויות בחוגים מצד 170 חברים, כלומר המהווים כשלושה רבעים מחברי המשק חברים רבים לומדים ביותר מקורס אחד. לפני פתיחת שנת הלימודים מקבל כל חבר במשק דף הרשמה עם פירוט הנושאים והמעוניין ממלא ומחזיר ולפי הביקוש מרכיבים את הלימודים. אין כמעט בעיה של העדרות מעבודה; חברות התרגלו להסתדר ביניהן בתורנויות.

יש שנים שבהן מקיימים לימודי ערבית. ויש שלומדים צרפתית ואף שיפור הלשון העברית (דרישה של המבוגרים). באנגלית אין מפסיקים אף עונה אחת והלימודים מתקיימים ברמות שונות.

שנת הלימודים מסתיימת בטיול של כל התלמידים ובתערוכת מלאכות היד שנלמדו.

המרצים באים ברובם מן החוץ ממוסדות אקדמיים ואחרים "אך אני מנצלת גם כוחות מקומיים", מרגישה מנהלת בית הספר שהיא עצמה לא רק נאה דורשת אלא גם למדה במשך השנים במדרשה ברמת — השרון תולדות האמנות והשתלמה במקצועות נוספים באוניברסיטה. היא גם מאמינה בצורך לתת לנשים חוגים בנושאים מיוחדים לנשים. כמו אסרטיביות, סוציולוגיה של האשה וכדומה. היא מודה שהחברות נמשכות יותר למלאכות ואומנויות מאשר ללימודים עיוניים: הצעירים נוטים למקצועות פונקציונליים והדור הקשיש ללימודי יהדות. נען הוא קיבוץ לומד והוא משמש כיום דגם לקיבוצים אחרים. מציינת נורית שלף בסיפוק.

מרים גורן

מרשמים למחברת

מיוון באהדה

חוזרים למאכלי עמים, אם לא יהיו הפרעות זה ימשך עד לחגים. ממש מפתיע לחשוב כמה הם קרובים. הפעם משהו מיוון, לאות סולידריות הסובלים מחום, טאבל בלי מוסקה וסלט ירקות עם פאטה, שכולם מכירים.

מרק יוגורט

3 גביעי יוגורט, 1½ ליטר מים, 250 גרם אורז, 3 כפות חמאה, כפית מלח, עגבניה גדולה, 2 כפות יין אדום.

בוללים היטב את היוגורט, שיהיה דליל. מרתיחים את המים, שופכים לתוכם את האורז, מערבבים, מוסיפים חמאה ומלח. חולטים וקולפים את העגבניה, קוצצים דק ומוסיפים למרק. מקטינים את האש ומבשלים, עד שהאורז רך. שופכים 3 כפות מהמרק החם לתוך היוגורט, ומערבבים היטב בכף עץ. ממתינים שהמרק יתקרר ואז מוסיפים לתוכו את היוגורט, תוך בחישה (בכף עץ) עד שהכל יתאחה. מגישים מיד, עדיף בקעריות עץ, ומוסיפים לכל מנה כפית יין אדום.

עגבניות ממולאות

10־12 עגבניות בגודל בינוני, 2 כפות סוכר; 150 גרם חמאה (מרגרינה), בצל בינוני, 500 גרם בשר בקר טחון; 100 גרם אורז; פטרוזיליה קצוצה; 1/2 כפית קינמון, מלח, פילפל, פירורי לחם.

קוטמים את העגבניות, מחללים ומרסקים את הצפה, שהוצאה מהפרי. מסדרים את העגבניות החלולות בתבנית חסינת אש. שופכים לכל אחת 1/2 כפית סוכר. מחממים במחבת מחצית מהחמאה, מוסיפים את הבצל קצוץ דק ואת הבשר, מועכים במזלג ומטגנים מעט, תוך ערבוב, עד שהבשר כהה ואין בו גבשושיות. מוסיפים למחבת את האורז, חופן פטרוזיליה קצוצה, קינמון ומחצית רסק עגבניות. מכסים ומאיידים על אש קטנה 10 דקות. מתבלים במלח ובפילפל. מסירים מהאש, מצננים, ממלאים במלית את העגבניות עד ל־3/4 מגובהן. מכסים ב"כובעים" שהוסרו בהתחלה. ממיסים את יתרת החמאה, שופכים על העגבניות וזורים פירורי לחם. שופכים לתחתית התבנית את שאר הרסק. מכניסים לתנור, שחומם לחום בינוני, ואופים כ־90 דקות. אפשר לגוון את המנה בפילפלים ממולאים באותה צורה.

בצל ושום כיד המלך

6 בצלים גדולים; 12 שיני שום; 2 כפות שמן זית; מלח, פילפל, פטרוזיליה קצוצה, 6 כפות פירורי לחם, מעט פפריקה אדומה.

קולפים את הבצלים ושיני השום ומבשלים (שלמים) במים עם מלח. כשהבצלים כמעט רכים, שולים אותם מהמים, מצננים ומחללים בעזרת סכין חדה. קוצצים את הצפה (התוך) ביחד עם השום המבושל, ומועכים עם השמן לעיסה חלקה. מוסיפים מלח, פילפל, פטרוזיליה קצוצה ו־5 כפות פירורי לחם. ממשיכים לערבב עד שהעיסה אחידה לגמרי. מחממים את התנור לחום בינוני גבוה (210 צ'). משמנים תבנית חסינת אש. מסדרים בה את הבצלים החלולים, ממלאים כל אחד במלית. זורים עליהן פירורי לחם ומעט פפריקה ושמים על כל אחד שביב חמאה. אופים כ־20 דקות, עד שהבצלים רכים ותומים.

קישואים מטוגנים

1 ק"ג קישואים ארוכים וצרים. עדיף מזן זיקוני; קמח, מלח, פילפל; שמן לטיגון.

רוחצים את הקישואים, ופורסים לפרוסות דקות. מערבבים את הקמח עם המלח והפילפל, טובלים בזה כל פרוסה, ושמים בשמן חם. מטגנים עד שיזהיבו. שולים למסננת לחגרת עודפי השמן. מגישים עם רוטב שום או עגבניות.

תפודים בלימון

1 ק"ג תפוחי אדמה, כפית מלח, קורט פילפל; עלה דפנה; 2 כוסות מרק בשר; מיץ מלימון אחד, 2 שיני שום, פטרוזיליה קצוצה.

מקלפים את התפודים, וחותכים לרבעים. מערבבים את כל המיצרכים, פרט לפטרוזיליה. בסיר גדול ומאיידים על אש קטנה, עד שהתפודים רכים. זורים פטרוזיליה קצוצה ומגישים כתוספת לבשרים.

ירקות צלויים

500 גרם קישואים, 500 גרם חצילים, 500 גרם תפוחי אדמה; 2 פילפלים ירוקים, 500־700 גרם עגבניות; 2 בצלים בינוניים. מלח; פילפל, פטרוזיליה קצוצה, כ־3/4 כוס שמן (עדיף זית).

קולפים את הירקות הדורשים קילוף, פורסים את כולם לפרוסות בעובי 1 ס"מ. שמים לסיר גדול, שופכים על הכל את השמן, וכוס מים חמים. זורים פטרוזיליה קצוצה, מתבלים, מכסים ומכניסים לתנור שחומם לחום בינוני (190 צ'). צולים שעה, מסירים את המכסה, וממשיכים לצלות עוד חצי שעה.

סלט מלפפונים

מלפפון טרי, גדול, 2 גביעי יוגורט, כף שמן זית, כפית חומץ יין; חצי כפית מלח, כפית שמיר קצוץ, שן שום מעוכה.

קולפים את המלפפון וחותכים לקוביות קטנטנות. מערבבים עם שאר המיצרכים ושומרים במקרר במשך שעה. מגישים כתוספת לדגים מטוגנים או לפרוסות חציל או קישוא מטוגנות.

רוטב שום

5־6 שיני שום; 2 תפודים גדולים או 3 פרוסות חלה; חצי כוס שמן זית; מיץ מלימון גדול או 2 כפות חומץ יין, כפית מלח.

מועכים את השום עם המלח. מבשלים את התפודים (את החלה שורים במים, בלי קרום). מפוררים, מוסיפים לו שום כתוש, מערבבים לעיסה אחידה. מוסיפים שמן בזרזיף דק, כמו למיונית. אפשר לעשות את הכל במעבד מזון. מוסיפים, תוך בחישה, מיץ לימון. הרוטב צריך להיות סמיך. זו רק גירסה אחת מאין־סוף האפשרויות. אפשר, למשל, להשתמש בכף יין לבן וכף חומץ תדרים, במקום תפודים או חלה - לקחת 50 גרם אגוזים או שקדים, חלוטים קלופים וטחונים. הרוטב מתאים לדגים מבושלים ומטוגנים, לחצילים וקישואים, ולסלטים שונים.

הוסטל לאסירות

הוסטל ראשון בארץ לאסירות משוחררות, המוקם וממומן מטעם נעמת והרשות לשיקום האסיר יחל לפעול לאחר החגים, הודיעו מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי ומנכ"ל הרשות לשיקום האסיר במהלך יום "כף", שנערך בתל־אביב לאסירות, העומדות בפני שחרור.

12 האסירות, שהשתתפו ביום ה"כף", סיימו בימים אלה בכלא נווה־תרצה סדנה של שלושה חודשים בה הוכנו על־ידי הגורמים הנ"ל לקראת שחרורן.

ההוסטל, שבו ישהו האסירות המשוחררות הזקוקות לכך כמה חודשים, ישמש כמעבר מחיי הכלא לחיים בתוך הקהילה ויהוו מסגרת מגינה, אשר תנתק אותן מלחצים חריפים של החברה העבריינית אליה חוזרות האסירות בדרך כלל מיד עם שחרורן.

בהוסטל שינוהל על־ידי צוות הכולל עובדים סוציאליים ופסיכולוגים תקבלנה האסירות המשוחררות השלמת חסרים בתחום ההשכלה וההכנה לעבודה, במטרה לסייע ככל שניתן לשיקומן המלא של האסירות. — מוסרת דוברת נעמת.

מפעלי הקיץ של גדנ"ע

כ־6000 בני נוער מהארץ ומחו"ל נוטלים חלק בפעילויות הקיץ של הגדנ"ע, המתקיימות בימים אלה ברחבי הארץ. אשתקד השתתפו בפעילויות אלה כ־4500 בני נוער.

בני הנוער משתתפים בקורסים התנדבותיים כמו: קורס משאצ"ם — מדריכי של"ח צעירים (עוזרים למדריכי של"ח בתיכון), קורס השתלמות למשמר האזרחי וקורס הכנה לצה"ל של חבורות רחוב, וכן בקורסים טרום צבאיים כמו קורס צלילה, קורס גדנ"ע אוויר, קורס סיירים, קורס מורחנים וקורס קדם צבאי של חיל חימוש.

נוער חו"ל נוטל חלק בתוכנית "חץ וקשת" הנערכת כחודשיים וחצי וכוללת פעילויות טרום צבאיות, הכרת הארץ, תולדות ארץ־ישראל ועוד.

הגברת עם הקמומיל והסירפד

עד עכשיו מכרה "דאמא קוסמטיקס" את תוצרתה באמצעות מספרות. חברה ישראלית, שהוקמה ב־1985 והתחילה להתמחות בפיתוח וייצור מוצרים טיפוליים לשיער ולעור הקרקפת. בכך טיפול בריאותי, על בסיס טבעי אומר הבעלים, דורון נחמיאס ומסביר שזאת אידיאולוגיה, שנדע שהוא לטובתנו.

הסידרה הראשונה התבססה על צמחי מרפא. "אמבט טבעי לשיער". ה־P.H מאוזן בכל התכשירים ובכל אחד מהם, בנפרד, תמציות של צמחי מרפא: החינה — מחזקת את שורשי השיער: המרווה — יוצרת פעולות ניקוי, הזנה וחיטוי: הבבונג (קמומיל) ממריץ את פעולת ההבהרה ומעניק לשיער ברק ורכות: הסירפד — עשיר בויטמינים, מונע קשקשים...

במקום להתחיל במסע פירסומת יקר ומתיש, שיסביר לצרכן הכורד את יתרונות התכשירים, הלכה דאמא על בטוח, באמצעות המספרות, היצרנים עורכים באופן קבוע ימי הדרכה לספרים, מעודדים אותם להשתמש בתכשירים אלה ואף מעודדים מכירה ללקוחות, בפרט אחרי טיפול המעייף את השיער, כמו צביעה או סילסול תמידי.

"ההצלחה גדולה" • מבטיח דורון נחמיאס —יותר מאלף מספרות מפיצות את תכשירי דאמא. מוצרים מהטבע תמיד הולכים טוב. בבונג, סירפד, חינה — עשבי פלא עתיקים וגם מי שאינה יכולה להתפאר בסבתא־רבה בעלת שיער נהדר, שמעה משהו על ליידי... שגיבורותיהם השתמשו, ללא ספק, בתמציות עשבים לטיפוח שיערן.

עכשיו, כשהשם "דאמא" חדר לתודעת הציבור, החברה יוצאת בסדרה חדשה "אמבט של ויטמינים", לשיער יבש, רגיל ושמן או לקשקשים — וכל אריזה בצבע קבוע, שהלקוח לא מתבלבל יש קרם מרכך ומסכת הזנה ותחליב טיפולי לריכוך וכל זה עם חצי האלף־בית של ויטמינים, כולם בתכשיר אחד, כי F ו־B-S טוב לשיער פגוע וצבוע, בעוד H פלוס B-S מתאים לשיער שמנו ואילו E ו־F הם נגד קשקשים. כל זה כתוב על האריזה, גם למה טוב ה־PP ה־C וה־H.

לקייץ יצאה דאמא בסידרה DI לטיפוח השיער המותש כשמש, ים ותפיסות תכופות. תכשירים אלה מכילים את תמצית החוחובה, שמן קוקוס, שמן נבטי חיטה, ויטמין E-E, חינה, קרם פרוטאין, מסכת הזנה, מוס לריכוך שיער יבש, שמן מגן על קרקפת ועוד. בינתיים — כאמור — במספרות. בקרוב — גם בפרפומריות ואולי גם בתי כל בו, מבלי לקפח את הספרים, שימשיכו לקבל הדרכה. לא רק בתכשירים חדשים אלא גם במגמות האופנה.

לדעת דורון נחמיאס האשה הישראלית אינה נוהרת אחרי אופנת התסרוקות האירופית, היא רוצה כמו השכנה, שיהיה לה קל להסתרק, שיהיה קצר ונוח בחום. הוא מנבא שנמשיך להסתפר זמן רב "קארה", סילסול קל, קצר מעל לעורף, קצת אלכסוני החוצה. או — מי שמעדיפה — תסרוקת חופשית, גלים רכים, קצת־קצת מסולסל למי שצריכה, אבל השיער מתנפנף וחופשי. אבל אם לפתע תירצי תסרוקת בסגנון פאנק — תוכלי לעצב בין רגע תסרוקת של קיפוד בעזרת אחד התכשירים המעצבים. אחר כך חופפים וחוזרים לשיגרה.

אגב, בעלי דאמא שולחים לכל המספרות מחירון ומציעים ללקוחות לעיין בו בכל איפת שהמחיר לא נראה להם סביר. המחירים נעים בין כ־9 ש"ח (שמפו) עד ל־21 ש"ח (קצף ג'לי), רוב התכשירים בגבולות 12־15 ש"ח לתכשיר.

(צב"ש)

תסרוקת "קארה", המוצעת ע"י דאמא

„גלאסנוסט" עם קמצוץ של פאפריקה

פרופ' ארנה רוביק וקוביית־הפלא שלו; הצלחה בעולם הקפיטליסטי – כשלון בבית

ל„פתיחות" ההונגרית ביטויים מעשיים בשטח: רווחה יחסית ופלוראליזם כלכלי, חופש תנועה לתיירים מהמערב ולאזרחים הונגריים לחו"ל, חופש ביטוי ויחסי מסחר ותרבות עם המדינות הקפיטליסטיות ■ תהליך העולה בהרבה על כל מה שגורבצ'וב עשוי לחלום בחלומותיו הליברליים ביותר

מאת שמואל איתן

לו טקס הסרת הלוט מעל האנדרטה לזכרו של ראול ואלנברג היה מתקיים במוסקווה, הרי שכל העולם היה מדבר, ובצדק, על האירוע כעל סימן של תפנית רדיקאלית במדיניות הסובייטית המסורתית, כחלק בתהליך ה„גלאסנוסט" („פתיחות") המתחולל כיום בבריה"מ.

אלא שאותו טקס לא התקיים במוסקווה, כי־אם בבודפשט. שם אין נחשבים אירועים מעין אלה למפנה דרמטי, אלא לעוד צעד בתהליך, המתנהל שם כבר זה 20 או 25 שנה. תהליך שבהיקפו ובעומקו עולה עשרה מונים על כל מה שגורבאצ'וב עשוי לחלום בחלומותיו הליברליים ביותר.

ל„פתיחות" ההונגרית ביטויים מוחשיים רבים בשטח: רווחה יחסית תוך פלוראליזם כלכלי. חופש תנועה למיליוני התיירים מהמערב ברחבי המדינה ותנועה רבה של אורחים הונגריים במערב. יחסי מסחר ותרבות ערים עם המדינות הקפיטליסטיות. חופש ביטוי רב, יחסית, למקובל בשאר ארצות הגוש המזרחי. ובאשר לישראל: הרי שמלבד היעדר היחסים הדיפלומטיים הפורמאליים ניתן לחוש בכל סממני הנורמליזציה.

אך לא חסרות בעיות. למדינה קשיים גדולים והולכים בנסיון להתמודד עם שוקי החוץ הקפיטליסטיים. להם היא זקוקה כדי להרוויח את הדולרים הנחוצים לרכישת מוצרי הטכנולוגיה המתקדמת, אותם אי־אפשר להשיג בארצות־האחיות. חובה החיצוני (כלפי המערב) גע סביב ל־25 מיליארד דולר. האינפלציה ששיעורה המוצהר הוא 7% בשנה, מגיעה למעשה לכפליים מזה. התוצאה, שחיקה מתמדת בשכר, ובמיוחד של כספי הגימלאות לקשישים. מצב השיכון להמונים קטאסטרופאלי, וזוגות צעירים ממתינים ל־8 שנים עד שזוכים בשיכון ממלכתי קטן ובעל טיב ירוד. עד אז גרים אצל ההורים. אין פלא איפוא שההונגרים שייכים למחזיקים בשיא־עולם בשיעור הגירושים ולארצות שאוכלוסייתן סובלת מנה שמכונה „גידול דמוגראפי שלילי". קברניטי המדינה אינם מסתירים את כל הצרות הללו. אישיות בכירה התבטאה, לנישל, בהזדמנות הפעלתה של תוכנית החומש ה־7, באומרו שמכל יעדי תוכנית החומש הקודמת לא הושגו: אחר־כך הבטיח לעמו אמנם לא „דם, יזע ודמעות", אבל הקפאת ההכנסה הריאלית בשנים הקרובות.

ואם פוליטיקאים כך, הרי שאנשי הרוח — לא כל שכן. גם הפוליטיקאים מרחיקים לפעמים לכת, ואפשר לשמוע את הביטוי „סוציאליזם למרות הכל" כהגדרה למשטר הקיים. אנשי הרוח מרחיקים עוד יותר. ויש שמציבים סימן־שאלה ללגיטימיות המישטר בכלל, ושל שלטון המפלגה הקומוניסטית בפרט. הם עושים זאת לא בצורה קולנית, וגם לא באמצעות כלי התקשורת ההמוניים: אך ביקורת כזאת מופיעה בשפע בכתבי־העת וכסיפורת ה„בדיונית", הנאלצת, נוכח היעדרה של זירה המונית יותר, לעסוק הן בנושאים אקטואליים יומיומיים והן באידיאולוגיים־פוליטיים.

בהקשר זה יש לציין כמה ספרים. האחד של אנדרה פאייש „חצר הגרוטאות", שיצא עוד בשנת ה־70' והיינו, אולי, הרב־מכר הגדול ביותר של העשורים האחרונים. פאייש מוכיח בעליל את פשיטת־רגל המוח:לות של המשטר הקומוניסטי, לא משום שלדעתו המשטר רע כשלעצמו, אלא משום שאין בכוחו לשנות את המנטאליות של בני־האדם, שכל רצונם לעבוד מעט, לזלול ולסבוא הרבה, לצרוח מהציעים „קרימה פראי" (קבוצת כדורגל אהודה במיוחד על האספסוף) ולזחול למיטה. ספר אחר, של ארווין דיירטיאן „אות ההצטיינות הצרפתית" (שהיה גנוז בבית ההוצאה במשך שבע שנים, ופורסם לפני כחצי שנה — להפתעתו הרבה של המחבר) דורש ממנהיגי המשטר להתכחש ל„רציפות ההיסטורית" בין משטר ראקושי לזה הנוכחי, רהבילטציה של המפלגה הקומוניסטית הלא־סטאליניסטית קצרת הימים שהתקיימה במחתרת בתקופת הורטי. ואפילו מגיעה להטלת ספק בלגיטימיות של המפלגה השלטת כיום.

„קוביית הפלאים"

אבל רוב הביקורת אינה מכוונת נגד המשטר ומנהיגיו בצורה ישירה, אלא נגד תופעות שונות, במיוחד בשטח הכלכלה. לפני זמן לא רב הופיע ספר רפורטאז'ות, שמחברו, אנדראש מזאי, מוכר גם בישראל. איש זה קיבל לפני כשנה את „פרס קצטניק" מידי נשיא המדינה חיים הרצוג על תרומתו בשדה השירה. בספר הנידון אין שמץ של לירקה, אלא נושא פרוזאי מאוד, ועל כן יעיד שמו: „קוביית הפלאים. או — האם אנו עדיין־כה עשירים?" מזאי מגולל על מאות דפי הספר את סיפורה המופלא של „הקוביה ההונגרית" ומראה, כיצד הצליחה המצאה זו להעשיר את ממציאה בעולם הקפיטליסטי, את המתווכים למיניהם ואת ממציאה, ולהביא, ברבות הזמן, את המפעל המייצר לידי פשיטת־רגל מוחלטת. מסקנתו היא, שהדבר לא נגרם רק בשל שלומיאליות העסקנים, אלא מקור הכישלון יש לחפש בניוני סטרוקטוראליים של הכלכלה ההונגרית הקומוניסטית. אגב, ממציא ה„קוביה", ארנו רוביק, נחשב לאחד ה„מיליונרים" ה„דולאריים" בארצו, גם אם הונו הוא בבחינת „כסף קטן" ביחס לזה של [illegible] או ספורטאי צמרת וסתם בעלי [illegible] שהווילות ה„נובו רישיות" שלהם [illegible] את גבעת הוורדים ושאר אזורי היוקרה [illegible] הבירה. לזכותו של אותו רוביק [illegible] שהחליט לממן מהונו מיליונות בכך מיליון פורינט וכ־150 אלף [illegible] לממציאים צעירים הזקוקים [illegible] למעבדה ולשאר האמצעים [illegible] המצאותיהם.

סופר אחר, המרבה לעסוק [illegible] שלו בפרובלמטיקה של [illegible] הונגריה, העתיק את שדה [illegible] לשטח הסוציוגראפיה. באחר [illegible] „הפרה הקדושה", הוא מטפל [illegible] וכנפילתה של תעשיית הטקסטיל ההונגרית, כאשר כל מה [illegible] מתייחס למשטר הנוכחי. ואילו [illegible] ה„עליה" לתקופה הטרום־סוציאליס[illegible] ובמיוחד למשפחת גולדברגר. [illegible] עמוד אנו קוראים שיר־הלל ל[illegible] ארכי־קפיטליסטית את שבתקופתה [illegible] המחבר, ג'ורג' מולדובה, לא [illegible] שהמפעלים פעלו ביתר יעילות [illegible] רווחיות, אלא שגם מנת חלקם [illegible] העובדים היה משופר יותר.

המחשבה הראשונה כל בוקר

דומה כי אלה הם רק קצה הקרח [illegible] יעיד על כך כנס היסטוריונים [illegible] תחת חסות המפלגה, ועסק [illegible] ל„הערכתה מחדש של תקופת הורטי [illegible] הקיימות הן בציבור הרחב והן בקרב [illegible] אקדמיים. למותר לומר, שפורום זה [illegible] לדיון דווקא משום נטיית הציבור [illegible] את משטר הורטי באור חיובי [illegible] של ההנהגה הקומוניסטית של היום.

בסך הכל נראה שלא רע להונגרים [illegible] בפגישה שהתקיימה לפני כשנה [illegible] קבוצת - אנשי רוח הונגריים - לבין [illegible] הונגריה באחד הקיבוצים, נשאלו [illegible] מהו הבטחון שהמצב הקיים יאריך [illegible] והאם שינוי בכיוון הרוח [illegible] ממוסקווה לא ימחוק את ההישגים [illegible] כל האורחים הסכימו, שאכן זו [illegible] הראשונה אותה חושב כל הונגרי [illegible] בהתעוררו משנתו. אבל מעבר [illegible] הדעות. היה מי שגרס שאופי [illegible] קשור באישיותו של קאדאר [illegible] יודע, מה יקרה כשילך. אחר [illegible] שהרוסים מעוניינים בהונגריה [illegible] ומשגשגת כחלון־ראווה כלפי [illegible] אמר — וזה היה עוד לפני [illegible] עידן ה„גלאסנוסט" [illegible] מגשימים, בסך הכל, מגמות [illegible] והולכות בשאר מדינות [illegible] כולל בבריה"מ.

מסתבר שצדק.

ה„סטרס" של סטרסנר

גם לחץ אמריקני על המנהיג בן ה־75 של פרגוואי, האוחז ברסן השלטון זה 33 שנה, לא יניע אותו להגמיש את עריצותו ■ אנטומיה של משטר דיכוי דרום־אמריקני

מאת יהודה צור

שליטה של פרגוואי זה 33 שנה חוגג בימים אלה את שנתו ה־75, כאשר הכל מנבאים שימי שלטונו עדיין יוסיפו להטיל מרותם על המדינה בת 3.5 מיליון התושבים.

גם בדרום אמריקה למורת הדיקטטורות ארוכות הימים נחשבת זאת של הגנרל אלפרדו סטרסנר, בן למהגרים גרמנים, תופעה יוצאת־דופן. למעשה, רק פראנקו בספרד או סאלזאר בפורטוגל הצליחו להחזיק ברסן השלטון בארצותיהם מספר שנים דומה או אף גדול במקצת. אולם לאחר מותם נותר הגנרל הקשיש תופעה מדהימה, כאשר רק מאפיל עליו רק קים איל סונג, שליט צפון־קוריאה, המתחרה בסטרסנר על כתר השליט הוותיק ביותר בעולם.

שביתות והפגנות

בשנה ה־33 לשלטונו מוסיף סטרסנר להיות שליט יחיד במדינה, אותה הפך במישרין ובעקיפין לנחלתו הפרטית. בפברואר הקרוב ייערכו בחירות לנשיאות זו הפעם השביעית מאז תפס את השלטון בראשית שנות ה־60'. אולם איש בפרגוואי אינו מפקפק, כי גם הפעם הוא ייבחר, הודות לשיטותיו שהוכיחו עצמן זה שנים רבות. שיטת הפחדה והטלת האימה, המעקב הקפדני אחר התושבים וההונאה הפשוטה בקלפיות הפכו את סטרסנר למועמד היחיד המסוגל להיבחר, מה גם שאין כמעט מועמדים אחרים המתחרים בו. לפני שנה היו בפרגוואי שהאמינו, כי משהו עומד להשתנות. הלחץ האמריקני לשינוי פני השלטון בפרגוואי גבר בעקבות בעיות הבריאות שפקדו את הנשיא והשמועות כי הוא שוקל לפרוש.

בפעם הראשונה לאחר 30 שנה התקיימו הפגנות סוערות של האופוזיציה ברחובות אסונסיאון בירת פרגוואי. מול האופוזיציה התייצבו אלפי שוטרים. בבתי־החולים פרצה שביתה ואפילו בקרב הסטודנטים הצייתנים התגלו הלכי־רוח מרדניים. הצנזורה לא הצליחה לבלום כל פרסומים בעיתונות, ואפילו הרדיו של האופוזיציה בבעלות יהודית החל להגביר את שידוריו נגד השלטון. הכנסייה, שנקטה בדרך־כלל מדיניות של שתיקה, יצאה הפעם בגלוי בעד דיאלוג לאומי, אשר יגבש את דפוסי השלטון עם הסתלקותו של סטרסנר מן השלטון.

אולם תקופה זו חלפה והמדינה עדיין מצוייה תחת שלטונו של סטרסנר, אשר בריאותו שבה אליו ושעודנו מתנגד לחקות בארצו את רוח הדמוקרטיה המנשבת ברחבי היבשת. גם האופוזיציה הרשמית והמסולגת התפצלה עוד יותר וגם המבקרים החריפים של סטרסנר מודים היום, כי לאופוזיציה אין תוכנית מגובשת. בדיוק כמו לפני עשרות שנים, הכל מוסיף להיות תלוי ועומד על־פי דבריו של סטרסנר, המקפיד לתת לכל אחד מאנשיו את חלקו בשלל, שהוא פרגוואי כולה.

זהו למעשה סודו של סטרסנר, המאפשר לו להחזיק בשלטון למעלה מ־30 שנה. אחד ממנהיגי ה„קולורדוס הביקורתיים", פלג ממפלגתו של סטרסנר, השולל את שלטונו, אמר לא מכבר בראיון שהתפרסם מחוץ לארצו: „סטרסנר שומר על השלטון באמצעות הכוח ועל נאמנות אנשיו באמצעות הכסף". הכסף מעולם לא היה חסר לסטרסנר הודות להברחות הבולעות מחצית מסחר החוץ של פרגוואי והמנוהלות בידי גנרלים ואנשי פמלייתו הקרובים של הנשיא. אך השחיתות, אשר נהפכה לטבע שני בפרגוואי, אינה מסבירה את כל הנאמנות לה זוכה סטרסנר.

דמות אגדית

משקיפים מציינים, שבקרב האנשים הפשוטים בפרגוואי, בעיקר בין איכריה, נחשב סטרסנר לדמות כמעט אגדית, גם אם הוא אחד מגורמי העושק העיקריים בארץ. בעזרת משטר הדיכוי, שהכניס לבתי־הכלא יותר מעשירית מכלל האוכלוסיה, הצליח סטרסנר לדכא כל ביטוי של אופוזיציה מאורגנת. אולם מישאל דעת קהל ראשון מסוגו שנערך על־ידי האוניברסיטה הקתולית באסונסיאון גילה, כי תושבי פרגוואי אכן רוצים שינוי. אך רבים לא פחות רוצים בהמשך שלטונו של הגנרל. עורך עיתון בפרגוואי, לואיס אלברטו מאורה, אמר, כי אינו מופתע מתוצאות המישאל, כי „בני עמי ביכרו תמיד את השוט. זה עוד היה כך אצל האינדיאנים".

לחיין אמריקני

סטרסנר הצליח להרשים את התושבים, כי מלבד בניית בתי־ספר, בתי־חולים ועוד הוא השליט סדר אחר שנים רבות של מהפכות בארצו. „הוא יודע שעדיף תמיד לקנות יריב מאשר להילחם בו".

אולם בפרגוואי של היום גוברים הלחצים לשינוי בשלטון, גם אם הכל מודים שלא יתכנו שינויים רבים אלא אם כן יסתלק סטרסנר מן השלטון, מטעמי בריאות וגיל.

ארה"ב אינה מרפה מהלחץ על השלטון להחליף לפחות את צורתו למראית־עין, כדי להפכו למקובל יותר בעידן זה של דמוקרטיזציה ביבשת. גם מערב־גרמניה מרבה באחרונה לנקוט עמדות ביקורתיות. שגרירה בפרגוואי מרבה באחרונה להשמיע דברים בזכות הדמוקרטיה, גם אם עקב תפקידו הוא נזהר מלנקוט עמדות בכל הקשור לבעיות־פנים של הארץ.

עם זאת המשך שלטונו של סטרסנר מאפשר לאלפים רבים ליהנות מרמת חיים השונה לגמרי מזו של רוב תושבי פרגוואי, אשר המוצע השנתי של הכנסתם הוא כמעט האחרון בדירוג של ארצות היבשת.

מכבי יעלה נושא הזרים באסיפה הכללית ביום ד'

כדורגל

מאת אשר גולדשלגר

נשיא מכבי־בית"ר בהנהלת ההתאחדות לכדורגל מתכוון להחרים את הישיבה הקרובה של הנהלת ההתאחדות — כך הבהיר אמש עוזיקם מילצן, מ"מ יו"ר הנהלת ההתאחדות.

מילצן טען כי בנסיבות הנוכחיות כאשר אנשי הפועל מתחמקים מקבלת הכרעה בנושא הזרים אין טעם לשבת ליד השולחן כדי לדון בלבד.

מילצן אמר עוד כי פנה ליעקב אראל, מנהל ההתאחדות, וביקש ממנו להעלות בסדר־היום של האסיפה הכללית, ב־19 באוגוסט, את נושא שילוב הזרים. לדברי מילצן לא יוכלו אנשי הפועל להתחמק במעמד זה מקבלת הכרעה חד־משמעית. עם זאת אמר כי לא יבצע משבר לגבי שילוב הזרים, אבל ימשיך להיאבק בדרכים דמוקרטיות גם מול הרוב של הפועל כדי לכפות את ההחלטה. „זה צו השעה לאור גל העזיבות של כוכבי הנבחרת הישראלית לאירופה" — הרגיש.

מילצ'ן הבהיר עוד כי רק אם יבהיר יו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סוירי, כי ישיבת ההנהלה המתוכננת, ביום רביעי, תכריע חד־משמעית יאות לשכנע את חבריו להופיע לדיון.

מה שנראה ביום שני כמשבר עלול להתפתח לעימות באסיפה הכללית, שכן אנשי מכבי משוכנעים כי מרכז הפועל לא יעסוק בנושא הזרים עד למועד האסיפה.

גינצבורג ייצא היום עם מכבי חיפה למחנה בהולנד

מאת יוסף גלזר

בוני גינצבורג, שוערה החדש של מכבי חיפה, ייצא היום עם קבוצתו למחנה־אימונים קדם־עונתי בסטאורה, הולנד. בוני ערך אתמול אימון ראשון במכבי חיפה.

על 21 היוצאים נימנים חמישה מושאלים שחזרו הביתה: דוד לוי, שלום לוי, יוסי קרמר, צדוק מלכה ורפי אוסמו הקטן, וכן שחקן אלמוני מליגה ג', יצחק פפיס ממכבי נהריה.

על השינוי הגדול שחל בקבוצה מעיד היעדרם של ארבעה מכוכביה בשנים האחרונות: ברוך ממן שעבר לבני־יהודה; משה סלקטר ואלי כהן, הנמצאים ברשימת ההעברות, וכמובן אבי רן המנוח.

ג'ורג' ברי השיב בשלילה

נוסף לחוסר הצלחתה של הפועל חיפה להעביר לשורותיה כדורסלנים ישראלים התברר אמש כי גם אופציית חיזוק נוספת ירדה מהפרק. ג'ורג' ברי, בעבר מתאזרח ותום־העור של בית"ר ת"א, הודיע כי אינו מתכוון לשוב לישראל בגלל זכרונותיו העגומים מבית"ר ת"א — מדווח יוסף גלזר.

עתה עומדת בפני הפועל חיפה רק אפשרות צירופו של רוברט יוברט, בעבר בהפועל ירושלים.

● נבחרת הכדורגל של הולנד, שכשלה בנסיונה להעפיל למשחקי הגמר בגביע־העולם ב־1982 וב־1986, מינתה מנהל חדש לקראת משחקי גביע העולם ב־1990, את תיוס ליברחטס.

מכבי פ"ת — מכבי נתניה 1:3

מאת משה רוזנברג

משחק ראשון בין שתי קבוצות לאומיות בהכנה לפתיחת משחקי הליגה הלאומית בכדורגל בעוד כשלושה שבועות היה אתמול בפתח־תקוה, ובו ניצחה מכבי פתח־תקוה את מכבי נתניה — 1:3.

עשרות צופים באו לחזות בשחקן שחום־העור של מכבי נתניה, פול רייויס, אולם בגלל פציעה לא שיחק. גם האחים יגאל ושמעון מנחם וחיים בר נעדרו בנתניה בגלל סכסוך על רקע כספי.

מכבי פ"ת, ללא אייל בגלייכטר, דורון רביגזון וירון פרסלני, שלא ישחקו העונה בקבוצה, גילתה עדיפות, בעיקר במחצית השנייה. את השערים הבקיעו: רפי כהן, סיימון דוידסון ואלישע לוי. מכבי נתניה הוליכה בהפסקה — 0:1, משערו של בני לם.

הפועל פ"ת – מכבי שעריים 0:5

קבוצת הפועל פתח־תקוה בוחנת שלושה שחקנים — עזרא מועלם מהפועל ת"א, שמעון מכלוף ממכבי נתניה ויוסי שושני מהפועל באר־שבע.

אתמול השתתפו כל השלושה במשחק־אימון נגד מכבי שעריים מהליגה הארצית. הפועל פ"ת הביסה את יריבתה — 0:5, מצמד שערים של רונן הלל וכל שערים של מועלם, משה ועקנין וגבע מרקוס.

שחיינית מקוסטה־ריקה גיבורת משחקי פאן־אמריקה

שחיינית בלונדית גבוהת־קומה (1.88 מטר) מקוסטה־ריקה, סילביה פול, היתה לגיבורת הבריכה במשחקי פאן־אמריקה באינדיאנפוליס, ארה"ב.

פול נטלה שלוש מדליות־זהב והשוותה את שיאה של סנטיה וודהאד, שזכתה ב־1979 בשלוש מדליות־זהב במשחקים אלה. במשחה האחרון שלה למרחק 100 מטר גב, קבעה שיא משחקים — 1:02.18 דקה.

ארה"ב זכתה ביותר מקצועות השחייה: מיין אובראיין עבר 200 מטר גב ב־2:02.39 דקות; טור ראגלי חתר 100 מטר ב־50.24 שניות; דוליה מרטין עברה 400 מטר חופשי ב־4:11.87 דקות, ובמשחה שליחות 100x4 מטר חופשי ניצחה ארה"ב בזמן של 3:48.68 דקות.

אנגולה זכתה במשחקי־אפריקה

תוצאות מעולות נוספות נקבעו במשחקי אפריקה בניירובי. פול אמורדי מניגריה קפץ לרוחק — 8.23 מטר — שני סים פחות משיאו האפריקני, כשהקדים בקיארצו, יוסוף עלי — 8.18 מטר.

רביעיית ניגריה עברה במירוץ־שליחים 100x4 מטר בזמן של 3:00.55 דקות, בהקדימה בחצי שנייה את קניה.

אנגולה, שנוצחה ע"י ישראל באליפות העולם בספרד, זכתה בטורניר הכדורסל, בנצחה בגמר את סנגאל — 65:79.

נבחרת הכדורגל של מאלאווי נטלה את המקום השלישי, לאחר שניצחה את קמרון — 1:3, לעיני 80 אלף צופים.

חולון תשחק בהולנד בדרכה לטורניר בפולין

מאת יצחק ויסהוף

קבוצת הכדורסל של הפועל חולון תסע לפולין, לטורניר תבין־לאומי אליו הוזמנה ע"י התאחדות הספורט בפולין, ב־7 בספטמבר — זאת לאחר שאתמול הודיע גורם פרטי כי יממן את נסיעת הקבוצה הישראלית.

חולון תצא את הארץ כבר ב־3 בספטמבר ותקיים טורניר בהולנד, בהשתתפות קבוצות דן־בוס, אורתז (צרפת), טורינו (איטליה) וקבוצה הולנדית.

היום עומדים לנחות בארץ שלושת שחומי־העור של חולון, חורים קן אורטג' ודאוסן. כמו־כן יגיע המתאזרח ג'יימס טרי.

הפועל חולון תחל באימוניה במוצאי־שבת.

● אימון נבחרת ישראל בכדורסל סבל אתמול מהחום הכבד ששרר בהיכל־הספורט ביד־אליהו. השחקנים התחלקו על הפארקט הרטוב והירבו בהפסקות לשתיית מים.

בורסת הכדורסלנים ננעלה אתמול ללא הפתעות

מכבי ראשל"צ רוצה לעלות עם בני 72...

החתימה את קפלן (37) ווילים (35) כשהמאמן הוא יהושע רוזין (69)... ★ מכבי ת"א טרם רשמה את מוטי דניאל ★ שטרייכמן העדיף הסגר על פני מכבי רמת־גן ★ רוני כהן לא רצה לעבור להפועל חיפה שסירבה לשלם 8000 דולאר למכבי מנחמיה עבור רודום ★ הפועל אילת (גברים) ואליצור ת"א (נשים) – בראש הרוכשים

בורסת הכדורסלנים אתמול: קני לבנובסקי, וילי סימס וחיים זלוטיקמן. לבנובסקי הצטרף לאליצור קרית־אונו. סימס למכבי ת"א וזלוטיקמן ינסה להוכיח את יכולתו בהפועל ת"א לאחר שנת־פגרה בגלל פציעה (תצלום: עוזי קרן)

קרית־שמונה על מפת הכדורסל: הענק דורי אוגושביץ (2.12) חתם בקבוצת הפועל קרית־שמונה שעלתה לליגה הארצית. לידו: רוני כהן, מאמן־שחקן של הקבוצה הגלילית (תצלום: עוזי קרן)

כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

הפתעות מרעישות לא היו אתמול במשרדי איגוד הכדורסל, ביום האחרון של העברות שחקנים בליגות. אפשר שהחום הכבד ששרר מנע מרבים להגיע לרחוב מרמורק 10, אך גם כך נראו בציודי הבבריש, ממול למשרדי האיגוד, עשרות כדורסלנים, מנהלים, מאמנים, וסתם אוהדים שהגיעו ליהנות מהמתרחש.

כל ההעברות הגדולות היו צפויות. השאלה שריחפה באוויר היתה האם תצליח קבוצת הפועל חיפה לצרף לשורותיה שני שחקנים ישראלים בעלי שיעור־קומה. שאלה זו נותרה פתוחה. אתמול לא רשמה הפועל חיפה אף שחקן ידוע. הקבוצה החיפנית תוכל לצרף לשורותיה שני שחקנים ישראלים, שאינם שייכים לאף קבוצה, עד שבוע לפתיחת משחקי הליגה. בין השמות שהועלו: מייקל סייגנבוים, ששיחק בעבר באליצור קרית־אונו; רוברט יוברטו, שחתם על הופעה בשורות הפועל חיפה; ג'ורג' ברי, הנמצא כיום בארה"ב, וכן... מוטי דניאל, שהצטרף למכבי ת"א, אך טרם נרשם.

רוני כהן העדיף את קרית־שמונה

הפועל חיפה, שיוצגה אתמול במשרדי האיגוד ע"י יו"ר ההנהלה החדשה, אילן טלר, וחבר ההנהלה, דורון ווייזינגר, ביקשה להחתים את ג'ף רודום, ענק אמריקני שהוא ישראלי וששיחק במכבי ירושלים. רודום הגיע להסכם עם ראשי הקבוצה החיפנית, אולם נאלץ לשמוע באכזבה כי הפועל חיפה מוותרת עליו מאחר שקבוצתו מלפני שנתיים, מכבי מנחמיה, מליגה א', ביקשה תמורתו סכום של 8000 דולאר. רודום הושאל ממנחמיה למכבי ירושלים למשך עונה. הפועל חיפה סירבה לבקשת מנחמיה, ורודום ישחק בליגה א'.

עוד שחקן שהפועל חיפה חפצה ביקרו היה רוני כהן, מאמן־שחקן הפועל קרית־שמונה שהעפילה לליגה הארצית.

„הפכתי את הכדורסל בקרית־שמונה לדבר אטרקטיבי. לקום עכשיו ולעזוב זה קל, אבל מעבר לכסף שהפועל חיפה הציעה לי יש לי סיפוק עצום בקרית־שמונה. לשחק בליגה הלאומית ביום צריך להיות סופר־מקצוען. אני את שלי בלאומית כבר תרמתי".

מכבי רמת־גן ביצעה שתי רכישות ממכבי ת"א: אבי שילר וליאור ארדיטי (השאלה). שילר חתם ראשון, ואילו את החתימה השנייה ביקשו ראשי מכבי רמת־גן לשמור לשחקן מכבי ת"א אחר, רון שטרייכמן, הנמצא בהסגר, והחתום על הסכם עם הפועל ת"א לעונה הבאה. מכבי ת"א היתה מוכנה לחתום על הטופס של רון. הפועל ת"א היתה מוכנה להתיר את ההסכם עם שטרייכמן למשך עונה אחת. מכבי רמת־גן רצתה בשחקן, אבל זה לא רצה כנראה לעזוב את הפועל ת"א ולא הגיע למשרדי האיגוד. אנשי מכבי רמת־גן החתימו לכן את ליאור ארדיטי.

אתמול היה זה יומו הגדול של רכז הליגות, נפתלי גושן, שבסיום ההעברות יכול היה לבשר לעתונאים על הקבוצות הלאומיות שקלטו שחקנים חדשים במסגרת שתי ההעברות המותרות.

מכבי ת"א רשמה את וילי סימס, שהועבר אליה מאליצור נתניה; הפועל ת"א קלטה את הווארד לאסוף וגונתן דלל; הפועל הגליל־העליון את עומר סלויישר ונדב הנפלה; מכבי חיפה את אלון אופיר ואסף ברנע; אליצור נתניה את אור גורן ויואב קדמן; הפועל חולון את שמואל זיסמן; הפועל ירושלים את ארז חזן; בית"ר ת"א את עופר יעקבי; מכבי נתניה את סטיב שלבטר ודייוויד בלאט; אליצור נוה־דוד רמלה את פנחס חזוז ושמואל גנדלמן.

ההעברות הבולטות בליגה הארצית היו במחוז הדרומי: מכבי ראשל"צ צירפה לשורותיה שני בין־לאומיים ותיקים: ג'ון ווילים (35) וסטיב קפלן (37). מאמן הקבוצה יהיה יהושע רוזין (69). אליצור קרית־אונו החתימה את קני לבנובסקי, ששיחק בעבר בהפועל ת"א ואת שאול שטיין מבית"ר ת"א.

קרן ירד לאילת

כל ההעברות שהיו אתמול: אור גורן ממכבי רמת־גן לאליצור נתניה; סמי מגידו מאליצור קרית־אונו להפועל אילת; עופר סלויישר מהפועל ת"א להפועל הגליל־העליון; דוד כבודי ממכבי פ"ת למכבי דרום ת"א; אבי סוגל מאליצור נתניה להפועל אילת; יצחק כהן ממכבי דרום ת"א למכבי ת"א; בועז רימון מהפועל אילת לאליצור נוה־דוד רמלה; יהונתן בן־טל מהפועל אריה ת"א להפועל ת"א; עופר יעקבי מהפועל חולון לבית"ר ת"א; זוהר צימבליסט מהפועל גבעתיים להפועל קרית־גת; אריה אלבו מהפועל בית־אלפא להפועל ניר־דוד; יהל דגן מהפועל נען להפועל קרית־גת; עידו אשר מהפועל חולון להפועל איילון חולון וא'; יוסי אלמסה מהפועל חולון להפועל איילון חולון; ליאור שטרן מהפועל חולון להפועל איילון חולון; אייל חי מהפועל ת"א לא.ס. רמת־השרון; עוזריאל קאליש מהפועל ת"א להפועל גבעתיים; מאיר קמינסקי ממכבי ת"א למכבי הוד־השרון; ערן ארד ממכבי הוד־השרון לא.ס. רמת־השרון; יצחק ארואסטי מהפועל גבעתיים לבני־יהודה; ג'ון ווילים מהפועל ת"א למכבי ראשל"צ; סטיב קפלן מא.ס. רמת־השרון למכבי ראשל"צ; שני כהן מהפועל בקעת בית־שאן להפועל הגליל־העליון; איתי שביט מהפועל חיפה למכבי קרית־מוצקין; גלעד בין ועידו שטיינברגר ממכבי ת"א למכבי דרום; שמואל גנדלמן ממכבי חיפה לאליצור רמלה; שמואל זיסמן מהפועל הגליל־העליון להפועל חולון; איתמר מרזל מהפועל יהוד להפועל ראשל"צ; חיים תור מאליצור אלי נתניה למכבי נתניה; גיא גורן ממכבי רחובות לבית"ר ת"א; דורי אוגושביץ מבית"ר קרית־ביאליק להפועל קרית־שמונה; חנן קרן מאליצור קרית־אונו להפועל אילת; ירדן רוזנברג ממכבי חיפה למכבי פ"ת; ארז גולדשמידט ממכבי חיפה למכבי פ"ת; שחר דיקמן מהפועל ת"א למכבי חדרה; שאול שטיין מבית"ר ת"א לאליצור קרית־אונו; אייל טסלר מהפועל גן־שמואל להפועל חיפה; מנחם זולדן מהפועל ר"ג למכבי רחובות; ליאור ארדיטי ממכבי ת"א למכבי ר"ג; אבי שילר ממכבי ת"א למכבי ר"ג; גבי צוימרק מהפועל כפר־חיים להפועל בית־יצחק; חיים קריסמן ממכבי נתניה להפועל אילת; סטיב פולאק מאליצור צפון רמלה (ג') לאליצור נוה־דוד רמלה; מנחם אטלס ממכבי ארזים ר"ג להפועל ירושלים; מאיר היינייק מאליצור ת"א להפועל באר־שבע; ארז חזן מהפועל הגליל־העליון להפועל ירושלים; מוטי אמישה ממכבי כרמיאל למכבי קרית־מוצקין; הפועל רמת־גן קלטה את אלי גואלה (רמת־השרון), אהרון ברק (הפועל גבעת־חיים, מאוחד) וחיים רונאל (הפועל לוד); יונתן זקס ממכבי חדרה למ.ס. גבעת־שמואל וערן מזרחי מהפועל כפר־חיים לאליצור נתניה.

חילופים באליצור ת"א

גם בין הנשים היו העברות רבות: אורית ליטני מאליצור ת"א לאליצור פ"ת; ניצחונית כהן מאליצור ראשל"צ לאליצור ת"א; רונית יניצקי מאליצור ת"א למכבי ת"א; ורד ברגמן מהפועל חיפה למכבי קרית־מוצקין; זיוה רזן מהפועל גבעת־חיים לאליצור ת"א; נטע בנעני מאליצור פ"ת לבני־יהודה; סיגל גרדש ממכבי רמת־חן לאליצור ת"א; רויטל ביטון ממכבי רמת־חן לאליצור ת"א; פרזה סנאן מהפועל גלבוע לאליצור ת"א; עירית קרויטנסקי ומלי בירקאן מהפועל ירושלים לאליצור ת"א; יהודית פייט מאליצור ת"א לאליצור פ"ת; דורית מיס מאליצור ת"א לאליצור פ"ת; עמירה שמעוני ממכבי רמת־חן להפועל ת"א; עדית בן־מאיור מהפועל ת"א להפועל ירושלים.

לגבי שלושה כדורסלנים יש צו בית־משפט שדחה את העברתם למועד מאוחר יותר: קיט בנט והאחים ליאור וקרן אמישה מהפועל חיפה.

הקדטים ישחקו בהונגריה בבית 9־12

ישראל הובילה 45:57 איטליה ניצחה 90:92

שרות „על המשמר"

נבחרת הקדטים של ישראל בכדורסל תשחק בסוף השבוע בהונגריה בבית 9־12 באליפות אירופה. גם אמש לא האיר לה המזל והיא נוצחה בקרב שקול בעיר קאפושוואר ע"י איטליה החזקה — 92:90, לאחר שהאיטלקים קלעו את סל הנצחון בשניות האחרונות.

עם תום המשחק נראו הישראלים המומים וכמה מהם פרצו בבכי. ראש המשלחת, גוני צחר, אמר: „חוסר מזל כזה לא יתואר. בכל המשחקים הפסדנו בנקודות מעטות. נגד יוגוסלביה 78:73; נגד איטליה 92:90; נגד יוון 79:77 ונגד צרפת 69:63. את כל המשחקים יכולנו לנצח. כואב כשמפסידים כך".

ואכן, במחצית הראשונה גילתה אמש ישראל יכולת מצויינת ועשתה באולם כרצונה. בהפסקה הורה המאזן על 45:57 לישראל!

לאחר ההפסקה חל מיפנה. האיטלקים ניצלו חוסן גופני. גם המזל היה נגד הישראלים. וכך נמחק הפער המבטיח ובשניות האחרונות קלעו האיטלקים את סל הנצחון.

לישראל קלעו: אמיר כץ 31, גיא גודס 14; שני כהן 12; אופיר כוחלי 11; תומר חנוך 10; בני מרקוס 8; אייל לייב 2 וקורן אמישה 2.

סוכן כדורסלנים נעצר ע"י בלשים...

מאת יצחק ויסהוף

סוכן כדורסלנים ידוע מחיפה נעצר אתמול בשעות־הצהריים ליד משרדי איגוד הכדורסל ע"י שני בלשים ממדור ההונאות במשטרת ישראל.

הסוכן נעצר לאחר שקבוצת בית"ר ת"א הגישה נגדו תלונה במשטרה. לפי התלונה נטל מהם הסוכן סכום כסף בסך של 10.000 דולאר כדמי־תיווך עבור הכדורסלן קיטו בנט.

כן טוענת בית"ר ת"א כי אותו סוכן גרם לכך שהכדורסלן קיבל סכום של 20 אלף דולאר על החשבון, עוד לפני שהחל באימוניו בבית"ר ת"א.

אנשי בית"ר ת"א ציינו עוד כי אותו סוכן ניסה בעת ובעונה אחת למכור את אותו כדורסלן לשתי קבוצות נוספות, הפועל חיפה והפועל ירושלים.

לאחר שנחקר במשך שלוש שעות ונפתח נגדו תיק שוחרר בערבות עצמית.

● חברת בשיגל, יבואני מוצרי „הד", הגיעה להסדר עם קבוצת הפועל ת"א על אימוץ הקבוצה בעונה הקרובה.

מערב־גרמניה — צרפת 1:2

מאת חיים שר, מיוחד ל„על המשמר"

שני שערים שכבש רודי פלר בדקות 4 ו־9 זיכו אמש בנצחון ידידותי את נבחרת הכדורגל של מערב־גרמניה, בברלין, על צרפת — 1:2.

צרפת לא נפלה מיריבתה אולם שחקניה הירבו להחמיץ את השער לטובתה כבש קטונה בדקה ה־43.

במחצית הראשונה היה המשחק מצויין אך נחלש לאחר ההפסקה. 50 אלף צופים חזו בו.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה–1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו לשימוש חורג ממגורים למשרד חברת „ישהונג" בע"מ לתקופה של 3 שנים ברחוב הס מס 14, תיק בניין 014־0024.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר / אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. בסקי — סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה, תל־אביב־יפו

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 (להלן החוק):
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (ולהלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6582 חלקה 154 רח' הנחל מבוקשת הקלה 6% משטח המגרש דהיינו 66% במקום 60% המותרים, לפי תכנית רע/1/190. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העיריה.
ב. וולפוביץ, יו"ר
הוועדה המקומית לתכנון ובניה

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור הוספת לוכסן בנית מגורים לבית על חלקה 96 בגוש 7705 כיכר 1 רח' החצבים מס' 6 בחריגה מבוקשת: 2.5 מ"ר נוספים מעל המותר. תכנית מספר 89/85 ת.ב. 5860. את התכניות ניתן לראות במשרדי הועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
י. אלראי
יו"ר הועדה המקומית

עירית חיפה — משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר
חיפה
רח' ביאליק 3, חיפה טל. 04־640775
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: החברה הכלכלית לחיפה בע"מ — להקים מבנה דיסקוטק ומסעדה ברחוב יפהנוף 115: 117 כרמל. הבקשה כרוכה בחריגה מהגובה המותר ב־1 מ'. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה רח' ביאליק 3, חיפה בימים: א', ג', ה' בין השעות 08.00־11.30. המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר יעובין
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
תמר רמת נגב
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 162/03/10, שינוי מס' 1 לתכנית מפורטת.

עיקרי הוראות התכנית: שינוי יעוד משטח פרטי פתוח ושבילים לאזור מגורים א', שינוי בקו בניין, שינוי יעוד, יעוד מאיזור מגורים לדרך (חניה), ודרך (חניה) לאיזור מגורים.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 21.8 דונם. מושב שיתופי אשלים.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3416 מיום 11.1.87, עמוד 468. השינוי האמור שבה הוועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מחוז רמת נגב וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום. בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. ההתנגדות תוגש בכתב בפירוט הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.
שלום דניגו — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניין, מחוז הדרום

עירית חיפה
משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רח' ביאליק 3, חיפה, טל' 04־640775
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי עירון דור בע"מ — לאיחוד החלקות 98, 99, 121, בגוש 11574, ברחוב הרגן כאיזור התעשייה למגרש בנייה אחד בסטייה מתוכנית חפ/800, המראה את שתי החלקות 98, 99 כמגרשי בנייה נפרדים ואת החלקה 121 כמיועדת לשלוחות רכבת.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר יעובין — מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
שיקמים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק תכנון והבניה תשכ"ה־1961, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 136/03/6 שינוי מס' 1 לתכנית מפורטת. עיקרי הוראות התכנית: שינוי יעוד של חלקה 28, גוש: 2673 משטח למבני ציבור לאזור מגורים מיוחד. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 26,411 דונם, גוש: 2673 חלקה: 28. מושב ניר ישראל.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3356 מיום 7.7.86 עמוד 2686. השינוי האמור שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. ההתנגדות תוגש בכתב בפירוט הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.
שלום דניגו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן — הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6157 חלקה 239, רח' תנועת המרי מס' 7 — דהיינו: הקלה 6% משטח החלקה ו־10% בק.ב. במרווחים צדדיים.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על־ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. ההתנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.
אורי עמית — ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, רמת־גן

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
לוד
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה לוד הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' לד/657" ביחד עם התשריט המצורף אליה. עיקרי הוראות התכנית: קביעת קוי בנין ואפשרות להגדלת דירה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 4026 חלקה 52 רחוב צמח צדק, שכון חכ"ה.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית והאמורה.
תאריך: 3.12.1986
ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

הוועדה המקומית לבניין ותכנון עיר בני־ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מר נמני חמוס הגיש בקשה לוועדה זאת בתכנית מספר 20060 לבנות בניין בן 4 קומות מעל קומה מפולשת, ברח' טרומפלדור פ. הרצל, גוש 6195, חלקה 52, באזור מגורים ג' בחלקות הבאות:
1. קומה (1) נוספת מעל (3) קומות מותרות.
2. (13.5) אחוזים בנין בניה מעלית שיפור תנאי דיור / קומה נוספת מעל (1־3) המותרים. וזה שלא בהתאם לתכנית בניין ערים ג' 105, וחלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית בעירית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
מר מ. אירנשטיין — יו"ר הוועדה המקומית לבניין ותכנון עיר בני־ברק

טלוויזיה
08.00 טלטקסט — ער כאן — חדשות. 09.05 שעת כושר. 09.18 קסים קסם — כלבונים. 09.36 הלב — פרק 17: בחורה אל בואנוס איירס. 10.00 מחסומים — פרק 5. 10.25 פיצוחים — בשידור חוזר. 10.50 בית הספר רדוף הרוחות — פרק 7. 11.15 גן העדן הצפוני — הסרט מתאר חיי משפחה באזור קנדה. 13.00 אתמול במשפט רמאינוק — ומתנה בהתפתחות המשפט. 14.00 טלטקסט — ער כאן — חדשות יום ישראל. 14.05 קשר משפחתי — משפחת יצחק משוחחת עם זוית אברמסון על קנאה בין אחים ואחיות. 14.45 צבע בכחל — פרק 7. 15.10 רחוב סומסום. 15.40 מאחיים שניות לנחלת. 15.45 שעת כושר. 16.00 זהו־זה — שידור חי. 17.00 ערב חדש. 17.30 „ריץ' ריץ'" — „צברים ואחרים". 18.00 „הכלבולים" — סדרה בהנפשה של וולט דיסני — הפרק השני: „היוד להוליביל". 18.25 פסקי של מקום — מבט אל אכזיב. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 „מגוון לאמנות" (ערבית). 19.00 „מפגש" — תכנית דיון שבועית בענייני השעה (ערבית). חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 „אף פעם לא מאוחר" — הפרק התשיעי: „ההצגה חייבת להימשך". 22.00 „השרדות" — הפרק הרביעי: הפרק הזה עוסק בהישרדות ובשמירה על צלם אנוש בתנאים לאאנושיים שנגרמו בידי האדם. סיפורים של שנים שעונו בתנאים של שבי וכליאה בידי משטרים קומוניסטיים. האחרדוסי שישב 10 שנים בכלא. האחר — קצין אמריקאי שבילה 5 שנים בכלוב במכוק ביוטנאם. בנוסף יובאו כמה מן „השיטות" שהיו נהוגות בגסטפו הגרמני והנהגות באחרים מן המשטרים בדרום אמריקה. לא מומלץ לילדים. 22.50 „פרקליטי אל־איי" — הפרק השמיני: „שודרי הגביה האבודה". מייקל קוואק ממשיך לייצג את שרונית הטלוויזיה אך סופו שהוא נוחל אכזבה. גם ארנולד בקר סופג אכזבה מן השקעים שהוא מייצג. 23.35 „הגיע זמן לישון" — אבשלום קור בפינת הלשון השבועית שלו מטפל הפעם בשעוני זהב. חדשות הלילה.

ערוץ 2
19.00 דובי־כסת לי — פרק 7. 19.30 תקציר משפט רמאיניק. 20.00 תצפית — השינויים של המדינה. 20.30 בלט — קרקס המחולות.

רדיו
קול המוסיקה
00.1 „צלילי בוקר". 07.08 „בהאונה נינוחה" 09.00 „קונצרט בוקר". 11.07 „פינת השיר" — משירי דור אבידן 12.00 „מן הפרטיטה" — ליסט: המזורקות של וילה ד' אסטה לפסנתר מיו סונטה מס' 2 לויולה ופסנתר ראבל: מחזור שירים „דון קישוט אל „דולצינאה" ס. פרנק: 4 קטעים לפסנתר מיו: סונטינה לחליל ולפסנתר. 13.05 „בהאונה נינוחה". 15.00 „מפגשים מוסיקליים". 16.00 „אתנחתא" — שידור חוזר צ. הראל — צלה. מרינה בונרנקר — פסנתר ג'מיניאני: סונטה ברה מינור בטהובן: 7 ווריאציות על נושא מ„חליל הקסם". י. טלו סוויטה לצ'לו סולו ברהמס: סונטה בפה מינור דהיחוף 4 שירים פלמיים עתיקים. 17.30 „קשת של צלילים" — וריאציות לפסנתר של צ'רני ווכר. 18.00 „מוטרט" — פרנקו קורלי. 19.00 „מוסיקה קלאסית קלה". 20.05 „אינטרלוד" — רצף מוסיקלי. 20.27 „פינת השיר". 20.30 „קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית י־ם רשה"ש" מפסטיבל ישראל — ירושלים 1987 ורדי: „לה טרביאטה" אופרה מנצח יורם דויד בתפקידים הראשיים: ויולטה — פרנסס גינצבורג אלפרדו — ג'ון פאולה גדמונט — אוארד טומג'אן בהשתתפות והמקהלה הלאומית „רינת". 22.30 מג'ז הלאה. 23.00 „דור הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות תכנית שמינית. קמיל ויקס: שוסטקוביץ' — ארבעה פרלודים איוולרה מגנס: שוברט „אווה מריה" דמברוזיו — „ברכת שלום" פאול קוכנסקי ברהמס: סונטה מס' 3, ברה מינור צ'ייקובסקי: (בעיבוד קרייזלר) שיר ללא מילים קרייזלר: צועניה פרסטה „מלגניה".

רשת א'
07.30 „דרויקלי". 08.05 „חוגה" — עם בני הצה"ל. 08.27 משפט רמאיניק — שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים. 15.00 „צבעי הקשת" — שירי עדות. 15.30 „האוניברסיטה הפתוחה" — צרפתית למתקדמים. 16.05 „ארץ לא נודעת". 17.00 חדשות ותכנית באנגלית. 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 18.05 „מינחת ערב" — משדר יומי לחיי רוח ומסורת. 18.30 שידורים לעולים. 22.05 „בין השורות" — על רמותו של פנחס ספיר — עם עמוס ספיר, ההיסטוריון ד"ר מרדכי נאור והפרופולוגית דוסה אבישי (ש"ח). 23.05 שירים עבריים.

רשת ב'
07.00 „הבוקר הזה". 08.05 „בראש צעיר" — תכנית לילדים בהופעה. 09.05 „בוכבי הבוקר" — עם לוס פרנאוס. 10.05 „כל צבעי הרשת" — מגוון יומי. 12.10 „אלו־אלף" ב„בית" — עם אהוד מנור. 13.05 „בחצי היום" — חדשות ופזמונים. 14.05 „בת צחוק" — הורי והומור. 15.05 „רגעי קסט". 16.05 „תוצרת הארץ" — תכנית „בבקשתך" לשירים עבריים. 16.55 „קוראה ספר" — קוראים ממליצים. 17.05 יומן כלכלה. 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.05 היזוק — עורך ומנחה: יצחק נוילן. 19.00 היום הזה. 19.35 שירים עבריים. 20.05 שורשים — שבועון לעניני פולקלור ועדות. 05.00 פגישה לילית — עם ערנה פאר. 00.15 להאחז בחלום — שירים לסיגור של יום.

גלי צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת — מבוא לתורת המוסר — צדק כהגינות. מרצה: הגב' נעמי כשר. 07.07 „שבע אפס שבע" — עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 „פתוח" — אורלי יניב ורובי לגין מארחים. 11.05 „נכון לעכשיו" — עם יוסי עכאדי. 13.05 „אחד אחר" — להיטים עבריים. עורכת ומגישה: שירה גרא. 13.55 „לא לכבות את האור" — פינה יומית בנושא ירידה מהארץ. 14.05 „יום יום רב" — עם אלי ישראלי וארז טל מסיירים ונהנים בארצנו היפה. 16.05 ארבע אחר הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.54 „באוזן מילולי" — פינתו של אבשלום קור. 17.00 „ערב טוב ישראל". 18.05 „שעה קלה על כלכלה" — עם שמואל נחושתן. מפיקה: ורדי גניה. 20.05 „עד משודר" — מאזין לעניני צבא ובטחון (ש"ח). 20.40 שירי להקות צבאיות. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — מבוא לתורת המוסר (ש"ח). 22.05 „על הרבש ועל הכיפאק". 23.05 „עשרים וארבע — היום שהיה" — עם ירון וילנסקי. 23.55 „שיחת חצות" — עם פרופ' ברוך מוצו — ראש המחלקה לאפידמיולוגיה קלינית בבית החולים תל השומר. 00.05 ציפורי לילה מכלות — עם אלי ישראלי. 02.05 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 2
10.05 „רדיו רדיו" — עם יואב קוטנר. 20.05 „סבבבבסים" — אינפורמציה, ד"ש, משחקי רדיו ומוסיקה. 22.05 „מסע הקסם המסתורי" — עורך ומגיש: יואב קוטנר (ש"ח). 23.05 „קול הגאו הזה" — עורך ומגיש: דני קרפל.

רשת ג'
06.04 „בחורה לאושר" — להיטים וותיקים. 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" — שירים עבריים. 09.05 „בא לי" — עם מנחם פרי. 10.05 „שיהיה" — שעה של ביטלס. 11.05 „30 בצל" — עם יקיר אביב. 13.05 „כל טוב" — פזמונים ומערכונים. 14.06 „בטרנג" — עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לעניין". 17.05 „משקפיים" — עם מיכל שמואלי. 18.06 „קוליבר" — שבועון סופ. 20.05 „לי ולך" — שיר וברכה. 21.05 „גימל חי" — עם יגאל רביד — שידור חי מבאר־שבע.

קולנוע
תל־אביב
9.10 ,7.15 ,4.30
אסתר: נשק קטלני 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים
בן־יהודה: א.ט. חבר מכוכב אחר 9.30 ,7.15 ,5
גת: בלון לחופש הגדול 9.30 ,7.15 ,5
גורדון: הכרט 9.15 ,6.15 ,1.15
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30 ,7.00
דרייב אין: 9.30 ,7.15 ,5
007 באזור המסוכן 7.45
חתיך אמריקאי 10.00
הוד: סופרמן 4 9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: בלון לצעירים 9.30 ,7.15 ,4.30
מוזיאון ת"א: מיתו של סוכן 9.30 ,7.30
9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: אסקימו לימון – אהבה צעירה 9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: חתיך אמריקאי 9.30 ,7.15 ,5
פאר: לא שם זין 9.30 ,7.30 ,5
פארים: לבירינט 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רומן לילי 21.10
רביגן:
חן 1: כ"ס למשטר אורחי 9.50 ,7.10 ,5
חן 2: חנות קטנה ומטריפה
חן 3: אני והחברה 9.45 ,7.25 ,5
חן 4: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.45 ,7.40 ,5
9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: אל תיקרא לי לבן
9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
שחף: סוד ההצלחה 9.10 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: 007 באזור המסוכן 9.30 ,7.15 ,5
תכלית החנות מעבר לפינה
9.15 ,7.00 ,4.10

רמת־גן
אואזיס: לבירינט
9.30 ,6.40 ,4
לילי: לא שם זין 9.30 ,7.15
ארמון: הנוכל האוהבת והמאהבת
9.45 ,7.30 ,5
רביגן:
גן 1: קרוקודיל דנדי 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: בלון לחופש הגדול 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: אני והחברה 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ימי הרדיו 9.15 ,6.15

ירושלים
אריסון: 007 באזור המסוכן
9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: מועדון גן עדן 9.15 ,4.30
בית אגרון:
כדור הרעם 16.30
רסטי ג'ימס 18.30
הנקי פנקי – מזימות מצחיקות 20.15
עמנואל 22.15
העוקץ 24.00
בפיר: ימי הרדיו 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: הנוכל האוהבת והמאהבת
9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: לא שם זין 9.00 ,7.00
סמדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 ,7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: אני והחברה 9 ,6.10 ,4
אור 2: בקצב השעון 9.00 ,7.00 ,4.10
אור 3: נרדפי החוק 9.00 ,6.30
אור 4: קרוקודיל 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 5: לבירינט 9.00 ,7.00 ,4.30
ערן: סופרמן 4
תיאטרון ירושלים:
שיחות מלוכלכות 21.45 ,18.45

חיפה
אורה: משחק מראי
חן: לבירינט 9.00 ,6.30
עצמון 1: המוכטל בטיטו 9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון 2: סופרמן 4 9.00 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 ,7.15 ,4.45
רון: סוד ההצלחה 9.15 ,7.00 ,4.30
אמפי: 007 באזור המסוכן 9 ,6.30 ,4
אורלי: ימי הרדיו 9.15 ,7.00 ,4.30
קרן אור המחודש: לא שם זין 9.15 ,6.45
9.15 ,7.00

נתניה
שרון: לא שם זין 9.15 ,7 ,5
סטודיו: חנות קטנה ומטריפה 9.15 ,7 ,5

חולון
סביון: 007 באזור המסוכן 9.15 ,7.15 ,5
מגדל: נשק קטלני 9 ,6.00
ארמון: 007 באזור המסוכן 9.15 ,7.10 ,5

בת־ים
עצמאות: סופרמן 4 9.15 ,7.15 ,5

הרצליה
היכל: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 ,7.15 ,5.00
מלון דניאל – האודיטוריום
ימי הרדיו — א' ב' ג' ה' 21.30 ,19.00

באר־שבע
חן: ילדים חורגים לאלוהים 9.10 ,7.30 ,4.30

פתח־תקוה
היכל 1: 007 באזור המסוכן 9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: סופרמן 4 9.15 ,7.15 ,5
היכל 3: סוד ההצלחה 9.15 ,7.15 ,5

עפולה
מופת־רון: קרוקודיל דנדי 3.15

רעננה
אורות: המוכטל בטיטו 9.00 ,7 ,4.30

גבעתיים
הדר: סוד ההצלחה 9.10 ,7.15 ,4.30

ראשון־לציון
רון 1: סופרמן 4 9.10 ,7.15 ,4.30
רון 2: 007 באזור המסוכן 9.10 ,7.15 ,4.30

כפר־סבא
בית ברל: תמיד 3.10
המלך והציפור חול ומוצ"ש 3.00

תיאטרון
הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 13.8
בדרך לברודווי: 20.30
בית ספר לנשים: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת
בת־ים
קופ"ח — עין יהב.
חולון
אהרון — הופיין 52, קופ"ח עין יהב.
ירושלים
הר נוף — שאולזון 31.
נתניה
תרופה — הרצל 2.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
רמה — ז'בוטינסקי 65.
תל־אביב
שלמה המלך — שלמה המלך 78.
סופרפארם — איינשטיין 40, ר"א.
חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 11.
רחובות
כללית — בני משה.
רעננה־כ"ס
קופ"ח — ברנורוין 45, כפר־סבא.

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244: חדרה – 22444.

רכבות
מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.10, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.10, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה. בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.10, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

תורנות בתי־חולים
תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
הדסה ע"כ – ילדים, עיניים. ביקור חולים – פנימית. א.א.ג. שערי צדק – נשים, כירורגית, אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00.
טלפונים: 03־433300, 03־433500.
יד ביד – ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02־243358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04־922222
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה' – טל. 222732.
„קו פתוח" – ארגון קשבת לילדים ובני־נוער 03־218810 (24 שעות)

עזרה ראשונה
עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג', טל: 325566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות. שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א'. טל: 294869, 03־285822.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־52432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.
ער"ן נתניה — טל' 053־35316.
סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א
ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. רמלה — 101, טל' 08־221022. צפת — טלפון 065־93334. טבעון — 101. 04־931401. נהריה — טל' 04־823333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — 057־74767. שח"ל בגוש דן, טל' 03־130848.

„לא יכולים לתת לשמונה נגנים להיות סדרני העבודה שלנו"
איגוד המפיקים והאמרגנים נוטל לידיו את הטיפול בסכסוך בין האמרגן טלית לאיגוד הנגנים

מאת עופר ניר,
כתב „על המשמר"

איגוד המפיקים והאמרגנים הכריז אתמול על הפקעת הטיפול בפרשת הסכסוך שבין שלום חנוך לאיגוד הנגנים, מידי מפיקו של הזמר, יהודה טלית. איגוד המפיקים רואה בפרישה זו עניין עקרוני, והחליט להפקיד את הטיפול בנושא בידי הנהלתו. לדברי דני שלם, דובר ההנהלה, נכפה עליהם צעד זה בגלל חוסר גמישותם של חברי איגוד הנגנים, שסירבו להגיע לפשרה בנושא.

הסכסוך פרץ בעקבות הודעתו של שלום חנוך כי יעסיק שלושה נגנים זרים במסע־ההופעות החדש שלו. מאחר ולא הצליח לגייס נגנים מקומיים מתאימים להפקה. אין מדובר במופע שכל נגניו מחוץ־לארץ. שאר המלווים הם ישראלים. בתגובה, הודיע איגוד הנגנים על סכסוך עבודה בינו לבין הזמר ומפיקו. סכסוך זה עלול לפגוע גם בהפקות נוספות של יהודה טלית, כמו „חכם על קטנים". תכניתו החדשה של דני סנדרסון.

לדברי גדי אורון, חבר הנהלת איגוד המפיקים והאחראי מטעמו על הקשר עם איגוד הנגנים, אין הרבה מוסיקאים מקומיים המתאימים לסוג החומר של שלום חנוך, ורובם היו עסוקים ממילא. „העקרון הקובע הוא איכותם של הנגנים". אמר אורון. „אין, לצערנו, מספיק נגנים כאלה. אנו דוחים על הסף את טענת איגוד הנגנים, כאילו אנו מייבאים אבטלה. אין אבטלה במקצוע הזה. מי שטוב, עובד. היצירה מכתיבה מי ינגן. אנחנו לא יכולים לתת לשמונה נגנים להיות סדרני־העבודה שלנו. הם לא יקבעו למאות האנשים שאנו מספקים להם עבודה, כיצד להתפרנס. נגן על עצמנו בכל דרך. אין לנו בעיה לסגור את העסק ב־1 בספטמבר, אבל איננו רוצים. אנו אוהבים מה שאנחנו עושים".

שלם הוסיף „לא ניתן לפגוע באפשרות שלנו להביא מבחוץ כל אמן שנזדקק לו לצורך הפקות מקומיות. אם לא נמצא בארץ מישהו ברמתו. לא יעלה על הדעת שנוריד את רמת ההפקה בגלל שבאופן דיקטטורי, לא יורשה לנו לביא נגן מחו"ל".

בנושא אחר, תקפו חברי הנהלת האיגוד את הגידול המאסיבי בפעילות הפקות הבידור מטעמם של גופים ממלכתיים ומוסדות הניזונים מכספי־ציבור. הם יצאו נגד ריבוי מופעי־החינם והפסטיבלים למיניהם. מטעמם של רשויות מקומיות. „הדבר פוגע ישירות בפרנסתנו וברמת המופעים, ולא נעבור על כך לסדר היום", אמר דני שלם.

לדבריו התיאטראות הציבוריים ופסטיבל ישראל חרגו מן המטרות האמנותיות שלשמן מיועדות הסובסידיות שהם מקבלים ויצאו לתחרות בלתי הוגנת עם המפיקים הפרטיים. האיגוד נערך למאבק בתופעה זו והורה לאמרגנים החברים בו, שלא לשתף־פעולה עם הנהלת פסטיבל ישראל בשנה הבאה.

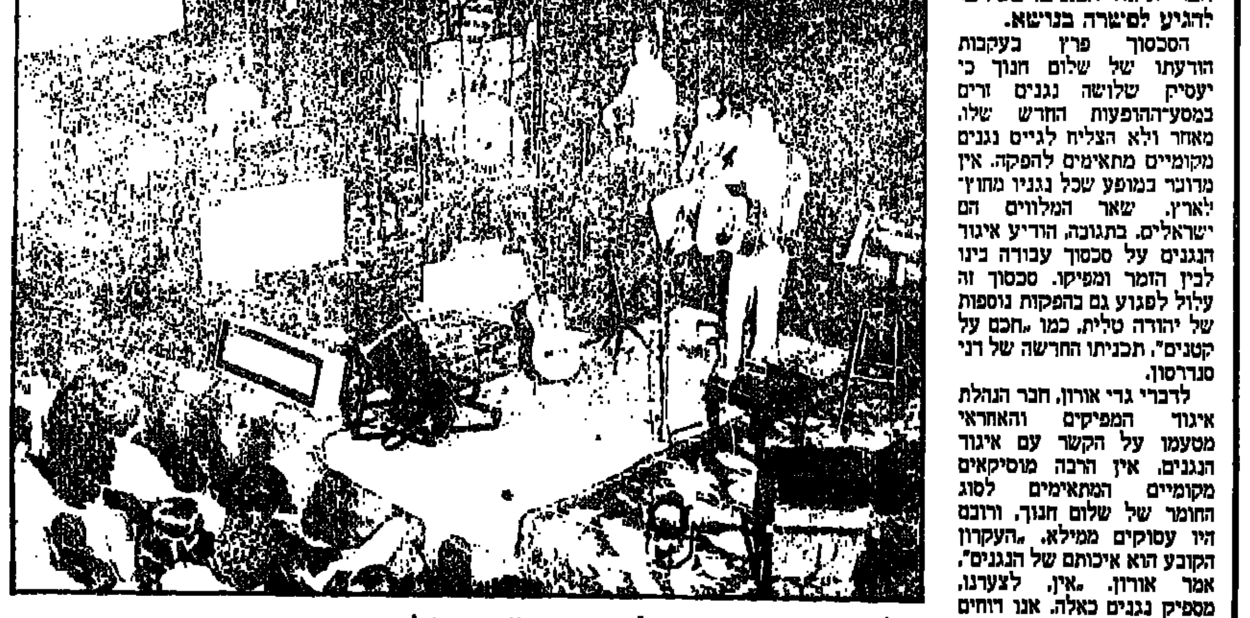
שלום חנוך בהופעה ב„צוותא" הפעם עם נגנים ישראלים

עליית מדענים מבריה"מ להחלטת הסובייט העליון
מאת י. גלילי,
כתב „על המשמר"

מסמכיהם של מסורבי עלייה אקדמאים מבריה"מ מועברים להחלטת נשיאות הסובייט העליון, זאת הודיעו פקידי ה„אוביר" (משרד ההגירה) למדענים יהודים שביקשו לעלות לישראל. פרטים על כך מסרו אתמול לפעילי המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ.

שמואל בן צבי, האחראי להסברה במועצה, אמר כי בשיחה טלפונית למוסקבה, עם הפילולוגית גאלינה ופרופ' בוריס ליפשיץ אמרה גאלינה, השובתת רעב, שהודיעו להם מן ה„אוביר" כי הניירות שלהם הועברו לדיון ולהחלטה לנשיאות הסובייט העליון, שהיא היחידה המוסמכת להעניק אישור יציאה סופי לאקדמאים.

דרייצ'קוב־ברנר, מלחין נודע בבריה"מ, הסכים אתמול להפסיק את שביתת הרעב שלו. בשיחה טלפונית עם בן־צבי הוא אמר, כי הוא חש ברע ומרותק למיטה. דרייצ'קוב־ברנר, מסורב עלייה זה שמונה שנים, נענה להפצרותיו של בן שיחו להפסיק את שביתת הרעב הנמשכת זה 33 יום. (עתים)

„נמשכת נדידת מהנדסים מחיל האוויר לתעשיות"
מאת אבי בניהו,
כתבנו הצבאי

„מהנדסים מחיל האוויר מציעים לעזוב את החיל ולעבור לתעשיות בארץ ובחו"ל. בתחום זה עולים „ציידים" מטעם התעשיות ולא נוכל להסתדר עם זה לאורך זמן". דברים אלה אמר ראש להק ציוד בחיל האוויר תת־אלוף אבנר רז.

בשיחה עם כתבנו אמר תא"ל רז, הממונה על המערך הטכני של חיל האוויר, כי מגמת העזיבה של קצינים טכניים (לא מהנדסים) נחלשה במעט כתוצאה ישירה מתוספת השכר שקיבלו אנשי הקבע ומפרויקטים נוספים, דוגמת פרויקט הדיור בשיכון מורשין.

לדבריו, חיל האוויר פועל במגוון שיטות כדי לשמור את כוח האדם, ובאחרונה אף החל במבצע להחזרתם של קצינים טכניים שהשתחררו לפני שנתיים־שלוש.

„בסך הכל, המצב בתחום המהנדסים לא נראה טוב יותר מבעבר. ולגבינו זה קריטי. התעשיות הביטחוניות מפתות את הקצינים המהנדסים וחלקם נשלחים דרכן לחו"ל. זה משפיע על כוחו של חיל האוויר. אנו מנסים להתמודד עם זה. להשקיע בלימודים, בהשתלמויות ובמסלולי שירות, תוך התייעלות מתמדת" אומר רז.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־13.8—21.8.87

יום חמישי — 13.8
סניף גבעתיים – 18.00 – יצחק שושני – מועדון ותיקים.
ירושלים – קרית יובל – 20.00 – נחום שור – חוג בית.

יום שישי — 14.8
גבעת חביבה – סמינר פעילי סניף תל־אביב – הרצאות: נחום שור – אילן אסיה.

יום שבת — 15.8
סיור בבתי ספר במגזר הערבי בצפון – עם ח"כ אמירה סרטני; אורי פינקרפלד; עמירה זכאי.
שריד – 13.30 – חנן ארז – חוג רעיוני.

יום ראשון — 16.8
נצרת – 9.00 – יום עיון לחברות ערביות בגליל המזרחי.

יום שני — 17.8
מטה החינוך – מפ"ם והקבה"א – מתכנסים בקבה"א בשעה 16.00.
פתח־תקוה – סניף בני עקיבא – 20.00 – אבו אחמד עסבה – אילן שדה – מפגשים עם חניכי בני עקיבא – בנושא: המגזר הערבי הישראלי – תמונת מצב.

יום חמישי — 20.8
נצרת עלית – 19.00 – סימה שוויצר – מפגש עם עולי בריה"מ.

יום שבת — 22.8
קיבוץ גבעת עוז – 10.00 – סימה שוויצר, אלון אטלן – אירוח סניף בת־ים.

יום שני — 24.8
אזור הדרום והנגב – 8.00 – וולדי מורג, דב שחר – בקרית־גת; אשקלון; באר־שבע; שדרות; אופקים.
קיבוץ עין החורש – 10.00 – נחום שור, שושנה רון, אילן גילאון, דב אלקנוחי – יום פוליטי בקיבוץ.
כפר יהוש – 12.00 – וולדי מורג, אילן שדה, דב שחר – מפגש פעילים.
סניף ערד – 21.00 – וולדי מורג, דב שחר – מפגש פעילים.

יום רביעי — 26.8
תל־אביב – „עיר הנוער" – 20.00 – ח"כ חייקה גרוסמן – רב־שיח פוליטי עם בני נוער.
תרשיחה – 19.00 – וולדי מורג – חוג בית.

יום חמישי — 27.8
כפר קרע – 9.00 – יום עיון לחברות ערביות בצפון המשולש.
קיבוץ עין החורש – 21.00 – אורי פינקרפלד – בנושא: המגזר הערבי הישראלי.

יום שישי — 28.8
נצרת – 8.00 – צוות הפעלה של המגזר הערבי.

יום שני — 31.8
סניף אשקלון – 19.00 – וולדי מורג, דב שחר – פגישת פעילים.

בית מרכז מפ"ם ופעיליו
יוצאים לפגרה בתאריכים
16.8 — 31.8
חבית יחיה סגור בתקופה זו
במקרים דחופים ניתן להתקשר
בין השעות 08.00-18.00
תופשה נעימה

ח"כ צוקר לבג"ץ:
שמיר חושש מהפלת הממשלה אם ייתן אישור לאיצטדיון

חבר הכנסת דדי צוקר מר"צ טוען בעתירה לבג"ץ, כי ראש הממשלה, יצחק שמיר, בתוקף היותו מחזיק תיק הפנים, מסרב לאשר את תוכנית האיצטדיון בשכונת מנחת בירושלים, מחשש שסיעת ש"ס תנטוש את הקואליציה והוא יחדל לכהן כראש ממשלה.

ח"כ צוקר עתר לבג"ץ יחד עם תושב ירושלים, איל ויטינברג. באמצעות עורכי הדין איתמר הכהן ויוסף ארנון. העותרים טוענים, כי באמצע יולי השנה, דחתה ועדת המשנה לעררים של המועצה הארצית לתכנון ולבנייה את ההתנגדות לבניית האיצטדיון, וב־19 בחודש יולי הונחה התוכנית לאישורו של שר הפנים.

„שר הפנים מונע את אישורו לתוכנית, שעוצבה בעמל רב, ועברה את כל הליכי התכנון בפני ועדות התכנון והבנייה", נטען בעתירה. העותרים מסתמכים, בין היתר, על שיחתו של ראש הממשלה לפני ימים אחדים עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק. בשיחה זו, לטענתם, ביקש להתנות את אישור הקמת האיצטדיון בכך שלא יהיה בו חילול שבת. וככך כלל שיקולים דתיים במסגרת שיקול דעת ציבורי. שיקול מסוג זה הינו פסול ולהוכחת דבריהם, הביאו שורת תקדימים מפסקי דין של בית המשפט העליון.

העתירה הובאה בפני השופט התורן השופט שלמה לוין וטרם ניתנה החלטת ביניים.

סגן ראש הממשלה, יצחק נבון, אמר אתמול שהגיעה העת להתחיל בבניית האיצטדיון בירושלים. „יש להסיר את כל ההתנצחויות הלא ענייניות סביב הקמתו. ולהתחיל בבנייה לאחר שהסתיימו כל ההליכים החוקיים". אמר השר (עתים)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 12.8.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6625	1.6833	1.6728
דולר אמריקאי	1	1.58	1.65	1.6139	1.6341	1.6241
מרק גרמני	1	0.84	0.88	0.8513	0.8619	0.8563
לירה סטרלינג	1	2.49	2.61	2.5371	2.5688	2.5511
פרנק צרפתי	1	0.25	0.26	0.2552	0.2584	0.2566
ין יפני	100	1.05	1.10	1.0646	1.0779	1.0729
גילדן הולנדי	1	0.74	0.78	0.7555	0.7649	0.7602
פרנק שוויצרי	1	1.00	1.05	1.0237	1.0365	1.0302
כתר שבדי	1	0.24	0.25	0.2447	0.2478	0.2462
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2339	0.2368	0.2353
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2220	0.2248	0.2232
מרק פיני	1	0.34	0.36	0.3527	0.3571	0.3548
דולר קנדי	1	1.19	1.25	1.2130	1.2281	1.2204
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.18	1.1344	1.1485	1.1418
ראנד דר' אפריקאי	1	0.46	0.78	0.7656	0.7751	0.7701
פרנק בלגי	10	0.40	0.42	0.4096	0.4147	0.4120
שילינג אוסטרי	10	1.19	1.25	1.2110	1.2261	1.2183
לירה איטלקית	1,000	1.15	1.22	1.1746	1.1892	1.1815

סוף שבוע עם
הארץ
עיתון לאנשים חושבים

הצלחת העונה
מאחורי הקלעים של הפקת עלובי החיים/מיכאל הנדלזלץ
בחזרה ממכה עטאללה מנצור / יומן מסע
של מי אתה ילד
מבט קרוב על אימוץ/רחל סער (טל־שיר)
הם ואנחנו: ערבים בישראל/רן כסלו
בלון נפוח המאבק על הסברת האיידס/אייל ארליך
א. שוייצר על בקור השליח האמריקני ● זאב שיף על סדקים בחפושת הבטחון ● יונתן שרמן חוקר את עסקי דובק ● שאול צדקא על שדים אנגלו־סאכסיים
מקודות מדווים/עקיבא אלדר ● הקשר האמריקאי/צבי בראל ● שריקה באפילה/גדעון סאמט ● כספת/נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני ויונתן שרמן ● כוסות רוח/ב. מיכאל ● הטלוויזיה של השבוע/חדה בושם

שאפיק אסד סרב להתנצל בפני המשטרה על אירועי בית ג'אן

נחקר אתמול במשטרה • השייך טריף ביקש לעשות „סולחה" בין הכפר למשטרה.

מאת יהודה צור.

ראש מועצת בית ג'אן שאפיק אסד נחקר אתמול על חלקו בהתפרעות של תושבי הכפר לפני חודש ותקיפת שוטרים ואנשי שמורת טבע. ראש המועצה סירב להשיב להאשמות ואמר כי יתן תשובות מפורשות רק בבית המשפט.

עד כה נחקרו כ־80 מתושבי בית־ג'אן על חלקם בפרשה. אחרוני העצורים שוחררו בראשית השבוע. אנשי בית ג'אן מייצגים בהתנדבות שלושה עורכי דין תושבי הכפר.

ראש המועצה מסר אתמול לכתבנו שעורכי דין דרוזים אחרים פנו אליו והציעו עזרתם ללא תשלום.

אתמול לפני הצהריים נפגשו השיח' אמין טריף ואנשי מועצות ג'וליס ואבו סנאן עם מפקד מרחב הגליל ניצב משנה יעקב גנות בלשכתו ביפו. הפגישה נועדה להשיג סולחה בין המשטרה לכפר בית ג'אן אולם במהלך השיחה התגלעו חילוקי דיעות ופרצה סערת רוחות כאשר ראש מועצת בית ג'אן סירב להתנצל על האירועים שקרו לפני חודש בשמורת הטבע.

בראשית הפגישה ביקש השיח' טריף שהמשטרה תסיים את החקירה, ותתקיים סולחה שתשים קץ לפרשה בינה לבין תושבי הכפר. השייך ג'אבר מועדי מכפר ירקא ביקש להתנצל בשם הדרוזים על האירועים בהם הותקפו שוטרים. וכמוהו עשה גם כאמל טריף.

ראש מועצת בית ג'אן שאפיק אסד סירב בתוקף להתנצל. והביע את פליאתו על כך שהדברים נאמרים בלי התייעצות עימו ועם אנשי כפרו. הוא הרגיש שהוא שלם עם עצמו ועם האירועים, וסירב בתוקף להתנצל. דבריו לא זכו לאהדה של הנוכחים.

מפקד משטרת מרחב הגליל ניצב משנה יעקב גנות שסיכם את הפגישה אמר שטוב עשה השיח' טריף שלא ביקש במפורש שהמשטרה תפסיק את החקירה, כי היא לא תעשה זאת. הוא הרגיש שהמשטרה תמשיך לחקור, וכל המעורבים בפרשה אשר יימצאו אשמים יועמדו לדין.

השופט צבי סגל האשים את המשטרה בזלזול גמור בחוק

מאת כתבת „על המשמר"

„ההסבר שמסר לי נציג המשטרה מעיד על זילזול גמור בחוק ובזכויותיו של העצור. שכן, לא יכולה להיות שום סיבה, למעט כוח עליון, אשר תמנע מהמשטרה את הבאתו של החשוד לבית המשפט תוך 48 שעות" — אמר אתמול שופט בית משפט השלום בבאר שבע צבי סגל בעת שנתבקש להאריך את מעצרו של חשוד, שהיה עצור שלא כדין למעלה משעתיים.

השופט סגל מתח אתמול בקורת חריפה על המשטרה בהתייחסו לשני מקרים נוספים, שבהם ביצעה מעצרי שווא, ואף ביקשה להאריך את מעצרם של החשודים.

במקרה אחר עצרה המשטרה את יהודה לנקרי בן 22 מדימונה, כחשוד באחזקת רכוש גנוב. החשוד הובא להארכת מעצרו כעבור למעלה מ־50 שעות. נציג המשטרה, אמר לשופט, כי האיש נעצר משך שעתיים שלא כדין, מכיוון שהשוטרים התעכבו לצורך סידורים. עוד אמר, כי המשטרה כלל לא החלה בחקירת הנושא.

השופט נזף

השופט נזף בנציג המשטרה ואמר: „כיצד ניתן לבקש הארכת מעצר של 10 ימים נוספים בנסיבות שכאלה". השופט ציווה לשחרר את החשוד, ואמר כי המשטרה חייבת לשמור על כלל יסודי והוא זכותו של העצור להיות מובא להארכת מעצר תוך פרק זמן של 48 שעות.

בדיון אחר, ביקש השופט לעצור את שמעון אוזלאי בן 30 מדימונה, שבביתו נמצאו תכשיטים החשודים כגנובים. החשוד טען כי התכשיטים שייכים לאישתו, וכי היא נלקחה ע"י השוטרים לחנויות לתכשיטים כדי לאמת את טענתה, כי אלה נרכשו כחוק. השופט הביע תמיהה על מעצרו של הבעל, ושאל מדוע האישה לא נעצרה. מסיבה זו, דחה השופט את הבקשה לעצרו ל־10 ימים והורה להאריך את מעצרו ביום אחד בלבד.

שוחררו מפגיני המחאה על מעצרו של תושב אום אל פחם

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

איש השמאל החיפני יואב בר והתייר הגרמני מרטין שילה, שנעצרו שלשום בעת שהפגינו מול בית המעצר קישון במחאה על מעצרו של עציר בטחוני תושב אום אל־פחם שוחררו אתמול ממעצרם בערבות על סך 1000 ש"ח, ובהתחייבות שלא להפגין יותר במקום בבית משפט השלום בחיפה.

נציגת המשטרה מפקחת דינה זגורי אמרה, כי המשטרה סיימה את חקירתה בפרשה והיא אינה מתנגדת לשיחרורם של השניים בערבות.

במהלך הדיון המשפטי בבית המשפט התברר, כי התייר הגרמני הגיע ארצה עם קבוצה של כ־30 גרמנים נוספים במסגרת קבוצת ההתנדבות „אות הכפרה והשלום", המכפרת בעבודות התנדבות על פשעי הנאצים. חלק מקבוצה זו שוהה בקיבוצים שונים בארץ, וחלקם נשלח לסמינר עיוני באום אל פחם.

באולם בית המשפט בחיפה היו גם נציג האגודה לזכויות האזרח עו"ד ארם פיש וח"כ מוחמד מיעארי, שטענו כי התייר הגרמני נעצר על לא עוול בכפו, מאחר שלא הבין מה רוצים ממנו השוטרים.

כתבנו מזכיר, כי ההפגנה התארגנה על רקע מעצרו של תושב אום אל פחם ששב מאיטליה לפני כ־12 יום ונעצר על ידי שירותי הבטחון.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי פתח־תקוה

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקוה הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/1238/ס/5" ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: קביעת הוראות בינוי לתוספות בניה לבניינים קיימים, ביטול דרך, קביעת קו בניין לחזית.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6715 חלקה 184, 185, 187, 188.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכ־נית במשרדי הוועדה המחוזית האמורה. ועליה לכלול פרוט הנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום על־ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מס־תמכת.

רב שיש — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

28.7.1987

עיריית חיפה — משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

העיר חיפה

רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר — 04-640775

פר־303

הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מיכאל רובינוביץ' ברנע — לאשר תוכנית שינויים ברחוב משה סנה מס' 9 מגרש 426 בגוש 12254, הוד־הכרמל.

הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1. עורף שטח בניה מעל למותר.
2. תוספת קומה מעל למותר.

אפשר לעיין בקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00–11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבק־שה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר יגוביץ
מהנדס העיר

עיריית עפולה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 148 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להיתר הקלה על ידי: קו בנין קדמי 2.0 מ' במקום 5.0 לפי קו בנין קיים.

מקום הבניה: גוש 16660 חלקה 77 רחוב יהושע, עפולה.

את התנגדות להתרת הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית, משרד מהנדס העיריה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל. אם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה מקומית לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט בנדון.

מ. אבימור, מ.מ. ראש העיר
יו"ר ועדת משנה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי שורקות

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שורקות הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' בר/158" ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: הכנת תכנית בנין ערים לצרכי רישום אדמות מושב שרשמה בספרי מקרקעין לפי תשריט, ביטול ואיחור חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים ופיתוח השטח בעתיד, קביעת יעודים ואזורים, ביטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות, ביטול מקרקעי יעור, שינוי תכנית מתאר ובטול כל תכנית קודמת בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רשום, קביעת מספר נחלות ומגרשים לבעלי מקצוע.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 4984, 4996, 5010, חלקים.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המחוזית האמורה, ועליה לכלול פרוט ההנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

תאריך: 16 יולי, 1987

רב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

חברה להשקעות של בנק יפת בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי ביום 23.8.87 בשעה 10.00 תתקיים האסיפה הכללית השנתית הרגילה של בעלי המניות של החברה במשרדה ברחוב יהודה הלוי 147, תל־אביב.

על סדר היום:
1. דו"ח מנהלים.
2. אישור המאזן וחשבון רווח והפסד ליום 31.12.85 וליום 31.12.86.
3. בחירת מנהלים.
4. מינוי רואי חשבון.
5. שונות.

בעלי המניות אשר ברצונם להשתתף ולהצביע באסיפה זו, מתבקשים להפקיד את המניות שברשותם במשרדה של החברה, לא יאוחר מ־48 שעות לפני מועד האסיפה.

ההנהלה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי נפנים

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 177 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית, הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' נת/23/417".

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 8269 חלקי 84, גוש 8271 חלקות 144, 151, 150, 112 — רחוב ההסתדרות.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: איחוד חלקות ושינוי יעוד משטח ציבורי פתוח לשטח לבנייני ציבור.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3317, התשמ"ז, עמ' 1652 ובעתון בוקר „הצופה" מתאריך 26.2.86 ובעתון ערב „מעריב" מתאריך 27.2.86 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף „על המשמר" מתאריך 26.2.86 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

8.2.1987

עובדי „בזק" משביתים היום את כל השירותים לקהל למשך יממה

העילה לסכסוך: מערכת יחסים עבודה • יו"ר הוועד: החלטנו להעמיד את המנכ"ל במקומו

מאת כתבנו לענייני עבודה

9000 עובדי חברת „בזק" ישביתו הבוקר, החל מהשעה שש, את השירותים למשך יממה, במחאה על מערכת היחסים העבודה השוררת עם ההנהלה, ובעיקר עם המנכ"ל צבי אמיר.

בגלל ההשבתה לא יפעלו שרותי 14, 16, 18 לא תהיה קבלת קהל, לא יתוקנו תקלות בשירותי הט־לפון ושאר השירותים שבהם מט־פלת „בזק".

שביתה ראשונה ב־3 שנים

זאת השביתה הראשונה ב„בזק" זה שלוש שנים. לדברי יו"ר הוועד הארצי, יחזקאל שפר, הקש ששבר את גב הסבלנות שלו ושל הוועד היה מברק של אמיר, אשר בו הוא תובע התנצלות משפר, או שיתבע אותו לבית הדין הארצי לעבודה, לאחר שהורה לקבוצת עובדים לא להשתתף באסיפה בהשתתפותו.

קודם לכן נקלעו הצדדים לסכסוך לגבי אחד מסעיפי ההסכם. הקובע כי נציג מטעם הוועד יצטרף לסיורו של המנכ"ל. לטענת אנשי הוועד לא עמד אמיר בסעיף זה.

עוד אמר שפר אתמול, כי ההשבתה היא רק צעד ראשון „ונציגות העובדים החליטה להעמיד את אמיר במקומו" ותמשיך במאבק עד שייכונו יחסים נאותים. ההשבתה פתאומית ולא קיבלה אישור של ההסתדרות.

כ־4500 קשישים המטופלים ע"י תנועת „עם יפה עם אחד" יזכו בערכת מגן לקשיש שבאמצעותה יוכלו הקשישים הבודדים וחסרי ההגנה להגן על עצמם מפני תוקפים ושודדים. הערכה תוכנה ע"י „עם יפה עם אחד" לאחר מחקר שוק ובדיקה יסודית של האביזרים היעילים ביותר להגנה עצמית ונמסרה לבדיקה נסיונית לידי מספר קשישים.

הערכה כוללת מכשיר ריסוס נגד תקיפה. מתקן אזעקה לבית ואזעקה צמודה לגוף. מנעול סגירה מיוחד ומתוחכם ועוד...

צילום: ישראל הדרי

הנהלת בי"ח „סורוקה" שוקלת השבתת מגן

עובדי המעבדות ומכון הפיזיותראפיה של המרכז הרפואי „סורוקה" בבאר־שבע נוקטים בעיצומים. מכון הפיזיותראפיה נסגר והמעבדות פועלות במתכונת שבת.

עד הכל שובתים כ־115 עובדי המכון. ועד העובדים נימק את העיצומים בקיפוח העובדים בתשלום שכר עבודה בשעות נוספות, ביחס לעובדי בתי־חולים אחרים של קופת־החולים של ההסתדרות.

(עתים)

חשש לשיבושים „במספנות ישראל" בגלל החלטת הכונס לבטל פגישה

הברפלד תובע מעו"ד בלום לבוא היום לדיון במספנות

מאת קובי מגדל, כתבנו בחיפה

נציגי עובדי מספנות ישראל חוששים מהצפוי היום במספנה לנוכח החלטת כונס הנכסים עמרם בלום לבטל את פגישתו שנועדה להיום עם חיים הברפלד יו"ר האגף לאיגוד מקצועי כדי לדון על תביעת העובדים להחיל עליהם שלושה מסעיפי הסכם העבודה הקיים ב„בור".

נציגי העובדים חוששים, כי העובדים ישבשו את העבודה במחאה על החלטת הכונס. יו"ר ועד העובדים דוד אברהם מסר לכתבנו, כי הוא רואה בכך דבר חמור ביותר, וכי אינו מבין מדוע כונס הנכסים קושר בין תביעת העובדים לבין תביעת מועצת פועלי חיפה לבטל את העסקתם לאלתר של העובדים מטעם קבלנים פרטיים, ושל העובדים בחוזים אישיים. ביטול הפגישה נובע בין השאר מתביעה זו של מועצת פועלי חיפה, שאותה מפרש כונס הנכסים כביטוי לחוסר רצון מצידה להמשיך ולהפעיל את המספנות.

המנכ"ל שם וטו

נציגי העובדים טוענים, כי ועדת המעקב בה חברים הברפלד ובלום היתה אמורה להחליט עד לסוף חו־דש שעבר אם תענה תביעת העוב־דים, אולם הוועדה לא כונסה מפני שמנכ"ל המספנה זאב אלמוג ביקש להיות צד בוועדה. מההסתדרות נודע, כי נושאים מסויימים עליהם הושגה הסכמה עם כונס הנכסים נתקלו בהתנגדות מצד המנכ"ל, אשר הטיל עליהם וטו. עוד אומרים נציגי העובדים, כי ההתנגדות של מועצת פועלי חיפה להעסקת עובדים מטעם קבלנים פרטיים ועובדים בחוזים אישיים, הובעה בעבר פעמים רבות כן שלשום.

פער בשכר

„תנאי שכרם של 12 העובדים בחוזים אישיים הוא אחד הסודות המכוסים ביותר במפעל" ציינו אמש נציגי העובדים. לטענתם, העובדים המועסקים מטעם קבלנים פרטיים גורמים להתמרמרות רבה במפעל בשל הפער הקיים בין שכרם לבין שכרו של עובד המספנה.

לדבריהם, עובד מטעם קבלן אשר עבד בחודש שעבר 138 שעות בלבד קיבל שכר נטו של 1,400 ש"ח, בעוד שעובד מספנות ישראל אשר עבד 200 שעות קיבל לידיו 703 ש"ח בלבד.

יו"ר ועד העובדים במפעל מסר לכתבנו, כי בימים האחרונים הצליחו נציגי העובדים בקושי רב לדאוג לאיפוק מירבי במפעל, ולמנוע שיבושים בעבודה.

הברפלד: גורמים אינטרסנטים

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהס־תדרות חיים הברפלד, תבע אתמול מעו"ד עמרם בלום לבוא לדיון בעניין מספנות־ישראל שנקבע להיום בהשתתפות מנכ"ל המספנות זאב אלמוג, בלום ונציגי ההסתדרות. זאת לאחר שבלום הודיע להברפלד אתמול, כי החליט לבטל חד־צדדית את הישיבה שנקבעה בעניין המספנות.

יו"ר האיגוד המקצועי דחה את הודעתו של בלום, ואמר כי גורמים כלכליים אינטרסנטיים לוחצים מזה זמן רב בהתמדה לסגור את המספנות.

הברפלד ציין, כי יש בסיס לסברה כי גורמים אלה מעוניינים במסירת עבודות למספנות במזרח־הרחוק כ־מקום למספנות הישראליות משיקו־לים זרים והדבר מחייב בירור וחקירה ציבורית.

ח"כ גרוסמן דורשת דיון במצב „במספנות"

ח"כ חייקה גרוסמן (מפ"ם) שלחה מיברק לח"כ אורה נמיר, יו"ר ועדת העבודה והרווחה, וזה לשונו: „לפני שבועות אחדים הועברה לועדת העבודה והרווחה הצעתי לסדר־היום על המצב במספנות ישראל. המצב במספנות על סף התפוצצות. הועדה דנה בינתיים בנושאים אחרים ולא התפנתה לנושא המספנות. העניין דחוף ואבקש להתפנות לנושא הנ"ל, אמרה ח"כ חייקה גרוסמן.

מפ"ם קוראת לקיסר להגן על הוועדים

מזכירות מועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם מחזקת את ידי מועצת פועלי חיפה על עמדתה הנחרצת בשאלת עובדי קבלנים וחוזים אישיים במספנות ישראל, וקוראת למפ"ם להכריז סכסוך עבודה לאלתר כפי שהתחייבה.

כמו כן היא קוראת לקיסר, להנהגה המרכזית, ולמועצות פועלים אחרות לנהל מאבק נגד התפשטות התופעה ההרסנית המאיימת על אושיות ההס־תדרות. המזכירות דורשת מקיסר לעמוד בראש המאבק להגנה על ועדי עובדים, ולפעול להחזרתו של מישל אלמליח לעבודה במספנות.

המזכירות בחרה במטה מאבק בתופעה הנ"ל ובצוות ריכוז של מועצת פועלים ומרכזי מועצות איזוריות של מועצת ועדי העובדים.

המזכירות ארחה את נציג האיגודים המקצועיים של המזון מארה"ב החבר סטן גאנוזי, אשר הביא את ברכת איגודו למועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם והביע סולידריות עם עובדי ישראל. (שע"ה)

נהרג בהתנגשות רכבו במכונית

מאת אשר שילוני, כתבנו מחולון

תושב חולון רבי שאול לוי (60) נהרג אתמול בבוקר, בעת שרכבו מסוג „פורד קורטינה" פגע ברכב צבאי ברח' אלופי צה"ל בשכונת עיר שרת בחולון. המכונית הצבאית המשיכה לנסוע ופגעה בעמוד חשמל במסעף אלופי צה"ל־המלאכה.

הנהג, שנפצע אנושות, מת בדרך לבית החולים ע"ש וולפסון בחולון.

כבאי ת"א חזרו לעבודה — מחר ייפתח המו"מ עם העיריה

הכבאים של תחנת מכבי האש בת"א היו צריכים לחזור לעבודה אמש בשעה 10.30 בלילה — בעקבות הסכם שקיבל תוקף של פסק דין בבית הדין האזורי לעבודה בת"א.

פסק הדין ניתן בעקבות בקשה לצו מניעה שהגישה אתמול עיריית ת"א לבית הדין האזורי לעבודה, שבו בקשה שהכבאים יחזרו לעבודה סדירה ותקינה לאלתר.

הדיון בבקשת העירייה התקיים בשעה 8.00 בערב, ובעקבותיו הושג הסכם לפיו יחזרו הכבאים לעבודה עוד באותו לילה.

עוד נאמר בהסכם, שמיום שישי ייפתח מו"מ בין הכבאים לבין עיריית ת"א.

צוות כיבוי אחד

תחנת כיבוי האש בת"א היתה מאויישת בצוות כיבוי אחד בלבד ובחורון מוקד יחיד, מאז שפתחו הכבאים בעיצומים.

מפקד התחנה טפס"ר אהרון אשל, שלא שבת, מהיותו ממונה לתפקידו מטעם ראש העיר, מסר לכתבת עתי"ם, שמאז השעה 6 בערב שלשום ועד לשעה 06.00 בבוקר אתמול התקבלו במוקד התחנה 6 ארועים, ומשעה 6 ועד 3 אחה"צ — עוד 6 ארועים. לטובה המזל לא היו הארועים מקבילים, שכן אחרת היה עלול לקרות אסון, אמר המפקד. (עתי"ם)

ציוד לפיזור מפגינים: מכונית חדישה להתזת מים

מאת בצלאל עמיקם. כתב „על המשמר"

המשטרה הציגה היום לראשונה שתי מכוניות חדישות להתזת מים לפיזור הפגנות, שייצרו במיוחד עבורה בקיבוץ בית אלפא.

המכוניות ייכנסו לפעולה כבר במהלך הימים הקרובים, אם יתחדשו הפגנות החרדים בירושלים.

המכונית החדשה מכונה „מכ"תז", וישנם שני רגמים. הרגם הגדול הוא בעל מיכל של 6000 ליטר מים, ומאתיים ליטר צבע בתוספת בלונים של גז מרמיע. טווח ההתזה רחוק, והזרם יוצא בצורה של מכות מים לסירוגין. המכונית מצויידת באמצעים לסיכול כל התקפה עליה. הרכב ממוזג מכפנים ורשת מגינה על הצוות שלו. מערכת בקרה ושליטה אלקטרונית מאפשרת למפעילים לבחור לבין מים נקיים, מים מעורבבים בצבע, או גז מדמיע.

הרגם הקטן יכול להכנס לסימטאות צרות, ולנוע בשטחים בלתי עבירים לרכב רגיל.

פנטומימאים מישראל והעולם ישתתפו בפסטיבל בעכו

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

פסטיבל בינלאומי בפנטומימה, הראשון מסוגו בארץ, יתקיים ככל הנראה בשנה הקרובה בעכו, על כך מסר ראש העיר אלי דקסטרו, הרואה בחיוב את המפעל.

יוזם הרעיון הוא דני לוצטו, יו"ר העמותה „מימה" לקידום אומנות המשחק האילם בישראל.

מטרת הפסטיבל לקיים מיפגש בין אומנים ישראלים ומחו"ל.

התאריך המשוער לקיומו של האירוע בשבוע האחרון של חודש יולי בשנה הבאה. מועד זה נבחר בגלל החופש הגדול, המאפשר לרבבות בני נוער ומבוגרים הנמצאים בחופשה להיות נוכחים באירוע.

כמו כן נשקלת האפשרות לשתף גורמים תיירותיים בגליל המערבי כדי למשוך מספר גדול של מטיילים לאיזור לבוא לפסטיבל.

בפסטיבל ישתתפו כ־5 הצגות לאורחות מחו"ל, והצגות מהפקה מקומית. הפסטיבל יימשך בין שלושה לארבעה ימים.

הצנרת בירוחם התקלקלה וילדים התייבשו מחוסר מים

מאת כתבת „על המשמר"

ילדים מירוחם לקו אתמול בהתייבשות וחלקם נזקקו לטיפול רפואי לאחר שבמשך כל היום היתה הפסקת מים בעיירה.

תושבי ירוחם המונה למעלה מ־6000 איש, חשו אתמול היטב את החום הכבד — 38 מעלות בצל. אתמול ב־שעות הבוקר התברר להם, כי אין מים ביישוב.

בתחילה מלאו תושבים רבים את הקיוסקים בקניית משקאות קלים להרוות צימאונם, אך עד מהרה התברר להם, שבקבוק משקה אחד לא יפתור את הבעייה. רבים נותרו צמאים.

לדברי התושבים אין זאת הפעם הראשונה שיש בעיירה הפסקת מים למשך כמה שעות ואף ליום שלם.

התושבים הנזעמים. נותרו חסרי אונים מכיוון שאיש מפרנסי העיירה לא היה במקום.

סגן ראש המועצה המקומית ירוחם, מורדי פרץ, אשר שב משירות מילואים רק בשעות הערב, אמר כי באופן עקרוני קיימת בעיירה בעייה של צנרת לקויה, ולכן נגרמות תקלות בתדירות גבוהה.

ותיקי יגור וחיילי צה"ל יפתחו את „הסליק" הישן

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

חיל ההנדסה של צה"ל יחשוף ביום ראשון סליק ישן בקיבוץ יגור. בסליק זה, שהוקם במלחמת העצמאות מצויים ככל הנראה כלי נשק ישנים ואמצעי לחימה רבים, שנועדו למאבק כבריטים וכאוייב.

חיילי צה"ל, בנוכחות וותיקי קיבוץ יגור, שחלקם נעצרו „בשבת השחורה", יפתחו את הסליק, ויפנו ממנו את כלי הנשק הישנים.

צוללנים לא הצליחו למצוא שני צעירים שנעלמו בכנרת

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

שני צעירים בני 17 מהכפר ע'רבה שבגליל נעדרים מאז יום אתמול לאחר שהתרחצו בכנרת.

חקירת המשטרה העלתה, כי חמישה נערים מהכפר ע'רבה באו אתמול לטבריה למבחן תיאוריה לשם קבלת רישיון נהיגה לרכב. בתום המבחן החליטו החמישה לרדת ולרחוץ בכנרת.

לאחר הרחצה הסתבר, כי שניים מהם חסרים, ורק בגדיהם נותרו על החוף.

המשטרה הזעיקה צוללנים שהחלו בחיפוש אחרי הנעדרים. אך בשעות הערב הסתיימו החיפושים ללא כל תוצאות.

נצרת „זכתה בפיס" קבלה מענק 54 אלף ש"ח

מאת כתב „על המשמר" בנצרת

הנהלת מפעל הפיס אישרה מענק מיוחד לעיריית נצרת בסך של 54 אלף ש"ח.

המענק יוקצב לרכישת ציוד, מעבדות, ריהוט, מחשבים למספר לבתי ספר יסודיים בעיר.

העירייה תקציב סכום דומה לשיפוץ ופיתוח חדרי הלימוד בלעיר.

יש לציין, שעיריית נצרת הצליחה בשנתיים האחרונות להתגבר על בעיותיה הכספיות בזכות הגדלת המסגרת התקציבית השנתית של העירייה באישור משרד הפנים, והגברת גביית המיסים העירוניים, והתייעלות בפעולותיה היום יומיות של העירייה.

לדב שחר ומשפחתו
במלאת שלושים למות
לאה
אתכם בכאבכם
חברי מזכירות מפ"ם
באילת

לחברנו אלימלך ברזילי, משפחתו
והמשפחה בנהריה
משתתפים באבלכם במות יקירכם
מיכאל גולדזנד
קיבוץ עין־המפרץ